GRAMMATICA HEBRAICA

BREVI ET NOVA METHODO CONCINNATA.

QUA

Citò, facilè, solidè,

LINGUÆ SANCTÆ RUDIMENTA

Addisci possunt.

AUCTORE
R. P. EDWARDO SLAUGHTER,
SOCIETATIS JESU,
In Collegio Anglorum Leodii,
Olim Linguæ Sanctæ, postea Sacræ Theologiæ Professore.

ROMÆ, M.DCCV.

Ex Typographia GEORGII PLACHI, Cælaturam Profitentis, & Fusoriam Characterum Latinorum, & Peregrinorum in Platea Ecclesiæ Sancti MARCI.

SUPERIORUM PERMISSU.

SS.MO DOMINO NOSTRO

CLEMENTI XI.

PONT: OPT: MAX:

PRIMOS *Naturæ fructus offerri Deo, tamquam bonorum omnium Auctori, divina olim Lex præcipiebat. Prima Artis monumenta con-*

ſentaneum videtur, Beatiſſime pater, deferre principi, velut bonarum Artium Curatori in humana republica divinitus conſtituto. Cum ergo hebraici idiomatis typos, Societatis Jeſu hortantibus Patribus, nuper excuderim; Grammatica Linguæ Sanctæ, qui primus à me recentibus typis liber mandatur, Tibi, Beatiſſime pater, jure ſuo quodammodo dicari expoſcit. Audaciæ proinde, ut arbitror, me nemo inſimulaverit, quaſi rude, ac vix dum inchoatum tanto Principi opus exhibeam. Nam nec agricolam culpaverit quiſpiam, quòd non planè maturos terræ fructus obtulerit Deo, ſi quidem obtulit primos. Satis enim liquet, tenuibus rem quamlibet conſtare primordiis, & nihil repente ſummum. *Porrò velut in naturæ operibus* neque qui plantat eſt

ali-

aliquid , neque qui rigat , ſed qui incrementum dat Deus: *ita in operibus artis, ex Te potiſſimùm, Beatiſſime Pater , incrementa eſſe expectanda, jam inde ab initio Tui Principatus Facultates omnes, & ingenuæ Artes, Pictura cum primis, Sculptura, & Architectura manifeſtis ſanè documentis intellexere. Eoſdem verò progreſſus de Sanctitatis Tuæ Clementia ſpondere audet ſibi Ars Typographica; eòque magis, quò plures, atque majores ab hujuſmodi Arte in remp: utilitates manare compertum eſt: quæ, dum veteres ingeniorum omnium foetus ab interitu vindicat, & novos in lucem edit, generale inſtrumentum eſt ſcientiis omnibus, & artibus conſervandis, propagandiſque comparatum. Cæterùm Hebraica Typographia, quæ ferè in Sacrorum Codi-*

cum curam insudat, præcipuam, eo nomine scilicet, commendationem mereri videtur. Tibi verò, Beatissime Pater, omnes ingenuas facultates jam diu commendatissimas esse, ambigit nemo. Norunt omnes Animum Tuum, Beatissime Pater: norunt qua flagres cupiditate beatam efficiendi bonis moribus juxta, ac bonis artibus omni ex parte rempublicam. Faxit Deus Optimus Maximus, cujus vices in terris geris, Tibi ut vitæ tantum, ac virium suppetat, quantum satis esse possit, ut quæcumque in bonum publicum meditaris, optatum ad exitum perducantur.

Georgius Plachus.

PRÆ-

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

BRevis hæc Grammatica, quotannis, jam per annos 20, ſæpiùs exſcripta, ſuis ſemper viſa eſt placere lectoribus: & verò ita placuit, ut ex lectoribus plures ſemper fecerit Scriptores; per quorum manus clanculum,& quaſi furtivè,è Collegio, cui ortum debet, egreſſa, in varias & longè poſitas regiones abivit. Cùm autem jam multoties reipsâ probaverit, ſe (ſuâ non obſtante brevitate) ſufficere, ad linguam Hebraicam perfectè, & quidem citò addiſcendam; audacior inde facta, à typis ornatum quærit, & à prælo in lucem publicam prodire geſtit, ut ſacræ Doctrinæ ſtudioſos ad Liuguæ Sanctæ ſtudium invitet. Et mirum, ſi voti ſui compos non fiat; cum linguæ, ad quam invi-

tat, tanta ſit dignitas, utilitas tanta, & tanta demum facilitas.

§. I.

Dignitas Linguæ Sanctæ.

Quod ad Dignitatem attinet. Quanta illa ſit, nec paucis valeo pro dignitate dicere, nec multis volo. Sufficiat breviter, & ſummatim innuere, linguam hanc à Deo ipſo immediatè inſtitutam fuiſſe; ab ineffabili ipſius ſapientiâ, rerum naturis adaptatam; primis parentibus infuſam; Sanctis Patriarchis, & Prophetis uſitatam; verbo Dei Scripto, & digito Dei ſcribentis nobilitatam; ab ipſo Divini Verbi (ſæpè illam loquentis) ore ſanctificatam, &, cùm priùs *Sancta* fuerit, novâ ſanctitate imbutam: ipſam denique eſſe, & futuram (quantum licet ex ſacris literis colligere, Apoc. 19. 1. Tob. 13. 22.) Beatorum linguam, quâ utuntur, & perpetuò uſuri ſunt, ut ſe invicem provocent ad laudandum Dominum in cæleſti Jeruſalem, cantantes per vicos ejus, *Alleluja*.

§. II.

Utilitas.

Utilitas non minor est sanè, quàm dignitas: cùm hujus linguę cognitio maximè conducat ad Scripturam sacram ritè intelligendam, præcipuè ubi in versionibus occurrunt errata Typographorum, lectionum varietas, vocum ambiguitas. Sed & ubi nihil horum intervenit, linguæ Hebraicæ cognitio ad energiam, & proprietatem vocis, aut sententiæ pleniùs percipiendam, est semper valde utilis, & sæpe invenitur necessaria. At dices: posse te omnia scire ex Interpretibus; ideoque non indigere linguâ Hebraicâ, ut totam, quæ illi tribuitur, utilitatem possis percipere. Sed quæro, unde ista habuerint Interpretes? Si ex Linguæ Sanctæ studio; quos sequeris interpretantes, ut meliùs intelligas, sequere studentes. Si ex aliorum interpretum fide; vide ne cæcus sequaris cæcos, & aliorum errata in mentem transcri-

bas

bas tuam. Errare hoc in genere pronum eſt. Cave ergo, quibus credas interpretibus: &, ne deceptos ſequendo decipiaris, ſuadeo, ut unum apud te Hebraicæ linguæ peritum ſemper habeas interpretem (te ipſum intelligo) & nolis facilè à dubiâ aliorum ſcientiâ petere, quod à propriâ ſecuriùs habere poteris, & perfectius æquè, ac conſtantiùs.

§. III.

Facilitas.

Poſt hæc quid, obſecro, poteſt te ab hujus linguæ tam nobilis ſimul, & utilis ſtudio retardare? Scio. Difficultatem objicis. Sed noſti τὰ καλὰ χαλεπά *Quæ pulchra, difficilia*. Ita plerumque eſt. At in re præſenti, maxima difficultatis pars eſt ficta tantùm, & imaginaria: & ideo difficultatem objicis, quia nondum facilitatem expertus es, quæ, ſi in aliâ, maximè in hac addiſcendâ linguâ, reperitur. Nam, ſicut dignitate nulli cedit, & de utilitate certat cum aliis etiam utiliſſimis; ita faci-

facilitate, omnes longè ſuperat. Quod demonſtrari poteſt ab experientiâ, quàm de hac ipsâ Grammaticâ ſumpſimus. Hujus enim ope, plures idonei facti ſunt aſſertæ facilitatis teſtes: utpote qui brevi tempore ita profecerint, ut totam Scripturam Hebraicam pervolventes, potuerint expeditè intelligere; & intuentes textum Latinum, promptè reddere Hebraicè. Experientiâ etiam ſæpius repetitâ conſtat, 8 dierum ſpatium ſufficere, ut poſſit quis, concurrente Magiſtri induſtriâ, hujus linguæ fundamenta ſolidè ponere. Et ſanè puto, poſſe aliquem ex hac brevi Grammaticâ faciliùs, quàm ex longioribus, ſine Magiſtro diſcere. Hæc enim brevitas non inde orta eſt, quòd aliqua neceſſaria ſint omiſſa, aut tenebris involuta: Sed partim ex eo, quòd reſecta ſint multa ſuperflua; partim verò,& maximè ex eo,quòd multa particularia, vel ob ipſam multiplicitatem difficilia, ad paucas generales, eaſque faciles,& clarè explicatas regulas, novâ & accuratâ methodo ſint redacta, præ-

cipuis

cipuis hinc inde annotatis anomaliis. Dixi *præcipuis* : multas enim prudens omiſi, aut potiùs generalibus tantùm terminis innui; quas tamen vix aliter expreſſas invenies in ullâ Grammaticâ, niſi quæ mole turgeat, & diſcentis animum terreat. Noveris autem illas ad præſens intentum minimè eſſe neceſſarias: incipiens enim, ut par eſt, à libris facilioribus, ſeu hiſtoricis, raró in illas incides: poſtea autem magis provectus, propriâ induſtriâ faciliùs notabis, & utiliùs. Similiter multa etiam neceſſaria rejecimus in Appendices; quas ab incipiente, primâ vice omittendas cenſeo: partim ne nondum neceſſariis obruatur,& impediatur,quò minùs citò perveniat ad exercitationem utiliſſimam; partim verò, quia faciliùs intelligentur poſtea. Appendicum autem omiſſarum tituli legendi ſunt, ut ſciatur, quò recurrendum ſit, quando accuratiore doctrinâ opus fuerit. Sic omnia ad facilitatem diſpoſita ſunt.

Quiſquis ergo es doctrinæ ſacræ ſtudio-

diosus, iterum atque iterum cogita, posse te, per laborem modicum in Lingua Sancta addiscenda impensum, brevi compendio devitare majorem partem laboris maximi ad sacras literas rite intelligendas, explicandasque requisiti: & sic, modicum istum laborem subire non recusabis. Vive, Amice Lector, & vale: meoque labore, ad laborem tuum minuendum, augendamque utilitatem, utere; omnia mecum referendo

Ad Majorem Dei Gloriam.

Iterum Imprimatur.

Si videbitur Reverendiſs. Patri Mag. Sac.Palatii Apoſtolici.

Dominicus de Zaulis Epiſcopus Verulanus Viceſg.

Iterum Imprimatur.

Fr.Joannes Baptiſta Carus Sac. Theol. Magiſter, & Socius Reverendiſſimi P.Paulini Bernardinii Sacri Apoſtolici Palatii Magiſtri Ordinis Prædicatorum.

GRAM-

GRAMMATICÆ HEBRAICÆ.

CAPUT I.

De Ratione legendi.

RATIO legendi apud hebræos literis, punctis, & accentibus constat. Literæ sunt vigintiduæ, omnes consonantes: nam vocalium munere funguntur puncta. Earum figuram, nomen, & potestatem subjecta tabella indicabit.

Figu-

Figura.	Nomen.	Poteſtas.
א	*Alepb.*	(י)*Spiritus lenis grę.*
ב	*Beth.*	*b. vel v. Conſonans.*
ג	*Gimel.*	*g. vel gh.*
ד	*Daleth.*	*d. vel dh.*
ה	*He.*	*h.*
ו	*Vau.*	*v. Conſonans.*
ז	*Zajin.*	*z.*
ח	*Hheth.*	*hh.*
ט	*Teth.*	*t.*
י	*Jod.*	*j. Gonſonans.*
ך כ	*Caph.*	*c. vel ch.*
ל	*Lamed.*	*l.*
ם מ	*Mem.*	*m.*
ן נ	*Nun.*	*n.*
ס	*Samech.*	*ſ.*

Figura

Figura.	Nomen.	Poteſtas.
ע	*Ajin.*	*Aſpiratio denſiſſima.*
ף פ	*Pe.*	*p. vel ph.*
ץ צ	*Tſade.*	*ts.*
ק	*Koph.*	**k.**
ר	*Reſch.*	*r.*
שׁשׂ	*Scin.*	*ſc, vel ſ.*
ת	*Tau.*	*t. vel th.*

Nota 1. Ex literis, *Gutturales* dicuntur אֲהַחָע , *Labiales* בּוּמַף *Quieſcentes* יֶהוּא: Et 11. ſunt *Serviles* comprehenſæ his nominibus מֹשֶׁה אֵיתָן וְכָלֵב

Nota 2. Quinque literæ comprehenſæ voce ſequenti אֲהַלְמַת in fine dictionum, ad verſum explendum, fieri poſſunt longiores, ut in bibliis paſſim videre licet.

 Pun-

Puncta vocalia sunt 14.

	Nomen.	*Fig.*	*Potest.*
Quinq; Longa.	*Camèts*	ָ	*a*
	Tserè	ֵ	*e*
	Chirik-gadhòl	ִי	*i*
	Vau-cholem	וֹ אֹ	*o*
	Shurèk	וּ	*u*
Quinq; Brevia.	*Pathach*	ַ	*a*
	Segòl	ֶ	*e*
	Chirich-katòn	ִ	*i*
	Camèts-catùph	ָ	*o*
	Kibbùts	ֻ	*u*
Quatuor Brevissima.	*Shevà simplex*	ְ	*e*
	Catèph-pathach	ֲ	*a*
	Catèph-segòl	ֱ	*e*
	Catèph-camets	ֳ	*o*

Accen-

Accentus.

Accentuum alii ſunt *Grammatici*, alii *Rhetorici*. Quælibet vox (niſi alteri jungatur per Maccàph) habet accentum grammaticum, qui dat tonum ſyllabæ, cui apponitur. Si ergo vox habeat unicum accentum, ille eſt grammaticus: ſi duos, poſterior eſt grammaticus; alter Rhetoricus ornans. Præcipui ex Grammaticis ſunt quatuor *Diſtinguentes*, quos vide in tabula ſubjecta applicatos ad nomen אָב

Fig. & ſit.	*Nomen.*	*Valor.*
אָֽב׃	*Soph-pasùk*	*Punctum.*
אָ֑ב	*Athnàk*	*2 Puncta.*
אָ֔ב	*Zakèph-Katòn*	*Punctũ. & virg.*
אָ֗ב	*Revia*	*Virgula.*

Ex Rhetoricis, duo ſunt præcipuè in uſu. 1us. *Metheg*, inter shevà & Camèts in voce לְמָרָה. Dicitur Metheg, id eſt, frænum, quia linguam frænat, ut poſtea explicabitur. 2us. *Maccàph*

 con-

conjungit duas, aut plures voculas, ut כָּל־גּוֹי *omnis gens*. Quoad ſedem, accentus grammaticus ſemper eſt in ultima, vel in penultima ſyllaba: plerumque in ultima. Dictio, quæ accentum habet in ultima, vocatur *Milra*, quæ in penultima, vocatur *Milel*. Cæterùm quænam dictio ſit *Milra*, quæ *Milel*, uſus meliùs docebit.

His præcognitis, ut ratio legendi conſtet, omnia neceſſaria paragraphis paucis comprehendam.

§. I.

De punctis vocalibus ad literas applicandis.

Hæc tria puncta (וּ) (וֹ) (ִי) literis adjunguntur ad latus ſic. לִי לוֹ לוּ. Et (quia in lingua Hebraica, ſicut & in cæteris orientalibus, lectio inchoatur à dextra, & pergit ad ſiniſtram) legendum eſt, *li*, *lo*, *lu*. Porro Vau-cholem ſæpe ſcribitur ſine vau expreſſo: unde contingit aliquando, ut coincidat cum puncto literæ שׁ.

Reli-

Reliqua puncta vocalia ſcribuntur ſub literis, ſed poſt illas pronunciantur. Sic רָם legendum eſt *Ram*, non *Arm*.

Excipe *Pathach ſuffuratum*, ſeu Pathach neceſſitatis ſub literis ח, ע, & He (cum puncto illo, quod dicitur *Mappik* ſeu extenſor הּ) in fine vocum. Quando enim illæ literæ ſunt in fine vocum, & non præcedit immediatè Camèts, aut Pathach, ut rectè pronuncientur, ponitur ſub illis Pathach, quod, præter leges communes, & quaſi furtim ingreditur inter illas literas, & punctum præcedens. Sic מָשִׁיחַ legitur *Maſchiahh*, non *Maſchihha*.

§. II.

De literis quieſcentibus יְהוא

Initio dictionis, nulla illarum quieſcit. Literam autem *quieſcere*, *ſilere*, aut *mutam eſſe*, apud Grammaticos idem eſt, ac *non legi*: & *moveri*, idem eſt, ac *legi*.

In medio, nulla quieſcit, niſi puncto vocali careat.

In fine א ſemper quieſcit. Simi-

liter ה, nisi puncto Mappik notetur. Sic (י) post (ֵ) ut אֵי *ubi*: lege *e*, non *ei*. Cum cæteris autem vocalibus coalescit in diphthongum, ut חַי *bhai* vivus.

Dicitur etiam (י) quiescere, quando constituit Chirik-gadhòl. Et (ו) quando constituit (וֹ) aut (וּ) aliàs Vau nunquam quiescit in fine.

§. III.

De Shevà Quiescente.

Shevà aliquando movetur, aliquando quiescit, ut ergo Shevà mobile à quiescente distinguas. Hæc sit regula:

Shevà silet post grammaticum accentum, aut breve punctum.

Nota tamen 1°. Shevà veniens post aliud Shevà (sive expressum, sive intellectum) non quiescit; quia sic non venit post *breve punctum*, sed post brevissimum. Si autem duplex Shevà veniat post accentum grammaticum, utrumque quiescit.

Nota

Nota 2°. Shevà semper movetur, sub litera dagheshata, ut לִמְּדוּ lege *limmedù*, non *limdù*. Similiter sub priore ex literis geminatis juxta positis, ut הַלְלוּ lege *halelù*, non *hallù*.

§. IV.

De Shevà subintellecto.

Shevà *mutum* inscribitur omni Caph finali sic ךְ, nisi inscribatur Camèts sic ךָ. Sub aliis lit. in fine vocum, aliquando exprimitur Shevà *mutum*. Quando autem non exprimitur, subintelligitur sub omni litera mobili, quæ dictionem claudit.

§. V.

De Daghèsh.

Punctum in medio literæ impressum vocatur *Daghèsh*. Excipe tamen punctum in medio literæ הּ, quod non est Daghèsh, sed Mappik: & punctum in medio literæ וּ quando cum illa constituit Shurèk.

Daghèsh autem duplex eſt. *Lene*, & *Forte*.

Daghèsh Lene inſcribitur ſolis literis בְּגַד כְּפַת ; illiſque rarò inſcribitur, niſi ſint *inprincipio ſententiæ*,vel veniant immediatè poſt Shevà *mutum*,ſive ejuſdem, ſive diverſæ dictionis. Dicitur *Lene*, quia merè tollit aſpirationem: nam, ſine Daghèsh, literæ illæ ſonant *Bh. ſeu V. Gh. Dh. Ch. Ph. Th.* Cum Daghèsh autem ſonant *B.G.D.C.P.T.*

Daghèsh Forte invenitur in omnibus literis, exceptis *gutturalibus*, & *Resh.* Dicitur *Forte*, quia non merè tollit aſpirationem à literis illis aſpiratis;ſed etiam illas,& quaſcumque alias, in quibus inſigitur, ingeminat.

§. VI.

De Camèts-catuph diſtinguendo à Camèts.

Camèts-catuph figurâ non differt à Camèts: ut ergo aliunde diſtinguatur, hæc ſit Regula.

Niſi

Nisi accentus mediet, Camèts (o) ante Shevà sit.

Quadruplex est casus & 4 exemplis proponam.

כֻּלּוֹ כָּל־גּוֹי וַיָּקָם חָכְמָה

1 *Hbocmà*. 2 *Vaijàkom*. 3 *Col-goi*. 4 *Collù*.

In 1°. exemplo (ָ) venit ante Shevà expressum.

In 2°. & 3°. venit ante Shevà *mutum*, quod (juxta dicta §. 4.) intelligitur sub ם & ל. In 4°. exemplo, sub litera ל geminata per daghèsh, intelligitur etiam Shevà *mutum*: perinde enim est, ac si scriberetur כָּלְלוֹ. Nullus autem accentus in dictis exemplis mediat inter Camets, & Shevà.

Vide nunc 4 exempla opposita.

לָמָּה שָׂא־נָא דְּבָרִם חָֽכְמָה.

1 *Hbachemà*. 2 *Devaràm*. 3 *Sa-na* 4 *Lamma*.

In 1°. exemplo venit quidem (ָ) ante Shevà expressum: sed mediat accentus *Metheg*. In 2°. & 4°. venit (ָ) ante Shevà subintellectum: sed mediat accentus grammaticus. In 3°. exemplo, non venit ante Shevà sive expres-

sum

ſum, ſive ſubintellectum.

Nota inſuper quòd (·) ante (··) ſit O, licet mediet accentus, ſicut ſæpe mediat inter punctum compoſitum, & breve affine.

APPENDIX
De Accentibus, & *Kerì Kethìb.*

Magnam Grammaticorum Accentuum turmam omiſimus: quia tyronum captum tranſcendit: id tantum ſcire ſufficiet, ſyllabam, quæ habet accentum, tono afficiendam. Tenenda eſt ergo regula ſuperiùs tradita pro ſede accentûs grammatici, & obſervanda ſunt paradigmata grammaticalia nominum, & verborum: in illis enim, ad ſingulas voces, loco accentûs grammatici, ſimplicem virgulam appoſuimus, quæ ſyllabam indicet tono afficiendam.

Reſtat nunc unum advertendum, ideſt, ſæpe inveniri in Bibliis circellum, qui ſupra vocem poſitus ſignificat, vocem illam legendam aliter, quàm ſcribatur in textu. Et in multis Bibliis

vera

vera lectio notatur in margine. Sic *Gen*.25.23. in textu habetur גּוֹיִם, in margine autem גוים, adjunctâ literâ ק. Circellus in textu monet lectorem, non haberi ibi omnes literas debitas: & ק in margine significat, vocem legendam esse per literas marginales, applicatis punctis textualibus. ק enim est abbreviatio, pro קְרִי *lectum*. Tota verò hæc diversitas inter lectionem & scriptionem, vocatur à Rabbinis *Kerì Kethìb*. Voces autem illæ קְרִי & כְּתִיב sunt in forma Chaldaica: & significant idem, quod Hebraicè קָרוּא & כָּתוּב, id est, *Lectum*, *Scriptum*.

CAPUT II.

De Nomine, *Præfixis*, *&* *Pronomine*.

NOmini accidunt, *Genus*, *Numerus*, *Casus*; &, apud Hebræos, *Præfixa* casuum expressiva, sicut & *Suffixa*, quæ originem ducunt ex pronomine primitivo, & locum supplent pronomi-

nominis possessivi. Unde ut hæc omnia breviter & distinctè explicentur, sit

§. I.

De Genere.

Genera in nominibus Hebraicis sunt tria. Masc. Fœm: Com. pro quibus hæc sit regula,

Fœminea וּת יִת תֶ הָ *Gens, Urbs, membra gemella.*

Mascula cætera pleraque sunt. Communia multa.

Sensus est. Fœminini generis esse solent, nomina terminata in הָ, sicut & in וּת יִת תֶ cum ת (ut plerumque fit) servili. Item nomina, quæ significant Gentes, Urbes, & membra gemella, qualia sunt, oculi, aures, manus &c. Hinc

Adjectiva fœminina formantur à masculinis, communiter, addendo הָ ut טוֹב *bonus*, טוֹבָה *bona*: sed priùs tollitur terminatio הֶ, ut יָפֶה *pulcher*, יָפָה *pulchra*:

Aliquando, addendo תָ ut אַחֵר *alius*

alius אַחֶרֶת *alia*. Et utroque modo fit in Participiis, ut ſuo loco videbimus.

Fœmininum per (ִית) formant nomina Ordinalia,& Gentilia terminata in (ִי) ut שֵׁנִי *Secundus*. שֵׁנִית *Secunda*. עִבְרִי *Hebræus*. עִבְרִית *Hebræa*. Alio item modo, ut עִבְרִיָּה.

Genus Neutrum (licet aliquando per maſculinum) communiter exprimitur per fœmininum: ut notat S.Hieronymus ad finem c.7. *Eccle.* Et hinc in Pſalmo dicitur, *unam* petii à Domino, *hanc* requiram.

Gradus Comparationis (ut hos explicando, ſimul compleamus doctrinam de *Adjectivis*) fiunt circumloquendo ſic: טוֹב מִיַּיִן *bonum prævino*, i. e. *melius vino*. טוֹב מְאֹד *bonum valde* i. e. *optimum*: vel ſic יָפָה בַּנָּשִׁים Cant. 1. 8. *pulchra in mulieribus*.i.e.*pulcherrima.* ſic, *Benedicta tu in mulieribus* i. e. *Benedictiſſima mulierum*.

§. II.

De Numero.

Numeri ſunt tres. Singularis, Dualis, & Pluralis.

Dualis fit, addendo (ַיִם) ut יוֹם *dies*, יוֹמַיִם *biduum*: ſed nomina terminata in (ָה) priùs mutant ה in ת ut אַמַּת *cubiti*, אַמָּתַיִם *duo cubiti*.

Pluralis in maſculinis fit, addendo (ִים) ut שִׁיר *canticum*. Pl. שִׁירִים ſed priùs tollitur terminatio ֶה ut פֶּה *os*, פִּים *ora*.

Pluralis in fœmininis fit addendo וֹת, ut אוֹת *ſignum* pl. אוֹתוֹת: ſed priùs tollitur terminatio ָה ſicut & ת ſervilis. ut חוֹמָה *murus*, pl. חוֹמוֹת. אִגֶּרֶת *Epiſtola* pl. אִגְּרוֹת. Speciale eſt מַלְכוּת *regnum* pl. מַלְכֻיוֹת ſicut & אָמָה *Ancilla*, plur. אֲמָהוֹת retento ה.

Anomala.

1. Quædam nomina habent ſingularem numerum tantum, ut nomina propria, appellativa metallorum &c.

Quæ-

2. Quædam dualem tantùm. ut מַיִם *aqua*. שָׁמַיִם *cœli* &c.

3. Quædam pluralem tantùm. ut חַיִּים *vita*. פָּנִים *facies* &c.

4. Quædam habent terminationem masculinam in singulari, & fœmininam in plurali. ut אָב *pater*. pl. אָבוֹת.

5. Quædam è contrà. ut יוֹנָה *columba*. pl. יוֹנִים.

6. Quædam in plurali habent utramque terminationem. ut צָבָא *Exercitus*. pl. צְבָאִים vel צְבָאוֹת. דּוֹר *ætas*, *generatio*. pl. דּוֹרִים vel דּוֹרוֹת &c.

§. III.

De Casu.

Casus Genitivus exprimitur per Regimen.

Quoties enim in lingua latina, ex duobus substantivis concurrentibus, posterius debet esse in genitivo casu; toties in hebraica, *prius* dicitur esse in Regimine, seu in statu constructo. *Regimen* autem mutat terminationem ָה in ַת ut מַלְכָּה *Regina* מַלְכַּת שָׁמַיִם *Regina*

gina cœlorum, Item terminationem pluralem (ים.) & dualem (ַיִם) mutat in (ֵי) ut חַיִּים vita, חַיֵּי אַבְרָהָם *vita Abrahami.* עֵינַיִם *oculi*, עֵינֵי יוֹנִים *oculi columbarum.*

Accuſativus exprimitur per particulam אֵת.

Reliqui caſus exprimuntur per literas quaſdam nominibus præfixas: quas ſimul cum aliis *Præfixis*, quæ frequenter occurrunt, breviter nunc explicabo.

§. IV.

De Præfixis.

Sunt ſeptem literæ (comprehenſæ his vocibus מֹשֶׁה וְכָלֵב) quæ, quia præfigi ſolent, vocantur *Præfixa*. Quid ſignificent dum præfiguntur, & quibus punctis inſtrui debeant, Tabula ſubjecta indicabit.

ſigni-

	Significatio.	*Modus præfigendi.*	
מ	A. Ex. Præ.	per (.)	Infixo daghèsh forti in litera se-quente.
שׁ	Qui. Quæ. Quod.	per (ֶ)	
ה	ὁ, ἡ, τὸ,	per (-)	
ו	Et.	Communiter per Shevà:	
כ	Sicut.		
ל	Ad. signũ Dativi.		
ב	In.		

De Daghèsh autem infigendo, hîc & alibi passim locum habet hæc

Regula Generalis.

Si litera, quæ deberet dagheshari, non potest recipere daghèsh; compensatio debet fieri, mutando punctum breve præcedens, in longum, idest; (·) in (¨) (⋱) in (i) (-) in (ˉ).

Sed ad pleniorem notitiam de his *Præfixis*, sit

APPENDIX I.

De ה

Juxta dicta, הּ Demonstrativum præfigitur per pathach sequente daghèsh. Et, ob daghèsh exclusum, Pathach, juxta regulam generalem,

 muta-

mutatur in Camets. Observandæ tamen sunt hæ

Regulæ Speciales.

1. ה Demonstrativum ante literas ה & ח & מְ Shevatum Participii, quæ excludunt daghèsh, præfigitur per pathach. Et sic nulla fit compensatio. Imò Pathach ante ה, & ח rarò mutatur in Camèts ob compensationem.

2. Ante הָ & עָ cametsatas in penultima syllaba existentes, & ante חָ cametsatam, sive in penultima sive alibi, Pathach mutatur in segòl.

3. ה Præfixum, aliquando est *Interrogativum*. Tunc autem communiter præfigitur (ֲ) ut הֲלֹא *an non?*

APPENDIX II.

De ו

Dictum est quòd(ו)præfigatur cummuniter per Shevà. Observandæ tamen sunt hæ

Regu-

Regulæ Speciales.

1. Ante literas Shevatas, aut Labiales, mutari solet in (ו) Et Shurèk illud habetur pro brevi.

2. Quando (ו) copulat nomina, quorum posterius est monosyllabon, aut *Milel*, præfigitur per (·) etiam ante Labiales.

3. Aliquando (ו) non tantùm copulat, sed, quoad significationem, convertit Præteritum in Futurum, & contrà.

Vau Conversivum Præteriti, præfigitur juxta regulas jam datas: sed in 1. & 2. persona sing. trajicit accentum in ultimam syllabam: ut וְאָמַרְתָּ *& dices*. וְשָׁמַרְתִּי *& custodiam*. Excipe verba Quiescentia *Lamedh-Aleph & Lamed-He.*)

Vau Conversivum Futuri præfigitur per (ַ) sequente daghèsh. Jodh autem Futuri Shevatum, non recipit daghèsh, nec ulla fit compensatio.

Nota. Hoc ו Conversivum Futuri sæpe retrahit accentum, & simul mu-

tat ultimum (ֵ) aut (ֶ) in (ָ) ficut & ultimum(וּ)aut (וֹ) inCamèts-Catùph. ut יָקוּם יְבָרֵךְ à וַיָּקָם וַיְבָרֶךְ Aliquando etiam mutat ultimum(וּ) in (ִ) ante*Guttur ales*, *&* *Resh.*

APPENDIX III.

De ב ל כ

Præfiguntur communiter per Shevà, ut dictum eft. Obfervandæ tamen funt hæ

Regulæ Speciales.

1. Ante Jodh Shevatum, habent chirik. Et hoc juxta regulam generalem tradendam cap. Sequenti. Infuper autem abjicitur Shevà ipfius Jodh: & fic, pro duplici Shevà, manet unum Chirik. ut בִּיהוּדָה *in Judæa*, loco dicendi בְּיְהוּדָה

2. Sæpe expludunt ה demonftrativum, &, fuccedentes, punctum ejus affumunt. ut לַמֶּלֶךְ *Regi*, pro לְהַמֶּלֶךְ

3. Ante verba Infinitiva, fi fint monofyllaba, aut *Milel*, ל præfigitur per Camèts. Sic etiam aliquando ante

ante nomina monosyllaba, & *Milel*.

§. V.

De Pronomine Promitivo.

Pronomina Primitiva sunt *perfecta*: quia declinantur cum genere & numero; habentque suo modo Casus per *Præfixa* exprimendos, ut in Tabula sequente.

	Nom:	*Gen:*	*Dat:*	*Accus:*	*Ablat.*
Ego Com.	אֲנִי	שֶׁלִּי	לִי	אוֹתִי	מִמֶּנִּי
Tu masc.	אַתָּה	Formatur à Dativo, merè præfigendo ש more solito.	לְךָ	אוֹתְךָ	מִמְּךָ
Tu fœm.	אַתְּ		לָךְ	אוֹתָךְ	מִמֵּךְ
Ille	הוּא		לוֹ	אוֹתוֹ	מִמֶּנּוּ
Illa	הִיא		לָהּ	אוֹתָהּ	מִמֶּנָּה
Nos Com.	אֲנַחְנוּ		לָנוּ	אוֹתָנוּ	מִמֶּנּוּ
Vos masc.	אַתֶּם		לָכֶם	אֶתְכֶם	מִכֶּם
Vos fœm.	אַתֶּן		לָכֶן	אֶתְכֶן	מִכֶּן
Illi	הֵם		לָהֶם	אוֹתָם	מֵהֶם
Illæ	הֵן		לָהֶן	אוֹתָן	מֵהֶן

Annotationes.

1. Frequenter dicitur אָנֹכִי pro אֲנִי 2. Aliquando per aphæresin, נַחְנוּ pro אֲנַחְנוּ 3. Poeticè לָמוֹ pro לָהֶם 4. Cum ה Paragogico, אַתֵּנָה הֵנָּה הֵמָּה pro אַתֵּן הֵן הֵם 5. Abjecto altero מ, מִנִּי pro מִמֶּנִּי &c.

Huc reducuntur Alia Pronomina.

1. *Demonstrativum*. Sing. Masc. זֶה *hic*, *iste*. Sing.fœm: זֹאת, זֹה, זוּ, Sing. com: זוּ. Plur.com: אֵלֶּה אֵל *hi*, & *hæ*.

2. *Relativum* אֲשֶׁר omnis gen: & num. ut Præfixum שׁ

3. *Interrogativum*, de persona. מִי *Quis? Quæ?*

Et de alia re quavis, מֶה,מָה,מַה *Quid?*

§. VI.

De Pronomine possessivo, seu *Suffixis*.

Pronomina possessiva, sunt particulæ desumptæ ex Primitivis: Et, quia nominibus suffigi solent, dicuntur *Suffixa*. Non variantur ob diversum genus nominis,

minis, cui ſuffiguntur, ſed ob diverſum genus perſonæ poſſidentis, ut patet ex Tabula ſequente.

	Nomen Sing.				*Nomen plurale.*		
	Perſon.	Suffix.	שִׁיר		Perſon.	Suffix.	שִׁירִים
Suffixa ſingularia	1.C.	ִי	שִׁירִי	Suffixa ſingularia	1.C.	ַי	שִׁירַי
	2.M.	ְךָ	שִׁירְךָ		2.M.	ֶיךָ	שִׁירֶיךָ
	2.F.	ֵךְ	שִׁירֵךְ		2.F.	ַיִךְ	שִׁירַיִךְ
	3.M.	וֹ	שִׁירוֹ		3.M.	ָיו	שִׁירָיו
	3.F.	ָהּ	שִׁירָהּ		3.F.	ֶיהָ	שִׁירֶיהָ
Suffixa pluralia	1.C.	ֵנוּ	שִׁירֵנוּ	Suffixa pluralia	1.C.	ֵינוּ	שִׁירֵינוּ
	2.M.	ְכֶם	שִׁירְכֶם		2.M.	ֵיכֶם	שִׁירֵיכֶם
	2.F.	ְכֶן	שִׁירְכֶן		2.F.	ֵיכֶן	שִׁירֵיכֶן
	3.M.	ָם	שִׁירָם		3.M.	ֵיהֶם	שִׁירֵיהֶם
	3.F.	ָן	שִׁירָן		3.F.	ֵיהֶן	שִׁירֵיהֶן

Annotationes.

1. Nomina ſingularia terminata in (ֶה) hanc terminationem abjiciunt, antequàm adiungatur ſuffixum: ut שָׂדֶה *ager*, שָׂדִי *ager meus*.

Terminata autem in (הָ) mutant ה in ת ut מַלְכָּה *Regina*, מַלְכָּתִי *Regina mea*. פֶּחָה *Dux*, פֶּחָתְךָ *Dux tuus*.

2. Nomina Pluralia terminata in וֹת (ut מַלְכוֹת *Reginæ*, אָבוֹת *Patres*) sumi possunt tanquam masculina singularia, ut inde fiant pluralia (אֲבוֹתִים מַלְכוֹתִים) si enim his pluralibus fictis jungantur *suffixa* more solito, omnia rectè se habebunt: ut מַלְכוֹתַי מַלְכוֹתֶיךָ *Reginæ meæ*, *tuæ* &c. אֲבוֹתַי, אֲבוֹתֶיךָ *Patres mei*, *tui* &c. Sed hujusmodi nomina recipiunt etiam suffixa םֶ & ןֶ, ut מַלְכוֹתָם *Reginæ eorum*, אֲבוֹתָן *Patres earum*.

APPENDIX
De Formatione Nominum.

Nomina formantur à verbis, diversimode.

1. Per meram mutationem punctorum. ut מֶלֶךְ *Rex*, à verbo מָלַךְ *regnavit*.

2. Per repetitionem alicujus literæ radicalis. ut קָדְקֹד *vertex*, à verbo קָדַד *inclinavit verticem*.

Per

3. Per literas הֶאֱמַנְתִּי superadditas. Ex his autem literis, מ & א præponi solent, ה postponi; reliquæ præ, vel post.

Variæ etiam sunt nominum classes, per analogiam ad varias Conjugationes verborum. Nomina autem derivata à verbis Imperfectis sequuntur, ut plurimùm, illorum anomalias, seu irregularitates, de quibus postea.

CAPUT III.

De Mutatione Punctorum.

IN cap. præcedenti, ut facilior esset doctrina illa generalis; eligendo exempla, in quibus non requirebatur Punctorum Mutatio, studiosè vitavimus hanc difficultatem, quæ, ut plerisque videtur, est hujus Linguæ præcipua. Nunc autem, ut eam enodemus, sit

§. I.

De Mutatione ob Accentum.

Ob Accentum distinctivum, præcipuè si sit unus ex majoribus, varia fit mutatio; punctis, propter pausam, productis.

1. Generaliter, Pathach præcedens mutatur in Camèts. Ut אֱלֹהָי *Deus meus*, pro אֱלֹהַי. אָמָר *dixit*, pro אָמַר.

2. In nominibus. Shevà mutatur in (ֶ) retracto accentu. Ut פֶּרִי *fructus* pro פְּרִי. Quod frequenter fit ante *suffixum* ךָ ut יָדֶךָ *manus tua*, pro יָדְךָ. Sic (ֳ) aliquando mutatur in Chòlem, ut חֹלִי *morbus* pro חֳלִי.

Item (ֶ) præcedens sæpe mutatur in (ָ) ut שָׁמֶשׁ *sol*, pro שֶׁמֶשׁ: sic aliquando in verbis, ut לָשֶׁבֶת *sedere*, pro לֶשֶׁבֶת.

Unum est nomen אֶרֶץ *terra*, quod, quando ei præfigitur ה, semper mutat prius (ֶ) in Camèts, licet non adsit accentus distinctivus. E contrà מֶלֶךְ *Rex*, & צֶדֶק *justitia*, nunquam mutantur ob accentum.

In

3. In verbis. Shevà mutatur in סָר punctum longum, ex quo ortum habuit, retracto accentu. Ut יִמְסֹרוּ *tradent*, pro יִמְסְרוּ à fut. sing. יִמְסוֹר. Illud autem Shevà mutandum, si ortum habuit ex brevi, mutatur in longum simile, ut מָסָרוּ *tradiderunt*, pro מָסְרוּ à sing. מָסַר

Maccàph è contra, mutare solet puncta longa in similia brevia. i. e. (ֵ) in (ֶ) (ָ) in (ַ) (וֹ) in Camèts-catùph. ut מַה־ *quid*, pro מָה. אֶת־כָּל־ *totum*, pro אֵת כּוֹל.

§. II.

De Mutatione ob alias causas.

Præter Accentum, quatuor sunt causæ, ob quas sæpè mutantur puncta in nominibus, ideſt, *Suffixum*, *Regimen*, *Numerus* (dualis, aut pluralis) *Genus fæm*: quando in adjectivis, Genus fœmininum formatur ex masculino. Et (generatim loquendo de mutatione ob istas causas) quatuor tantùm sunt puncta mutabilia i. e. (ֵ) (ָ) (ֹ) (וֹ). Nec nisi in ultima, vel penultima

ma

ma syllaba. Mutantur autem quatuor dicta puncta, ob quatuor dictas causas, juxta regulas sequentes

Pro (ֽ) (ֵ) (ֶ) in Penult.

REGULA. *Camets, Tsere, Segol, quando sunt in penultima syllaba, debent mutari in Shevà, ob quamlibet ex dictis quatuor causis.*

Fit tamen Exceptio: quia Regimen singulare retinet Segòl, & Tserè similiter quando constituit quinque puncta, ut in nomine עֵגֶל *Vitulus*.

Pro eisdem in ultima syllaba.

1. REGULA. *Camets ultimum mutatur in singulari in (ֶ) ob regimen, & cum affixis* כֶן ,כֶם. *In plur. verò mutatur in (ְ) ob regimen, & cum affixis* כֶן ,כֶם, & הֶן ,הֶם.

2. *Tsere ultimum, si præcedat (ֽ), mutatur ut Camets: Si præcedat aliud punctum in regim. sing. manet immotum; aliàs semper mutatur in (ְ).*

3. *Segol ultimum (extra regim. sing. ubi manet) ferè mutatur in (ְ). præter-*

quam

quam in plurali tam ſtatus abſoluti, quàm in affixis aliis à כֶן, כֶם, הֶן, הֶם *, in quibus mutatur in* (ְ).

Pro (וֹ)

REGULA. *Cholem non mutatur, niſi ſit in penultima ſyllaba, & veniat ante Segòl, aut Patach. Tunc autem mutatur in (o) breviſſimum, ſeu* (ֳ).

Excipitur tamen Regimen ſingulare, ubi proinde nulla fit mutatio.

Nota 1. *Pathach vicarium* τοῦ (ֶ) habetur pro (ַ) & eaſdem leges ſequitur. Eſt autem Pathach vicarium τοῦ ſegòl, quando venit ſub, vel ante gutturalem in dictione *Milel*: Ut בַּעַל *Dominus*, pro בֶּעֶל; פֶּסַח *Paſcha*, pro פֶּסֶח.

Nota 2. Sæpe contingit, ut mutatio facta juxta regulas præcedentes (licet primò, & per ſe debita) corrigenda ſit, juxta regulas aſſignandas in §. ſequenti.

§. III.

§. III.

Regulæ Generales pro Shevà.

1. REGULA. *Shevà ſimplex, licet quieſcens, raro, mobile autem nunquam ponitur ſub gutturali; ſed, loco ejus, poni debet Shevà compoſitum.* Hoc autem Shevà compoſitum, plerumque eſt (ֲ), aut aliud affine puncto præcedenti.

Hinc obiter evincitur, dari (o) breviſſimum, ſeu punctum compoſitum quod vocavimus *Catèph-Camèts*. Nam ſicut cætera puncta compoſita, ſic (ֳ) ponitur pro Shevà ſub gutturalibus, præſertim poſt (o) breve. Sic dicitur אָהֳלוֹ oholò *tabernaculum ejus*, pro אָהְלוֹ ohlò, ab אֹהֶל. Et ſimiliter fit per totam Conjugationem *Hophàl*, quando prima Radicis eſt gutturalis.

2. REGULA. *Punctum compoſitum ante aliud Shevà, amittit ſuum.* Ut, (ex מַעֲשֶׂה *opus*) מַעַשְׂךָ *opus tuum*, pro מַעֲשְׂךָ in pauſa autem eſſet מַעֲשֶׂךָ.

3. REGULA. *Shevà ſimplex non legi-*

legitur ante aliud Shevà sive simplex, sive compositum. Sed primo Shevà simplex ante aliud Shevà simplex, mutatur *Communiter* in Chirik-parvum: *Frequenter* in Pathach, præsertim sub, vel ante gutturalem: *Aliquando* in Segòl, præsertim si Shevà mutandum originem ducat ex Tsere. Secundò Shevà simplex ante Shevà compositum, mutatur in punctum affine ipsi composito. Ut וַאֲנִי *& ego*, בֶּאֱמֶת *in veritate*, בָּעֳנִי *in afflictione*.

Hinc oritur *Specialis contractio*, ut dicatur בַּארוֹנָי *in Domino*, pro בַּאֲדוֹנָי, & בֵּאלֹהִים *in Deo*, pro בֶּאֱלֹהִים. Sic frequens est לֵאמוֹר *dicere*, pro לֶאֱמוֹר.

Mutatio ergo punctorum facta juxta regulas datas in §. præcedenti, debet ita corrigi juxta has ultimas tres regulas generales, ut neque Shevà simplex legatur sub gutturali, neque legatur Shevà sive simplex, sive compositum, ante aliud Shevà. Et sic Mutatio redditur completa.

§. IV.

§. IV.

Exempla Mutationis Completæ.

Patet ex regulis de mutatione punctorum, quòd eadem mutatio, quæ fit pro Regimine, seu Forma constructa, inserviat etiam *suffixis* כֶם, כֶן & הֶם, הֶן; cùm interim reliqua *suffixa* sequantur potiùs formam absolutam. Hinc, quatuor illa *suffixa* vocabo *Constructa*, reliqua vocabo *Absoluta*: Et ut res magis adhuc pateat, adjungam exempla, juxta varias Nominum Classes.

Sing. דָּבָר *verbum* cum Suffix: *Absolutis* דְּבָרִי &c.

Reg. דְּבַר Et sic suffix: *Constructa* ut דְּבַרְכֶם

Plur. דְּבָרִים. Et sic suffix: *Absoluta* ut דְּבָרַי.

Reg. דִּבְרֵי Et sic suffix: *Constructa* ut דִּבְרֵיכֶם

Sing. שָׁכֵן *vicinus cum Absolutis* ut שְׁכֵנִי &c.

Reg.

Reg. שְׁכַן Et ſic cum Conſtructis ut שְׁכַנְכֶם.

Plur. שְׁכֵנִים Et ſic cum Abſolutis ut שְׁכֵנַי.

Reg. שִׁכְנֵי Et ſic cum Conſtructis ut שִׁכְנֵיכֶם.

בֶּגֶד *Veſtis*	Nil mutant ob Regimen ſing. ſed cum omnib. ſuffixis ſic.		בִּגְדִי
מֶלֶךְ *Rex*			מַלְכִּי
עֵגֶל *Vitulus*			עֶגְלִי
קוֹדֶשׁ *Sanctitas*			קָדְשִׁי

In plurali.			
בְּגָדִים	Et ſic cum ſuffix. abſolutis. ut		בְּגָדַי
מְלָכִים			מְלָכַי
עֲגָלִים			עֲגָלַי
קֳדָשִׁים			קֳדָשַׁי

Reg: Plur:			
בִּגְדֵי	Et ſic cum ſuffix. Conſtructis, ut		בִּגְדֵיכֶם
מַלְכֵי			מַלְכֵיכֶם
עֶגְלֵי			עֶגְלֵיכֶם
קָדְשֵׁי			קָדְשֵׁיכֶם

צְדָקָה *Juſtitia.* Suff: abſoluta ut צִדְקָתִי.
Reg. צִדְקַת Suff: Conſtructa ut צִדְקַתְכֶם.
Pl. צְדָקוֹת, quaſi à ſing: צְדָק, quia (ut dictum eſt c. 2. §. 2.) ה tollitur priuſquàm addatur וֹת

Reg. צִדְקוֹת Plurale fictum (de quo. cap. 2.

cap. 2.) צִדְקוֹתָיִם Unde omnia ſuffixa ut צִדְקוֹתֶיךָ , צִדְקוֹתַי &c.

Eandem formam ſequitur שִׁפְחָה *Ancilla* cum aliis multis ſimiliter contractis. Nam (quaſi eſſet in ſingulari שְׁפָחָה) fit in plurali abſoluto שְׁפָחוֹת

APPENDICES.

De Punctorum mutatione anomalâ.

Inter legendum, multæ occurrunt Punctorum mutationes anomalæ: quarum præcipuas in his appendicibus breviter explicabo.

APPENDIX I.

De Accentu diſtinctivo.

Accentus diſtinctivi, præcipuè maiores *Soph-pasùk* & *Athnàk*, faciunt

לָךְ	pro	לְךָ	עָתָּה	pro	עַתָּה
אוֹתָךְ		אוֹתְךָ	אָתָּה		אַתָּה
מִמָּךְ		מִמְּךָ	אָנוֹכִי		אָנוֹכִי
בָּךְ		בְּךָ	אָנִי :		אֲנִי

In illis tranſponuntur puncta, & ſyllabarum numerus contrahitur: in

iſtis

iſtis producuntur puncta, & Accentus retrahitur.

APPENDIX II.

De Nominibus ortis ex Defectivis ע.

Hæc Nomina nil ſolent mutare ob Regimen ſing: ſed aucta à fine per ſuffixum, numerum pluralem, aut terminationem fæmininam; habent daghesh ad ſignificandum defectum; & punctum longum præcedens mutatur in breve, ideſt,

(ּ in ־) (־ in ּ) (וֹ in ֻ)

Sic שַׂק *ſaccus*. ſuffix: שַׂקִּי. תָּם *perfectus, integer*. pl: תַּמִּים fæm: תַּמָּה,

לֵב *Cor*, לִבִּי *cor meum*. חֵן gratia, חִנּוֹ *gratia ejus*. עֹז *robur*, עֻזִּי *robur meum*. תֹּם *perfectio*, תֻּמִּי &c.

In his autem Nominibus (ּ) repertum ſub augmento antecedente, manet. Ut מָגֵן *Clypeus* à גָּנַן *protexit*, Pl: מָגִנִּים. Suffix: מָגִנִּי &c. Excipitur מָחוֹל *Chorus*.

Hæc

פַּת	*Buccella*	Aucta à fine, mutant (-) in (·) sequente daghèsh. sic Plur: פִּתִּים *Buccellæ* &c.
מַס	*Tributum*	
צַר	*Latus*	
חַת	*Terror*	
בַּז	*Præda*	
סַף	*Limen*	
גַּת	*Torcular*	

Ad defectiva reducuntur:

בַּת *filia*, pro בֶּנֶת suffix: בִּתִּי &c.
Pl. בָּנוֹת Et cętera inde regulariter.
אֱמֶת *veritas*, pro אֱמֶנֶת suff: אֲמִתִּי &c.
אַף *facies, nasus, ira* pro אֲנֶף suff: אַפִּי.

APPENDIX III.

De Nominibus ortis ex Quiescentibus ע.

1. Hæc

מָוֶת *mors*
תָּוֶךְ *medium*
אָוֶן *iniquitas*

) Contrahuntur per (וֹ) ut מוֹתִי *mors mea* &c.

2. Hæc

שׁוֹר *bos*
שׁוּק *platea*
דּוּד *canistrum*

) in pl: dilatantur per ו mobile ut שְׁוָרִים *boves*.

3. Hæc & similia

זַיִת *oliva*	)	Contrahunt (-) & (·) in unum (··) ut זֵיתִים *oliva*
עַיִן *oculus*	)	עֵינִי *oculus meus.*

Sed excipe.

חַיִל *robur exercitus*	)		(חֲיָלִים
עַיִר *pullus asini*	)	in plur:	(עֲיָרִים
תַּיִשׁ *hircus*	)	habent	(תְּיָשִׁים
בַּיִת *domus*	)		(בָּתִּים

Et שַׁיִת *vepres*, habet cum suffixo שִׁיתוֹ

4 Hæc

עִיר *civitas*	) habent	(עָרִים	per ָ immutabile.
רֹאשׁ *caput*		(רָאשִׁים	
יוֹם *dies*	) in plur:	(יָמִים	per ָ mutabile.

APPENDIX IV.

De nominibus ortis ex Quiescientibus Lamedh-He.

1. Dissyllaba quædam terminata in הָ & וּת non mutant (ָ) in penultima

אָלָה *juramentum* } cum suffix: { אָלָתִי
בָּרוּת *Esca*, &c. } { בָּרוּתִי

Huc reducuntur רָמָה & רָמוּת *excelsum.* Item רָעָה *malum.* צָרָה *angustia.* Et alia quædam similia.

2. Nomina finita in הֶ ut מִקְנֶה *possessio* (a קָנָה *possedit*) ob Reg:sing: mu-

tant (ֵ) in (ְ)ut מִקְנֵה צֹאן *poſſeſſio pecoris*. Aucta à fine, amittunt ה, unde fit in plur: מִקְנִים Denique recipiunt ſuffixum verbale הוּ, ut מִקְנֵהוּ *poſſeſſio ejus*.

3. Quædam monoſyllaba variantur, ut ſequitur.

אָב *pater*. ſuffixa abſoluta. אָבִי אָבִיךָ, אָבִיךְ vel אָבִיהוּ, אָבִיהָ. אָבִינוּ.

Reg: Sing: אֲבִי. Suffixa conſtr. אֲבִיכֶם &c.

Plur.אָבוֹתReg.אֲבוֹת.Suff.regulariter. אָח *frater*, ut אָב. ſed in Plur. אַחִים. Reg. אֲחֵי. חָם *ſocer*, ut אָב. ſed in Bibl. tantum חָמִיךְ, חָמִיהָ

דָּם *ſanguis*. Omnia regulariter, præter דַּמְכֶם. יָד *manus* nil irregularit.præter יֶדְכֶם, יֶדְכֶן. פֶּה *os* reg: Sing:פִּי. Suffixa. פִּי פִּיךָ &c. ut in אָב

Plur. פִּים פֵּיוֹת פִּיּוֹת פִּיפִיּוֹת

שֶׂה *agnus*. Reg. שֵׂה. Suffi. שֵׂיוֹ & שֵׂיֵהוּ

בֵּן *filius*. Reg.בֶּן vel בֵּן.Pl.בָּנִים } cętera re-

שֵׁם *Nomen*.Reg. שֶׁם. Pl.שֵׁמוֹת } gularia.

APPEN-

APPENDIX V.

De Camèts.

1	שָׁלִישִׁים *Tribuni* שָׁבֻעִים *Septimanæ*	retinēt (ּ) ut distinguantur a שְׁלִישִׁים *Tertiani*, שְׁבֻעִים *jurati*.
2	אִכָּרִים *agricolæ* חַטָּאִים *peccatores* חָרָשִׁים *fabri*	Et alia quædam similia ubique retinent (ּ)

Nota. חָרָשִׁים est ejusdem formæ cum חַטָּאִים. Primum enim (ּ) ponitur pro (ּ) ad compensandum daghèsh exclusum ex Resh.

3	קָטָן *parvus* גָּמָל *camelus* אוֹפָן *rota* מִשְׂגָּב *refugium* שָׁפָן *cuniculus*	Et alia quædam similia Euphoniæ gratiâ, mutant ultimū (ּ) in (ּ) sequente daghèsh, ut קְטַנִּים &c.

APPENDIX VI.

De Tserè.

Hæc & quædam similia retinent (¨)		
	אֲפֵלָה *caligo*	אֲבֵלִים *lugentes*
	בְּרֵכָה *piscina*	שְׂמֵחִים *lætantes*
	גְּזֵלָה *rapina*	חֲפֵצִים *volentes*
	שְׁאֵלָה *petitio*	שְׁכֵחִים *obliviscentes*

Item בְּאֵר *puteus* & similia frequentiùs retinent (¨)

Hæc autem constanter.		Et omnia ubi (¨) sic venit ante quiescentem.
	רֵאשִׁית *principium*	
	אֵיבָה *inimicitia*	
	הֵיכָל *templum*	

Nota. חֵרֵשׁ *surdus*, est ejusdem formæ cum אִלֵּם *mutus*. Primum enim (¨) ponitur pro (·) ob daghèsh exclusum ex Resh. Et ideò manet in Plur: חֵרְשִׁים.

APPENDIX VII.

De Segòl.

Segòl in Dualibus ubique mutatur in Shevà. Ut אֹזֶן *auris*. Dual: אָזְנַיִם. suffixa omnia ut אָזְנַי &c.

Nota.

Nota. גַּחַל (unde plur: גֶּחָלִים *prunæ*) ſicut & פֶּחָם *carbo*, eſt ejuſdem formæ cum גַּנָּב *fur*. Illud enim (ֶ) ponitur pro (ַ)ante חָ (ut dictum eſt pag.34.)& ideò (ֶ) illud manet, quamdiu manet ח cametſatum. At quando mutatum fuerit (ָ) ſub ח, tunc etiam (ַ) (excluſo ֶ) ſedem ſibi debitam occupat. Unde dicitur in Regimine גַּחֲלֵי אֵשׁ *prunæ ignis*.

APPENDIX VIII.

De Cholem.

1	בֹּקֶר *mane* פֹּעַל *actio* קֹמֶץ *pugillus* רֹמַח *ſpiculum* רֹתֶם *juniperus*	In plurali abſoluto mutant Cholem in Shevà. Ut בְּקָרִים &c.
2	אֹהֶל *tabernaculũ* כּוֹבַע *galea* פֹּעַל *actio*	In plur:abſoluto& cum ſuffixis aliquando retinent Cholem.

Cætera hujus formæ nomina, juxta regulam generalem, mutant Cholem in

in (ֵ) quod (ſicut cætera puncta compoſita) ante aliud Shevà, amittit ſuum: & ſic tranſit in (o) breve. Aliquando tamen tranſit in (ִ) ut גִּדְלוֹ magnitudo ejus à גֹּדֶל.

Cholem ultimæ ſyllabæ ſæpe, Euphoniæ gratiâ, mutatur in (ֻ) ſequente daghèsh. Ut אָדוֹם *rufus* plur: אֲדֻמִּים ſic.

חַרְטוֹם	*magus*	נָקוֹד	*punctatum*
קַרְדּוֹם	*ſecuris*	עָקוֹד	*variegatum*
עָרוֹם	*nudus*	עָקוֹב	*fraudulentum*
עֵירוֹם	*nudus*	עָמוֹק	*profundum*

Præter omnem regulam אֱנוֹשׁ *homo* fit in plur: אֲנָשִׁים.

CAPUT IV.

De Verbo Perfecto.

Verba apud Hebræos habent duo Tempora, *Præteritum* & *Futurum*: pro *Præſenti* utuntur Participio, quod ideo vocatur *Benonì*, ſeu intermedium; quia medium eſt inter Præteritum, & Futurum. Dicunt v. g. *Ego tra-*

tradens, *tu tradens* &c. pro *trado*, *tradis* &c.

Sunt 4 Conjugationes.

1. *Kal* ſeu *Paal*: cujus Paſſiva eſt *Niphal*.

2. *Piel*: cujus Paſſiva *Pual*.

3. *Hiphil*: cujus Paſſiva *Hophal*.

4. *Hithpael*; quæ, quia eſt reciproca, non habet Paſſivam. Hæc autem Conjugationum nomina ortum ducunt ex antiquo paradigmate פָּעַל.

Idem verbum inflectitur per omnes illas Conjugationes: ſed ſic acquirit diverſas ſignificationes. v. g. מָסַר

In 1. Conjung:undè ſignificat actionem, ideſt, *tradidit*,vel paſſionem נִמְסַר *traditus eſt*.

In 2.additur emphaſis:מִסֵּר *diligenter tradidit*, מֻסַּר *diligenter traditus eſt*.

In 3. ſignificat actionem, mediante aliâ actione, vel paſſione: הִמְסִיר *fecit tradere*, הָמְסַר *factus eſt tradere*.

In 4.ſignificat actionem reciprocam; הִתְמַסֵּר *tradidit ſe ipſum*.

Sic plerumque, ob varias Conjugationes, variatur verborum ſignificatio: quan-

quando aliter continget, Lexicon indicabit: Hoc ſpecialiter notari poteſt, quòd Verba, quæ in *Kal* ſunt neutra, in *Piel* fiant activa. Quid autem quæque Conjugatio contineat, ſequens tabula exhibebit, ſimul cum paradigmate, ad cujus normam conjugari debent omnia verba perfecta. Si *Kal* accuratè diſcatur, ut debet, nulla ferè reſtabit difficultas in *Niphal*, cæteriſque Conjugationibus addiſcendis. Ipſa Conjugationum nomina *Niphal*, *Piel* &c. primam vocem ſuggerent: & reliquæ, quaſi ſponte venient ad imitationem ipſius *Kal*, præſertim ſi priùs legeris Annotationes ſubjungendas.

HITH-

HITHPAEL.	HOPHAL.	HIPHIL.	PVAL.
הִתְמַסֵּר	הָמְסַר	הִמְסִיר	מֻסַּר
הִתְמַסְּרָה	הָמְסְרָה	הִמְסִירָה	מֻסְּרָה
הִתְמַסַּרְתָּ	הָמְסַרְתָּ	חִמְסַרְתָּ	מֻסַּרְתָּ
הִתְמַסַּרְתְּ	הָמְסַרְתְּ	הִמְסַרְתְּ	מֻסַּרְתְּ
הִתְמַסַּרְתִּי	הָמְסַרְתִּי	חִמְסַרְתִּי	מֻסַּרְתִּי
חִתְמַסְּרוּ	הָמְסְרוּ	הִמְסִירוּ	מֻסְּרוּ
הִתְמַסַּרְתֶּם	הָמְסַרְתֶּם	הִמְסַרְתֶּם	מֻסַּרְתֶּם
הִתְמַסַּרְתֶּן	הָמְסַרְתֶּן	חִמְסַרְתֶּן	מֻסַּרְתֶּן
הִתְמַסַּרְנוּ	הָמְסַרְנוּ	הִמְסַרְנוּ	מֻסַּרְנוּ
אֶתְמַסֵּר	אָמְסַר	אַמְסִיר	אֲמֻסַּר
תִּתְמַסֵּר	תָּמְסַר	תַּמְסִיר	תְּמֻסַּר
תִּתְמַסְּרִי	תָּמְסְרִי	תַּמְסִירִי	תְּמֻסְּרִי
יִתְמַסֵּר	יָמְסַר	יַמְסִיר	יְמֻסַּר
תִּתְמַסֵּר	תָּמְסַר	תַּמְסִיר	תְּמֻסַּר
נִתְמַסֵּר	נָמְסַר	נַמְסִיר	נְמֻסַּר
תִּתְמַסְּרוּ	תָּמְסְרוּ	תַּמְסִירוּ	תְּמֻסְּרוּ
יִתְמַסְּרוּ	יָמְסְרוּ	יַמְסִירוּ	יְמֻסְּרוּ
תִּתְמַסֵּרְנָה	תָּמְסַרְנָה	תַּמְסֵרְנָה	תְּמֻסַּרְנָה
הִתְמַסֵּר	*Caret Imperativo.*	הַמְסֵר	*Caret Imperativo.*
הִתְמַסְּרִי		הַמְסִירִי	
הִתְמַסְּרוּ		הַמְסִירוּ	
הִתְמַסֵּרְנָה		הַמְסֵרְנָה	
הִתְמַסֵּר	הָמְסֵר	הַמְסִיר הַמְסֵר	מֻסֹּר
מִתְמַסֵּר	מָמְסָר	מַמְסִיר	מְמֻסָּר

PIEL.	NIPHAL.	KAL.	Persona		
מִסֵּר	נִמְסַר	מָסַר	3. m.	Singularis.	PRÆTERITUM.
מִסְּרָה	נִמְסְרָה	מָסְרָה	3. f.		
מִסַּרְתָּ	נִמְסַרְתָּ	מָסַרְתָּ	2. m.		
מִסַּרְתְּ	נִמְסַרְתְּ	מָסַרְתְּ	2. f.		
מִסַּרְתִּי	נִמְסַרְתִּי	מָסַרְתִּי	1. c.		
מִסְּרוּ	נִמְסְרוּ	מָסְרוּ	3. c.	Pluralis.	
מִסַּרְתֶּם	נִמְסַרְתֶּם	מְסַרְתֶּם	2. m.		
מִסַּרְתֶּן	נִמְסַרְתֶּן	מְסַרְתֶּן	2. f.		
מִסַּרְנוּ	נִמְסַרְנוּ	מָסַרְנוּ	1. c.		
אֲמַסֵּר	אִמָּסֵר	אֶמְסוֹר	1. c.	Singularis.	FUTURUM.
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	2. m.		
תְּמַסְּרִי	תִּמָּסְרִי	תִּמְסְרִי	2. f.		
יְמַסֵּר	יִמָּסֵר	יִמְסוֹר	3. m.		
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	3. f.		
נְמַסֵּר	נִמָּסֵר	נִמְסוֹר	1. c.	Pluralis.	
תְּמַסְּרוּ	תִּמָּסְרוּ	תִּמְסְרוּ	2. m.		
יְמַסְּרוּ	יִמָּסְרוּ	יִמְסְרוּ	3. m.		
תְּמַסֵּרְנָה	תִּמָּסֵרְנָה	תִּמְסוֹרְנָה	2/3 f.		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר	2. m.	Singul.	IMPERAT.
מַסְּרִי	הִמָּסְרִי	מִסְרִי	2. f.		
מַסְּרוּ	הִמָּסְרוּ	מִסְרוּ	2. m.	Plur.	
מַסֵּרְנָה	הִמָּסֵרְנָה	מְסוֹרְנָה	2. f.		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר מָסוֹר	Infinit.	Participium Præteritum Paul.	
מְמַסֵּר	נִמְסָר	מוֹסֵר	Benoni.	מְסוֹר	

Annotationes Generales.

1. Incipitur conjugatio à tertia Persona Præteriti: quia illa (in *Kal.*) est simplex Radix. Et inde formantur reliquæ ferè omnes Personæ Præteriti, addendo ultimas syllabas pronominum.

2. Infinitivus dicitur מָקוֹר i.e. *fons* quia inde formantur reliqua ferè omnia.

Gerundia ab Infinitivo formantur per literas בְּכְלָם præfixas. Sed in *Kal*, & *Hiphil*, (præter formam communem primo loco expressam in Tabula) est alia Infinitivi Forma æquivalens Gerundio in *do*: Hæc autem nudè usurpatur (seu sine literâ præfixâ) & plerumque in duplicatione verbi, ut מָסוֹר תִּמְסוֹר *tradendo trades*.

Futura ab Infinitivo formantur, præfigendo literas אֵיתָן, per se loquendo, shevatas: pulchrè alludunt ad pronomina Latina: א *Ego*, ת *Tu*, י *Ille*, נ *Nos*. Unde illas hoc ordine numeratas, vocabo *Etinales*.

Parti-

Participia etiam (exceptis participiis primæ conjugationis) ab Infinitivo præcipuè formantur, præfigendo מ, quod etiam, per se loquendo, est Shevatum. Sed regula est generalis.

Literæ Etinales, & Mem Participii, excludunt ה *characteristicum sequens, & Punctum ejus assumunt.*

3. Participia declinantur ut nomina: sed habent in fœminino singulari duplicem formam. Sic exempli gratiâ.

In Kal.		*In Niphal.*	
Sing: masc.	מוֹסֵר	Sing: masc.	נִמְסָר
Fœm.	מוֹסְרָה	Fœm.	נִמְסָרָה
	מוֹסֶרֶת		נִמְסֶרֶת
Plur. masc.	מוֹסְרִים	Plur. masc.	נִמְסָרִים
Fœm.	מוֹסְרוֹת	Fœm.	נִמְסָרוֹת

Anno-

Annotationes speciales.

Pro Kal.

1. Kal habet pro notâ characteristicâ, quòd nullum habeat *daghèsh forte*; nec augmentum antecedens, præter literas *Etinales*: Et ab hujusmodi oneris carentiâ, vocatur K*al* i.e. *Levis*.

2. Præter terminationem communem, Præteritum K*al* aliquando terminatur in (·̈) ut זָקֵן *senuit*. Sed inflectitur ad paradigma commune sic: זָקֵן. זָקֵנְתָּ. זָקְנָה &c. Tunc autem Benoni non differt à Præterito: dicitur enim זָקֵן *senuit*, & זָקֵן *senescens*.

Aliquando etiam, sed rariùs, terminatur in Cholem, ut יָכֹל *potuit*. Hoc autem Cholem, prorsus ut Pathach, aut manet, aut mutatur. Sic enim inflectitur: יָכֹל, יָכֹלְתָּ, יָכְלָה &c. Ob translationem tamen accentûs, cholem transit in Camèts-catùph, ut וְיָכָלְתָּ *& poteris*. Unde & in se-

 cunda

cunda Perſ. Plur. debet ſimiliter dici, יִכְלְתֶן, יִכְלְתֶם

3. In multis verbis Neutris, & illis quæ habent gutturalem pro ſecunda vel tertia Radicis; Futurum, & Imperativus *Kal*, non terminantur juxta paradigma commune in (ֹ), ſed in (ַ) ut יִשְׁכַּב *cubabit*. גְּאַל *redime*. שְׁמַע *audi*. Sic infinitivus aliquando, ut לִשְׁכַּב *cubare*.

4. Literæ *Etinales* ſæpè retinent punctum breve, eis debitum propter affinitatem cum puncto compoſito, quod literæ ſequenti debetur; licet illud punctum compoſitum non exprimatur. Sic contractè dicitur יַחְסוֹר pro יַחֲסוֹר *deficiet*. יֶחְפַּר pro יֶחֱפַּר *erubeſcet*.

Annotationes ſpeciales.

Pro reliquis Conjugationibus.

1. *Niphal*, pro Notâ characteriſticâ habet נ in fronte. Quia autem illud נ non exprimitur, niſi in Præterito,

rito, & Participio; compensatur in futuro ejus defectus per daghèsh in prima Radicis: utque illud daghèsh sentiatur, Infinitivo, & Imperativo præfigitur ה. *Etinales* hoc faciunt in Futuro.

2. *Piel*, pro Notâ suâ, habet daghèsh in media Radicis. Sic etiam *Pual*, sed præcedente Kibbùts. Nullum autem habent augmentum antecedens, præter *Etinales*, & מ Participii.

3. *Hiphil*, pro Notâ suâ, habet ה prefixum per (·) aut (-) & quando, *ab Etinalibus*, aut מ Participii, excluditur illud ה, punctum ejus (-) manet sub literâ excludente: mediat etiam (י.) inter secundam, & tertiam Radicis: per quæ, satis distinguitur Conjugatio. Sed

Nota. Sæpè in Futuro Hiphil, mutatur illud (י.) in (··) præsertim quando adest (ו) Conversivum.

4. *Hophal*, pro Notâ suâ, habet ה præfixum per Camèts-catùph. Quod etiam, excluso ה per *Etinales*, aut מ Parti-

ticipii, manet ſub litera excludente. Sed

Nota. Illud Camèts-catùph aliquando, præſertim in Participio, mutatur in Kibbùts.

5. *Hitphael*, pro Nota ſua, præter daghèsh forte in media Radicis, habet præfixam particulam הִתְ, aut aliam ſimilem, quando ה excluditur *ab Etinalibus*, aut מ Participii. Sed

Nota. Quando prima Radicis eſt una ex literis זסצשׁ, ad vitandum ſtridorem, ת characteriſticum illi poſtponitur, ut הִשְׁתַּמֵּר *cuſtodivit ſe*, pro הִתְשַׁמֵּר Idemque ת poſt ז in ד, poſt צ in ט mutatur. ut הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*, pro הִתְצַדֵּק. Hæc autem rarò.

APPENDIX.

Pro Gutturalibus.

Quando literas juxta paradigma Shevandas, contingit eſſe gutturales; obſervandæ ſunt Regulæ generales de Shevà, vide illas ſupra. c.3.pag.46. Juvabit

vabit autem specialiùs notasse sequentia.

1. Si prima Radicis sit gutturalis; in Præteritis *Hiphil*, & *Niphal*, ac Participio *Niphal*, habet plerumque (ֱ) & augmentum antecedens habet (ֶ) ut הֶעֱבִיר *transire fecit*.

2. Idem fit interdum in Futuro *Kal*, si prima Radicis sit א, aut ה, ut יֶאְפּוֹד *amiciet*, יֶחְפַּר *erubescet*.

3. Fit etiam in Imperativo, & Infinitivo *Kal*, si prima Radicis sit א, ut אֱמֹר *dic*, לֶאֱסֹף *congregare*.

CAPUT V.

De Verbo Imperfecto.

VErba Imperfecta sunt vel *Defectiva*, vel *Quiescentia*. Defectiva sunt, in quibus litera aliqua radicalis inter conjugandum deficit, factâ compensatione per daghèsh. Quiescentia sunt, in quibus litera aliqua radicalis quiescit, aut abjicitur, compensatione

tione factâ non per daghèsh, sed per punctum vocale longum.

Reduci possunt ad 6 Classes.

1. Defectiva *Pe-Nun* ut נָגַשׁ *accessit*.
2. Quiescentia *Pe-Jodh* ut יָשַׁב *sedit*.
3. Defect. *duplicantia* ע ut סָבַב *circuivit*
4. Quiescētia *Ajin-Vau* ut קוּם *surgere*.
5. Quiesc. *Lamed Aleph*. ut בָּרָא *creavit*.
6. Quiescētia *Lamed-He* ut קָנָה *possedit*.

Explico terminos. Ab antiquo Paradigmate פָּעַל, prima litera cujusque Radicis vocatur *PE*. secunda vocatur *Ajin*. Tertia vocatur *Lamedh*. Unde verbum Defectivum *Pe-Nun*, est verbum Defectivum, in quo prima litera Radicis est *Nun*. Verbum Quiescens *Lamedh-He*, est verbum Quiescens, in quo tertia litera Radicis est *He*. Et sic de cæteris.

Aliqui ponunt aliam classem, idest, Quiescentia *Pe-Aleph*. ut אָכַל *comedit*. אָבַד *periit*. אָמַר *dixit* &c. Sed pauca illorum sunt imperfecta, nec nisi in Futuro *Kal*, quod sic formatur

אֹכַל comedam		אֹכֵל
תֹּאכַל comedes. m.	vel per (··)	תֹּאכֵל
תֹּאכְלִי comedes. f. &c.		תֹּאכֵלִי

Pro verbis ergo *Pe-Aleph*, ſufficit dicere, quòd pauca illorum habeant iſtam ſpecialem anomaliam in Futuro, in cujus prima perſona ſing. א radicale abjicitur; in reliquis autem perſonis manet quieſcens in Cholem. Illa verò *Pauca* ſunt præcipuè tria prædicta. Eandem tamen anomaliam ſequuntur, אָבָה *voluit*, אָפָה *coxit*. Et aliquando hæc tria אָהַב *dilexit*, אָחַז *tenuit*, אָסַף *congregavit*. Pergamus nunc ad propoſitas ſex Claſſes explicandas.

I. CLASSIS.

Defectiva *Pe-Nun*.

In his verbis *Nun Shevandum tollitur* (excipe Præteritum *Kal*, & Participium *Pual*) & defectus, ubi poteſt, notatur per *Daghesh forte* in litera ſequente. ut יִגַּשׁ *accedet*, pro יִנְגַּשׁ

Item Infinitivus *Kal* aſſumit ת ut גֶּשֶׁת *accedere.*

In nullo alio differunt hæc verba à perfectis. Unde ſufficit in paradigmate exhibere illa, in quibus Nun, quia Shevandum eſſet, tollitur. Fit ergo à נָגַשׁ *Acceſſit.*

KAL	NIPHAL	HIPHIL	HOPHAL
Futurum	Prçteritũ	Prçteritũ	Præt.
אֶגַּשׁ	נִגַּשׁ	הִגִּישׁ	הֻגַּשׁ
תִּגַּשׁ	נִגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	הֻגְּשָׁה
&c. תִּגְּשִׁי	&c. נִגַּשְׁתָּ	&c. הִגַּשְׁתָּ	&c. הֻגַּשְׁתָּ
Imperativus	Particip.	Futurum	Fut.
גַּשׁ	נִגָּשׁ	אַגִּישׁ	אֻגַּשׁ
&c. גְּשִׁי		Et ſic pet totãCon-jug.	Et ſic per totãCon-jugat.
Iſinitivus			
גֶּשֶׁת			

Annotationes.

1. Hanc formam ſequuntur quædam alia verba, לָקַח *accepit*, יָנַח *reliquit*, יָקַף *circuivit*: Et quæ incipiunt à (יָצ) excepto uno יָצָא *Exivit*, quod pertinet ad claſſem ſequentem.

For-

2. Formam in Paradigmate expressam sequuntur verba *Pe-Nun*, quatenùs, recedendo à forma perfectorum, sunt imperfecta. Sæpè autem fit, ut illa (sicut & alia verba imperfecta) contra formam propriam, aliqua ex parte sequantur formam perfectorum. Sic à נָפַל *cecidit*, fit in Fut. *Kal.* אֶפֹּל תִּפֹּל &c. cum terminatione Cholem, more perfectorum: & prorsus perfectè תִּנְדֹּף *impelles*. Sic in Imperativo, נְצֹר *custodi*: in Infinitivo לִנְדֹּר *vovere*.

II. CLASSIS.

Quiescentia *Pe-Jodh.*

Hæc Classis multùm convenit cum præcedente: nam etiam hîc Infinitivus assumit ת. Et, sicut ibi *Nun*, ita hîc *Jodh Shevandum tollitur*. Compensatio autem non fit per daghèsh, sed per punctum vocale longum, idest, per (ֵ) in *Kal.* per (וֹ) in *Niphal*, & *Hiphil.* per (וּ) in *Hophal.* Fit ergo à verbo יָשַׁב *Habitavit*, ut in Paradigmate sequenti.

KAL

in (ֱ) quod (ſicut cætera puncta compoſita) ante aliud Shevà, amittit ſuum: & ſic tranſit in (o) breve. Aliquando tamen tranſit in (ֻ) ut גָּדְלוֹ magnitudo ejus à גֹּדֶל.

ֹ Cholem ultimæ ſyllabæ ſæpe, Euphoniæ gratiâ, mutatur in (ֻ) ſequente daghèsh. Ut אָדוֹם *rufus* plur: אֲדֻמִּים ſic.

חַרְטוֹם	*magus*	נָקוֹד	*punctatum*
קַרְדּוֹם	*ſecuris*	עָקוֹד	*variegatum*
עָרוֹם }	*nudus*	עָקוֹב	*fraudulentum*
עֵירוֹם }		עָמוֹק	*profundum*

Præter omnem regulam אֱנוֹשׁ *homo* fit in plur: אֲנָשִׁים.

CAPUT IV.

De Verbo Perfecto.

Verba apud Hebræos habent duo Tempora, *Præteritum* & *Futurum*: pro *Præſenti* utuntur Participio, quod ideo vocatur *Benonì*, ſeu intermedium; quia medium eſt inter Præteritum, & Futurum. Dicunt v. g. *Ego tra-*

tradens, *tu tradens* &c. pro *trado*, *tradis* &c.

Sunt 4 Conjugationes.

1. *Kal* ſeu *Paal*: cujus Paſſiva eſt *Niphal*.
2. *Piel*: cujus Paſſiva *Pual*.
3. *Hiphil*: cujus Paſſiva *Hophal*.
4. *Hithpael*; quæ, quia eſt reciproca, non habet Paſſivam. Hæc autem Conjugationum nomina ortum ducunt ex antiquo paradigmate פָּעַל.

Idem verbum inflectitur per omnes illas Conjugationes: ſed ſic acquirit diverſas ſignificationes. v. g. מָסַר

In 1. Conjung: undè ſignificat actionem, ideſt, *tradidit*, vel paſſionem נִמְסַר *traditus eſt*.

In 2. additur emphaſis: מִסֵּר *diligenter tradidit*, מֻסַּר *diligenter traditus eſt*.

In 3. ſignificat actionem, mediante aliâ actione, vel paſſione: הִמְסִיר *fecit tradere*, הָמְסַר *factus eſt tradere*.

In 4. ſignificat actionem reciprocam; הִתְמַסֵּר *tradidit ſe ipſum*.

Sic plerumque, ob varias Conjugationes, variatur verborum ſignificatio:

quan-

quando aliter continget, Lexicon indicabit: Hoc ſpecialiter notari poteſt, quòd Verba, quæ in *Kal* ſunt neutra, in *Piel* fiant activa. Quid autem quæque Conjugatio contineat, ſequens tabula exhibebit, ſimul cum paradigmate, ad cujus normam conjugari debent omnia verba perfecta. Si *Kal* accuratè diſcatur, ut debet, nulla ferè reſtabit difficultas in *Niphal*, cæteriſque Conjugationibus addiſcendis. Ipſa Conjugationum nomina *Niphal*, *Piel* &c. primam vocem ſuggerent: & reliquæ, quaſi ſponte venient ad imitationem ipſius *Kal*, præſertim ſi priùs legeris Annotationes ſubjungendas.

HITH-

HITHPAEL.	HOPHAL.	HIPHIL.	PVAL.
הִתְמַסֵּר	הָמְסַר	הִמְסִיר	מֻסַּר
הִתְמַסְּרָה	הָמְסְרָה	הִמְסִירָה	מֻסְּרָה
הִתְמַסַּרְתָּ	הָמְסַרְתָּ	הִמְסַרְתָּ	מֻסַּרְתָּ
הִתְמַסַּרְתְּ	הָמְסַרְתְּ	הִמְסַרְתְּ	מֻסַּרְתְּ
הִתְמַסַּרְתִּי	הָמְסַרְתִּי	הִמְסַרְתִּי	מֻסַּרְתִּי
הִתְמַסְּרוּ	הָמְסְרוּ	הִמְסִירוּ	מֻסְּרוּ
הִתְמַסַּרְתֶּם	הָמְסַרְתֶּם	הִמְסַרְתֶּם	מֻסַּרְתֶּם
הִתְמַסַּרְתֶּן	הָמְסַרְתֶּן	הִמְסַרְתֶּן	מֻסַּרְתֶּן
הִתְמַסַּרְנוּ	הָמְסַרְנוּ	הִמְסַרְנוּ	מֻסַּרְנוּ
אֶתְמַסֵּר	אָמְסַר	אַמְסִיר	אֲמֻסַּר
תִּתְמַסֵּר	תָּמְסַר	תַּמְסִיר	תְּמֻסַּר
תִּתְמַסְּרִי	תָּמְסְרִי	תַּמְסִירִי	תְּמֻסְּרִי
יִתְמַסֵּר	יָמְסַר	יַמְסִיר	יְמֻסַּר
תִּתְמַסֵּר	תָּמְסַר	תַּמְסִיר	תְּמֻסַּר
נִתְמַסֵּר	נָמְסַר	נַמְסִיר	נְמֻסַּר
תִּתְמַסְּרוּ	תָּמְסְרוּ	תַּמְסִירוּ	תְּמֻסְּרוּ
יִתְמַסְּרוּ	יָמְסְרוּ	יַמְסִירוּ	יְמֻסְּרוּ
תִּתְמַסֵּרְנָה	תָּמְסַרְנָה	תַּמְסֵרְנָה	תְּמֻסַּרְנָה
הִתְמַסֵּר	*Caret Imperativo.*	הַמְסֵר	*Caret Imperativo.*
הִתְמַסְּרִי		הַמְסִירִי	
הִתְמַסְּרוּ		הַמְסִירוּ	
הִתְמַסֵּרְנָה		הַמְסֵרְנָה	
הִתְמַסֵּר	הָמְסֵר	הַמְסִיר הַמְסֵר	מֻסֹּר
מִתְמַסֵּר	מָמְסָר	מַמְסִיר	מְמֻסָּר

PIEL.	NIPHAL.	KAL.	Perfons		
מִסֵּר	נִמְסַר	מָסַר	3. m.	Singularis.	PRÆTERITUM.
מִסְּרָה	נִמְסְרָה	מָסְרָה	3. f.		
מִסַּרְתָּ	נִמְסַרְתָּ	מָסַרְתָּ	2. m.		
מִסַּרְתְּ	נִמְסַרְתְּ	מָסַרְתְּ	2. f.		
מִסַּרְתִּי	נִמְסַרְתִּי	מָסַרְתִּי	1. c.		
מִסְּרוּ	נִמְסְרוּ	מָסְרוּ	3. c.	Pluralis.	
מִסַּרְתֶּם	נִמְסַרְתֶּם	מְסַרְתֶּם	2. m.		
מִסַּרְתֶּן	נִמְסַרְתֶּן	מְסַרְתֶּן	2. f.		
מִסַּרְנוּ	נִמְסַרְנוּ	מָסַרְנוּ	1. c.		
אֲמַסֵּר	אֶמָּסֵר	אֶמְסוֹר	1. c.	Singularis.	FUTURUM.
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	2. m.		
תְּמַסְּרִי	תִּמָּסְרִי	תִּמְסְרִי	2. f.		
יְמַסֵּר	יִמָּסֵר	יִמְסוֹר	3. m.		
תְּמַסֵּר	תִּמָּסֵר	תִּמְסוֹר	3. f.		
נְמַסֵּר	נִמָּסֵר	נִמְסוֹר	1. c.	Pluralis.	
תְּמַסְּרוּ	תִּמָּסְרוּ	תִּמְסְרוּ	2. m.		
יְמַסְּרוּ	יִמָּסְרוּ	יִמְסְרוּ	3. m.		
תְּמַסֵּרְנָה	תִּמָּסֵרְנָה	תִּמְסוֹרְנָה	2/3 f.		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר	2. m.	Singul.	IMPERAT.
מַסְּרִי	הִמָּסְרִי	מִסְרִי	2. f.		
מַסְּרוּ	הִמָּסְרוּ	מִסְרוּ	2. m.	Plur.	
מַסֵּרְנָה	הִמָּסֵרְנָה	מְסוֹרְנָה	2. f.		
מַסֵּר	הִמָּסֵר	מְסוֹר מָסוֹר	Infinit.	Participium Præteritum Paul.	
מְמַסֵּר	נִמְסָר	מוֹסֵר	Benonî	מָסוּר	

Annotationes Generales.

1. Incipitur conjugatio à tertia Perſona Præteriti: quia illa (in *Kal.*) eſt ſimplex Radix. Et inde formantur reliquæ ferè omnes Perſonæ Præteriti, addendo ultimas ſyllabas pronominum.

2. Infinitivus dicitur מָקוֹר i.e. *fons* quia inde formantur reliqua ferè omnia.

Gerundia ab Infinitivo formantur per literas בְּכְלָם præfixas. Sed in *Kal*, & *Hiphil*, (præter formam communem primo loco expreſſam in Tabula) eſt alia Infinitivi Forma æquivalens Gerundio in *do*: Hæc autem nudè uſurpatur (ſeu ſine literâ præfixâ) & plerumque in duplicatione verbi, ut מָסוֹר תִּמְסוֹר *tradendo trades*.

Futura ab Infinitivo formantur, præfigendo literas אֵיתָן, per ſe loquendo, ſhevatas: pulchrè alludunt ad pronomina Latina: א *Ego*, ת *Tu*, י *Ille*, נ *Nos*. Unde illas hoc ordine numeratas, vocabo *Etinales*.

Parti-

Participia etiam (exceptis participiis primæ conjugationis) ab Infinitivo præcipuè formantur, præfigendo מ, quod etiam, per se loquendo, est Shevatum. Sed regula est generalis.

Literæ Etinales, & Mem Participii, excludunt ה *characteristicum sequens, & Punctum ejus assumunt.*

3. Participia declinantur ut nomina: sed habent in fœminino singulari duplicem formam. Sic exempli gratiâ.

	In Kal.		*In Niphal.*
Sing: masc.	מוֹסֵר	Sing: masc.	נִמְסָר
Fœm.	מוֹסְרָה מוֹסֶרֶת	Fœm.	נִמְסָרָה נִמְסֶרֶת
Plur. masc.	מוֹסְרִים	Plur. masc.	נִמְסָרִים
Fœm.	מוֹסְרוֹת	Fœm.	נִמְסָרוֹת

Anno-

Annotationes speciales.

Pro Kal.

1. Kal habet pro notâ characteristicâ, quòd nullum habeat *daghèsh forte*; nec augmentum antecedens, præter literas *Etinales*: Et ab hujusmodi oneris carentiâ, vocatur *Kal* i.e. *Levis*.

2. Præter terminationem communem, Præteritum *Kal* aliquando terminatur in (··) ut זָקֵן *senuit*. Sed inflectitur ad paradigma commune sic: זָקֵן. זָקַנְתָּ. זָקְנָה &c. Tunc autem Benoni non differt à Præterito: dicitur enim זָקֵן *senuit*, & זָקֵן *senescens*.

Aliquando etiam, sed rariùs, terminatur in Cholem, ut יָכֹל *potuit*. Hoc autem Cholem, prorsus ut Pathach, aut manet, aut mutatur. Sic enim inflectitur: יָכֹל, יָכֹלְתָּ, יָכְלָה &c. Ob translationem tamen accentûs, cholem transit in Camèts-catùph, ut וְיָכָלְתָּ *& poteris*. Unde & in se-

cunda

rito, & Participio; compenſatur in futuro ejus defectus per daghèsh in prima Radicis: utque illud daghèsh ſentiatur, Infinitivo, & Imperativo præfigitur ה. *Etinales* hoc faciunt in Futuro.

2. *Piel*, pro Notâ ſuâ, habet daghèsh in media Radicis. Sic etiam *Pual*, ſed præcedente Kibbùts. Nullum autem habent augmentum antecedens, præter *Etinales*, & מ Participii.

3. *Hiphil*, pro Notâ ſuâ, habet ה prefixum per (·) aut (-) & quando, *ab Etinalibus*, aut מ Participii, excluditur illud ה, punctum ejus (-) manet ſub literâ excludente: mediat etiam (י.) inter ſecundam, & tertiam Radicis: per quæ, ſatis diſtinguitur Conjugatio. Sed

Nota. Sæpè in Futuro Hiphil, mutatur illud (י.) in (··) præſertim quando adeſt (ו) Converſivum.

4. *Hophal*, pro Notâ ſuâ, habet ה præfixum per Camèts-catùph. Quod etiam, excluſo ה per *Etinales*, aut מ Participi-

 tici-

ticipii, manet ſub litera excludente. Sed

Nota. Illud Camèts-catùph aliquando, præſertim in Participio, mutatur in Kibbùts.

5. *Hitphael*, pro Nota ſua, præter daghèsh forte in media Radicis, habet præfixam particulam הִתְ, aut aliam ſimilem, quando ה excluditur *ab Etinalibus*, aut מ Participii. Sed

Nota. Quando prima Radicis eſt una ex literis וסצש, ad vitandum ſtridorem, ת characteriſticum illi poſtponitur, ut הִשְׁתַּמֵּר *cuſtodivit ſe*, pro הִתְשַׁמֵּר Idemque ת poſt ז in ד, poſt צ in ט mutatur. ut הִצְטַדֵּק *juſtificavit ſe*, pro הִתְצַדֵּק. Hæc autem raro.

APPENDIX.

Pro Gutturalibus.

Quando literas juxta paradigma Shevandas, contingit eſſe gutturales; obſervandæ ſunt Regulæ generales de Shevà, vide illas ſupra. c.3.pag.46. Juvabit

vabit autem specialiùs notasse sequentia.

1. Si prima Radicis sit gutturalis; in Præteritis *Hiphil*, & *Niphal*, ac Participio *Niphal*, habet plerumque (ֱ) & augmentum antecedens habet (ֶ) ut הֶֽעֱבִיר *transire fecit*.

2. Idem fit interdum in Futuro *Kal*, si prima Radicis sit א, aut ה, ut יֶֽאֱפוֹד *amiciet*, יֶֽחֱפַּר *erubescet*.

3. Fit etiam in Imperativo, & Infinitivo *Kal*, si prima Radicis sit א, ut אֱמֹר *dic*, לֶֽאֱסֹף *congregare*.

CAPUT V.

De Verbo Imperfecto.

VErba Imperfecta sunt vel *Defectiva*, vel *Quiescentia*. Defectiva sunt, in quibus litera aliqua radicalis inter conjugandum deficit, factâ compensatione per daghèsh. Quiescentia sunt, in quibus litera aliqua radicalis quiescit, aut abjicitur, compensatione

tione factâ non per daghèsh, sed per punctum vocale longum.

Reduci possunt ad 6 Classes.

1. Defectiva *Pe-Nun* ut נָגַשׁ *accessit.*
2. Quiescentia *Pe-Jodh* ut יָשַׁב *sedit.*
3. Defect. *duplicantia* ע ut סָבַב *circuivit*
4. Quiescẽtia *Ajin-Vau* ut קוּם *surgere.*
5. Quiesc. *Lamed Aleph.* ut בָּרָא *creavit.*
6. Quiescẽtia *Lamed-He* ut קָנָה *possedit.*

Explico terminos. Ab antiquo Paradigmate פָּעַל, prima litera cujusque Radicis vocatur *PE.* secunda vocatur *Ajin.* Tertia vocatur *Lamedh.* Unde verbum Defectivum *Pe-Nun*, est verbum Defectivum, in quo prima litera Radicis est *Nun.* Verbum Quiescens *Lamedh-He*, est verbum Quiescens, in quo tertia litera Radicis est *He.* Et sic de cæteris.

Aliqui ponunt aliam classem, idest, Quiescentia *Pe-Aleph.* ut אָכַל *comedit.* אָבַד *periit.* אָמַר *dixit* &c. Sed pauca illorum sunt imperfecta, nec nisi in Futuro *Kal*, quod sic formatur

אֹכַל comedam	vel per(·)	אֹכַל
תֹּאכַל comedes. m.		תֹּאכַל
תֹּאכְלִי comedes. f. &c.		תֹּאכְלִי

Pro verbis ergo *Pe-Aleph*, sufficit dicere, quòd pauca illorum habeant istam specialem anomaliam in Futuro, in cujus prima persona sing. א radicale abjicitur; in reliquis autem personis manet quiescens in Cholem. Illa verò *Pauca* sunt præcipuè tria prædicta. Eandem tamen anomaliam sequuntur, אָבָה *voluit*, אָפָה *coxit*. Et aliquando hæc tria אָהַב *dilexit*, אָחַז *tenuit*, אָסַף *congregavit*. Pergamus nunc ad propositas sex Classes explicandas.

I. CLASSIS.

Defectiva *Pe-Nun.*

In his verbis *Nun Shevandum tollitur* (excipe Præteritum *Kal*, & Participium *Pual*) & defectus, ubi potest, notatur per *Daghesh forte* in litera sequente. ut יִגַּשׁ *accedet*, pro יִנְגַּשׁ

Item Infinitivus *Kal* assumit תֶ, ut גֶּשֶׁת *accedere*.

In nullo alio differunt hæc verba à perfectis. Unde sufficit in paradigmate exhibere illa, in quibus Nun, quia Shevandum esset, tollitur. Fit ergo à נָגַשׁ *Accessit*.

KAL	NIPHAL	HIPHIL	HOPHAL
Futurum	Preteritũ	Preteritũ	Præt.
אֶגַּשׁ	נִגַּשׁ	הִגִּישׁ	הֻגַּשׁ
תִּגַּשׁ	נִגְּשָׁה	הִגִּישָׁה	הֻגְּשָׁה
&c. תִּגְּשִׁי	&c. נִגַּשְׁתָּ	&c. הִגַּשְׁתָּ	&c. הֻגַּשְׁתָּ
Imperativus	Particip.	Futurum	Fut.
גַּשׁ	נִגָּשׁ	אַגִּישׁ	אֻגַּשׁ
&c. גְּשִׁי		Et sic pet totãConjug.	Et sic per totãConjugat.
Isinitivus			
גֶּשֶׁת			

Annotationes.

1. Hanc formam sequuntur quædam alia verba, לָקַח *accepit*, יָנַח *reliquit*, יָקַף *circuivit*: Et quæ incipiunt à (יָצ) excepto uno יָצָא *Exivit*, quod pertinet ad classem sequentem.

For-

2. Formam in Paradigmate expressam sequuntur verba *Pe-Nun*, quatenùs,recedendo à forma perfectorum, sunt imperfecta. Sæpè autem fit, ut illa (sicut & alia verba imperfecta) contra formam propriam, aliqua ex parte sequantur formam perfectorum. Sic à נָפַל *cecidit*, fit in Fut. K*al.* תִּפֹּל אֶפֹּל &c. cum terminatione Cholem, more perfectorum: & prorsus perfectè תִּנְגֹּף *impelles*. Sic in Imperativo, נְצֹר *custodi*: in Infinitivo לִנְדֹּר *vovere*.

II. CLASSIS.

Quiescentia *Pe-Jodh.*

Hæc Classis multùm convenit cum præcedente: nam etiam hîc Infinitivus assumit ת.. Et, sicut ibi *Nun*, ita hîc *Jodh Shevandum tollitur*. Compensatio autem non fit per daghèsh, sed per punctum vocale longum, ideft, per (..) in K*al*. per (ו) in *Niphal*, & *Hiphil.* per (ו) in *Hophal.* Fit ergo à verbo יָשַׁב *Habitavit*,ut inParadigmate sequenti.

KAL

KAL	*NIPHAL*	*HIPHIL*	*HOPHAL*
Futurum	Preteritũ	Pręteritũ	Præt.
אֵשֵׁב	נוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוּשַׁב
תֵּשֵׁב	נוֹשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוּשְׁבָה
&c. תֵּשְׁבִי	&c.נוֹשַׁבְתָּ	הוֹשַׁבְתָּ	הוּשַׁבְתָּ
Imper.	Particip.	Futurum	Fut.
שֵׁב	נוֹשָׁב	אוֹשִׁיב	אוּשַׁב
&c. שְׁבִי		Et ſic per	Et ſic per
Infin:		totãCon-	totãCon-
שֶׁבֶת		jug.	jug.

Annotationes.

1. Futurum *Kal* aliquando non abjicit ipſum (י) shevandum, ſed tantùm ejus Shevà: tunc autem ſolet terminari in (-) ut אִיבַשׁ *areſcam*, תִּיבַשׁ *areſces*. Dicitur tamen יֵבַשׁ *areſcet*, pro יִיבַשׁ, Jodh radicali, & ſervili concurrentibus in unum Jodh. Sic & in *Piel*, יַבֵּשׁ *ſiccabit*, pro יְיַבֵּשׁ.

2. Unum verbum יָכֹל *potuit*, dici ſolet formare Futurum *Kal* ſpeciali modo ſic: אוּכַל, תּוּכַל &c. Sed quid prohibet dicere, illud eſſe Fut. *Hophal*?

Para-

Paradigma ſic exigit, & convenit ſignificatio propria Conjugationis *Hophal*.

3. *Niphal* mutat (י) dagheshandum in (ו) ut הוּשַּׁב *inhabitari*, pro הִיּשֵּׁב. Sic etiam aliquando in *Hitphael* (י) mutatur in (ו) ut הִתְוַדָּה *confeſſus eſt*, הִתְוַדַּע *ſe notum fecit*, הִתְוַכַּח *diſceptavit*. Pro הִתְיַדָּה &c.

4. Quædam Verba hujus Claſſis, in *Hiphil* non abjiciunt Jodh shevandum, ſed illud retinent quieſcens in (..) ut הֵיטִיב *benefecit*, à יָטַב, ſic הֵימִין *dextravit*, הֵינִיק *lactavit*. הֵילִיל *ululavit*.

III. CLASSIS.

Defectiva duplicantia Ajin.

In hac claſſe, *Piel*, *Pual*, & *Hitphael* vel omnino non differunt à verbis perfectis, vel in hoc tantùm differunt, quòd, abjecto daghèsh characteriſtico, punctum præcedens mutent in (ֹ) immutabile. Unde in *Piel*, pro

pro סִבֵּב, dicitur סוֹבֵב &c.

Reliquæ etiam Conjugationes aliquando ſunt perfectæ: quando autem deficiunt, formantur ut in Paradigmate ſequenti. סָבַב *Circuivit*, quod contractè, ſive defectivè dicitur סַב

Par-

Partic.	Infin.	Imperat.	Futur.	Præterit.	
Benoni	סוֹב	סוֹב	אָסוֹב	סַב	KAL.
סוֹבֵב		סוֹבִּי	תָּסוֹב	סַבָּה	
Paül		סוֹבּוּ	תָּסוֹבִּי	סַבּוֹתָ	
סָבוּב		סֻבֶּינָה	יָסוֹב	סַבּוֹת	
utrum			תָּסוֹב	סַבּוֹתִי	
que est			נָסוֹב	סַבּוּ	
perfe-			תָּסוֹבּוּ	סַבּוֹתֶם	
ctum.			יָסוֹבּוּ	סַבּוֹתֶן	
			תְּסֻבֶּינָה	סַבּוֹנוּ	
נָסֵב	הִסּוֹב	הִסַּב	אֶסַּב	נָסַב	NIPHAL.
נְסַבָּה		חִסַּבִּי	תִּסַּב	נָסַבָּה	
נְסַבִּים		הִסַּבּוּ	תִּסַּבִּי	נְסַבּוֹתָ	
נְסַבּוֹת		הִסַּבֶּינָה	יִסַּב &c.	נְסַבּוֹת &c.	
מֵסֵב	הָסֵב	הָסֵב	אָסֵב	הֵסֵב	HIPHIL.
מְסִבָּה		הָסֵבִּי	תָּסֵב	הֵסֵבָּה	
מְסִבִּים		הָסֵבּוּ	תָּסֵבִּי	הֲסִבּוֹתָ	
מְסִבּוֹת		הֲסִבֶּינָה	יָסֵב &c.	הֲסִבּוֹת &c.	
מוּסָב	הוּסֵב	Caret Imperativo.	אוּסַב	הוּסַב	HOPHAL.
מוּסַבָּה			תּוּסַב	הוּסַבָּה	
מוּסַבִּים			תּוּסַבִּי	הוּסַבּוֹתָ	
מוּסַבּוֹת			יוּסַב &c.	הוּסַבּוֹת &c.	

Anne-

Annotationes.

1. In his Defectivis, ſecunda Radicis litera abjicitur. Unde, ad defectum ſignificandum, infigitur daghèsh in tertia, ubicunque, auctâ voce à fine, ſentiri poteſt.

2. Ut daghèsh illud meliùs ſentiatur in Præteritis, tertia Radicis habet (ֹו) ubi deberet habere Shevà, hoc eſt, in primis, & ſecundis perſonis: Et, ſi fuerit punctum longum mutabile ſub augmento antecedente (ut contingit in *Niphal* & *Hiphil*) corripitur in Shevà: quia tunc removetur accentus. Quæ ratio facit etiam ut punctum longum ſub prima Radicis mutetur in breve: quod patet ex paradigmate in pluribus locis.

3. Ad Defectiva reducuntur verba, quæ deſinunt in ן vel ת. Abjiciunt enim illas literas ante ſervilem ſimilem; & ſervilis duplicatur per daghèsh. Ut, שָׁכַנּוּ *habitavimus* pro שָׁכַנְנוּ a שָׁכַן *habitavit* כָּרַתִּי *ſuccedi* pro כָּרַתְתִּי à כָּרַת *ſuccidit.* CLAS-

IV. CLASSIS.

Quiescentia *Ajin-Vau*.

Hæc Classis in multis convenit cum præcedente. In *Piel*, *Pual*, & *Hitphael*, prima Radicis habet (וֹ) immutabile, & duplicatur tertia. Sic à קוּם *surgere* (in hac enim verborum classe Infinitivus est Radix) fit in Præterito *Piel*, קוֹמַמְתְּ קוֹמְמָה קוֹמֵם &c. In Futuro אֲקוֹמֵם תְּקוֹמֵם &c. In *Pual*, קוֹמַם &c. In *Hitphael* הִתְקוֹמֵם &c. Unde in his Conjugationibus, hæc classis prorsus convenit cum præcedenti. Quid autem fiat in aliis Conjugationibus, Paradigma sequens קָם *surrexit*, indicabit.

HO-

HOPHAL	HIPHIL.	NIPHAL.	KAL.	
הוּקַם	הֵקִים	נָקוֹם	קָם	Præteritum.
הוּקְמָה	הֵקִימָה	נָקוֹמָה	קָמָה	
הוּקַמְתָּ	הֲקִימוֹתָ	נְקוּמוֹתָ	קַמְתָּ	
הוּקַמְתְּ	הֲקִימוֹת	נְקוּמוֹת	קַמְתְּ	
הוּקַמְתִּי	הֲקִימוֹתִי	נְקוּמוֹתִי	קַמְתִּי	
הוּקְמוּ	הֵקִימוּ	נָקוֹמוּ	קָמוּ	
הוּקַמְתֶּם	הֲקִימוֹתֶם	נְקוּמוֹתֶם	קַמְתֶּם	
הוּקַמְתֶּן	הֲקִימוֹתֶן	נְקוּמוֹתֶן	קַמְתֶּן	
הוּקַמְנוּ	הֲקִימוֹנוּ	נְקוּמוֹנוּ	קַמְנוּ	
אוּקַם	אָקִים	אִקּוֹם	אָקוּם	Futurum.
תּוּקַם	תָּקִים	תִּקּוֹם	תָּקוּם	
תּוּקְמִי	תָּקִימִי	תִּקּוֹמִי	תָּקוּמִי	
&c. יוּקַם	&c. יָקִים	&c. יִקּוֹם	&c. יָקוּם	
Caret Imperativo.	הָקֵם	הִקּוֹם	קוּם	Imperativus.
	הָקִימִי	הִקּוֹמִי	קוּמִי	
	הָקִימוּ	הִקּוֹמוּ	קוּמוּ	
	הָקֵמְנָה	הִקּוֹמְנָה	קוּמְנָה	
מוּקָם	מֵקִים	נָקוֹם	קָם	Beno.
הוּקַם	הָקִים הָקֵם	הִקּוֹם	קוּם קוֹם	Infin.

Anno-

Annotationes.

1. In tertiis personis Præteriti K*al*, prima Radicis habet ferè semper (ָ) ut in Paradigmate. Aliquando tamen habet (ֵ) ut (à מות *mori*) מֵת מֵתָה מֵתוּ. Sed etiam tunc habet (ַ) in reliquis personis, ut מַתְּ מַתָּ מַתִּי (pro מַתְתְּ מַתְתָּ מַתְתִּי) Aliquando habet (וֹ) in omnibus personis ut אוֹר אוֹרָה, אוֹרְתָּ אוֹרְתְּ, אוֹרְתִּי. Et tunc tertia persona sing. masc: Præteriti K*al* non differt ab Infinitivo. Unde dicitur אוֹר *splenduit* & אוֹר *splendere*. בּוֹשׁ *erubuit*, & בּוֹשׁ *erubescere*. Non tamen valet è converso, ut (וֹ) si sit in Infinitivo K*al*, debeat etiam esse in Præterito: dicitur enim in Infin. בּוֹא *ingredi*; sed in Præterito, בָּא *ingressus est*.

2. Sicut in classe præcedente, ita & hìc in Præteritis *Niphal*, & *Hiphil*, tertia Radicis habet (וֹ) in primis, & secundis personis, & punctum longum sub augmento antecedente, corripitur in Shevà. Sed simul notandum est quòd

in *Niphal* alterum (וֹ) præcedens, Euphoniæ causâ, mutetur in (וּ) Et quòd *Hiphil* alio etiam modo inflectatur sine (וֹ) sic הֵקִים, הֵקִימָה, הֵקַמְתָּ, &c.

3. Futurum *Kal* habet aliquando cholem pro (וּ) ut יָמֹת *morietur* pro יָמוּת. Et contingit præcipuè in pausa.

4. Imperativus & Infinitivus *Kal* sæpè habent (י.) pro (וּ) ut שִׂים vel שִׁית *pone*, לָשִׂים vel לָשִׁית *ponere*. Et multa sunt, quæ sic habent (י.) constanter, aut nunc (י.) nunc (וּ). Unde verba imperfecta hujus quartæ classis vocari solent, *Quiescentia AjinVau, vel Jodh*. Multi tamen omnia exempla, in quibus occurrit illud (י.) reduci volunt ad *Hiphil*; ita ut dicatur v.g. לָשִׁית *ponere*, per Syncopen, pro לְהָשִׁית; Et שִׁית *pone*, per Aphæresin, pro הָשִׁית vel potius pro הָשֵׁת. Si autem ita sit, nulla erunt *Quiescentia Ajin Jod*, seu habentia Jodh quiescens pro secunda radicali: nam (י.) in *Hiphil* est adscititium, & non pertinet ad Radicem. Quòd verò in his verbis imperfectis Jodh in medio quiescens, sit aliquando radicale, vel

vel inde colligi videtur; quia in multis eorum rarò, aut nunquam invenitur (י.). Idemque Jodh aliquando fit mobile in *Piel*, ut קִיֵּם vel קִיַּם *stabilivit*. Et tunc *Piel* inflectitur more Perfectorum קִיַּמְתָּ קִיְּמָה קִיֵּם &c. Sic חִיֵּב *debitorem fecit*.

Faciliùs admittitur, dici per Aphæresin, רִיבוֹתָ *contendisti* Job.33.13. pro הֲרִיבוֹתָ & בִּינוֹתִי *intellexi* Dan.9.2. pro הֲבִינוֹתִי licet hæc exempla reduci possint ad specialem anomaliam ipsius *Kal* imitantis Conjugationem *Hiphil*.

5. Ubi in Paradigmate Infinitivus habet duplicem formam (ut in *Kal*, & *Hiphil*) posterior habet vim Gerundii in *do*; & usurpatur in duplicatione verbi: ut קוֹם תָּקוּם *surgendo surges*. הָקִימוּ הָקֵם *suscitando suscitârunt*. Et quia Infinitivus sic sumptus per modum Gerundii conjungitur plerumque cum suo verbo in eadem Conjugatione: dum dicitur שׂוֹם תָּשִׂים *ponendo pones*. Deut.17.15. Et שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ *gaudendo gaudebo* Isa.61.10. videtur quòd Futura ista (licet non differant ab *Hiphil*)

 sint

ſint in *Kal*, perinde ac Infinitivi adjuncti.

V. CLASSIS.

Quieſcentia *Lamedh - Aleph*.

Regula eſt generalis: Litera א quieſcens petit quieſcere in puncto longo, aut (··) hoc eſt, petit, ut punctum longum, aut (··) immediate præcedat: litera enim *quieſcens* dicitur *quieſcere* in puncto immediatè præcedente. Debemus ergo aſſignare punctum, quod in his verbis præcedit literam quieſcentem א.

1. In his verbis non auctis à fine, (ֶ) præcedit, ubi (-) deberet præcedere; ut בָּרָא *creavit*, יִבְרָא *creabit*, בְּרָא *crea*. pro בָּרַא, יִבְרַא, בְּרַא. nam ultima gutturalis (juxta dicta c.4.p.66.) facit, ut in Futuro, & Imperat *Kal*, debeat eſſe (-) pro (i). Hæc autem gutturalis א quieſcens facit, ut debeat eſſe (ֶ) pro (-)

2. In Præteritis auctis à fine, (··) præcedit. ut נִבְרֵאתִי, נִבְרֵאת, נִבְרֵאתָ pro נִבְרַאתָ &c.

Exci-

Excipe Præteritum *Kal*: ibi enim (ּ) præcedit. ut בָּרָאתָ creasti. Sed, si (ּ) præcessit in Præterito non aucto, manet etiam in Præterito aucto, ut מָלֵא *plenus fuit*, מָלֵאתָ *plenus fuisti*.

3. In Futuris & Imperativis fæmininis pluralibus (ֶ) præcedit. unde, in *Kal*, תִּמְצֶאנָה *invenietis*, vel *invenient* fœm. מְצֶאנָה *invenite* fœm. Et sic in reliquis conjugationibus eadem est terminatio. (אנָה)

Hæc sufficiunt pro א quiescente. Ubi autem א non quiescit, hæc verba sunt prorsus perfecta. Sed præter Infinitivum ordinarium, habent alium terminatum in ות, ut in *Kal*, מְצוֹא & מְצוֹאת *invenire*. Et sic in aliis conjugationibus.

VI. CLASSIS.

Quiefcentia *Lamed - He.*

1. In his verbis non auctis à fine, per omnes conjugationes, terminantur

Præterita	in הָ	ut in Kal	קָנָה	*poffedit.*
Futura & Participia	in הֶ		אֶקְנֶה	*poffidebo.*
			קוֹנֶה	*poffidens.*
Imperativi	in הֵ		קְנֵה	*poffide.*
Infinitivi	in וֹת		קְנוֹת	*poffidere.*

Excipe. Participium *Paùl* mutat ה in in (י) ut קָנוּי *poffeffus.* Et Infinitivus, præcipuè quando fumitur per modum Gerundii, terminatur in וֹה, aut הֵ, & aliquando in הָ ut רָאוֹה רָאִיתִי *videndo vidi.* הַכֵּה תַכֶּה *percutiendo percuties.* הַרְבָּה אַרְבֶּה *multiplicando multiplicabo.*

2. Auctis his verbis à fine, ה femper tollitur, aut mutatur.

Si augmentum incipiat à puncto vocali, ה tollitur; & præcedens litera fibi fumit punctum illud. ut קוֹנִים *poffidentes*

tes, pro קוֹנְהִים . קָנוּ *possederunt* pro קָנְהוּ

Excipe tertiam fœm. sing. Præteritorum: ibi enim (ne, abjecto ה, non differat à tertia masc:) mutatur ה in ת, ut קָנְתָה *illa possedit* pro קָנְהָה. Aliquando autem, tum ibi, tum alibi, ה mutatur in Jodh mobile. ut חָסְיָה *speravit* fœm. חָסָיוּ *speraverunt*. יֶחֱסָיוּ *sperabunt*.

Si augmentum incipiat à consonante, ה mutatur in (י) quiescens, Quod, in Præterito *Kal* quiescit in chirik, ut קָנִיתָ *possedisti*. In aliis autem Præteritis, licet frequenter quiescat in chirik, frequentiùs quiescit in (··) ut נִקְנֵיתָ *possessus es*. In Futuris, & Imperativis fœmininis pluralibus quiescit in (··) ut תִּקְנֶינָה *possidebitis*, vel *possidebunt* fœmininum. קְנֶינָה *possidete*, חְיֶינָה vivite, & sic de cæteris.

Paradigma in una Conjugatione exhibitum, sufficiet. Ex dictis enim patet, quomodo secunda syllaba horum verborum uniformiter se habet in omnibus conjugationibus: prima autem

syllaba variatur, propter varias Conjugationes, prorsus ut in verbis Perfectis. Vide ergo Paradigma in *Kal.* קָנָה *Possedit.*

Benonì.	Imperat	Futur.	Præter.	
קוֹנֶה	קְנֵה	אֶקְנֶה	קָנָה	KAL.
קוֹנָה	קְנִי	תִּקְנֶה	קָנְתָה	
קוֹנִים	קְנוּ	תִּקְנִי	קָנִיתָ	
קוֹנוֹת	קְנֶינָה	יִקְנֶה	קָנִית	
Paül.	Infinit.	תִּקְנֶה	קָנִיתִי	
קָנוּי	קְנוֹת	נִקְנֶה	קָנוּ	
קְנוּיָה	קָנוֹה	תִּקְנוּ	קְנִיתֶם	
קְנוּיִים		יִקְנוּ	קְנִיתֶן	
קְנוּיוֹת		תִּקְנֶינָה	קָנִינוּ	

Annotationes.

1. Verba terminata in ה mappikato, adeoque mobili, non pertinent ad hanc classem Imperfectorum; sed sunt omnino Perfecta, nisi quòd unum ex illis sit Defectivum *Pe-Nun.* Illa autem sunt hæc quatuor גָּבַהּ *excelluit*, כָּמַהּ *concupivit*, נָגַהּ *splenduit*, תָּמַהּ *miratus est*. Quibus adde, הִתְמַהְמַהּ *cunctatus est*.

Futu-

2. Futurum *Kal* sæpè, & diversimodè patitur Apocopen, præcipuè quando adest Vau *conversivum*: & accentus retrahitur ad literam *Etinalem*.

Plerumque sic. וַיִּבֶן *& ædificavit.* m. pro וַיִּבְנֶה

Quandoque sic. וַתֵּרֶא *& vidit.* f. pro וַתִּרְאֶה

	וַיִּחַר	*& excanduit.* m. pro	וַיֶּחֱרֶה
cum (ַ)	וַיִּשַׁע	*& respexit.* m.	וַיִּשְׁעֶה
vicario τῶ (ְ)	וַתֵּתַע	*& erravit.* f.	וַתִּתְעֶה
	וַיַּעַל	*& ascendit.* m.	וַיַּעֲלֶה
cum (ַ) orto	וַיַּעַן	*& respondit.* m.	וַיַּעֲנֶה
ex (ֲ)	וַיַּעַשׂ	*& fecit.* m.	וַיַּעֲשֶׂה
Quandoque	וַיִּשְׁבְּ	*& captivavit.* m.	וַיִּשְׁבֶּה
	וַיֵּבְךְּ	*& flevit.* m.	וַיִּבְכֶּה
contractè	וַיֵּשְׁתְּ	*& bibit.* m.	וַיִּשְׁתֶּה

Speciale est וַיַּרְא *& vidit.* m. pro וַיִּרְאֶה

Speciali item modo in Futuro *Kal*, contrahuntur verba הָיָה *fuit* חָיָה *vixit*. Sæpè enim dicitur אֱהִי, תְּהִי, יְהִי, נְהִי pro אֶהְיֶה, תִּהְיֶה &c. Eodemque modo contrahitur Futurum verbi חָיָה.

In

3. In reliquis Futuris (exceptis *Pual*, & *Hophal*) ſæpe fit Apocope: ſed ferè, tantùm tollendo terminationem (ה ֶ) ut

In *Niphal*, וַיֵּרָא *& viſus eſt*, pro וַיֵּרָאֶה

In *Piel.* וַיְכַס *& texit*, pro וַיְכַסֶּה

In *Hiphil.* וַיַּעַל *& aſcendere fecit*, pro וַיַּעֲלֶה. וַתַּשְׁקְ *& potavit f.* pro וַתַּשְׁקֶה ſic וַיַּרְא *& oſtendit*, (quod ſemel legitur in *Hiphil*) pro וַיַּרְאֶה

In *Hithpael* וַיִּתְגַּל *& retexit ſe*, pro וַיִּתְגַּלֶּה

4. In Imperativis *Piel*, *Hiphil*, & *Hithpael*, eodem modo fit Apocope, tollendo terminationem (ה ֵ) ut

In *Piel.* צַו *præcipe*, הַס *ſile*, pro צַוֵּה הַסֵּה

In *Hiphil.* הַעַל *aſcendere fac*, pro הַעֲלֵה. Et ex defectivis *Pe-Nun* הַט *inclina*, הַךְ *percute*, pro הַכֵּה הַטֵּה

In *Hithpael.* הִתְחַל *finge te ægrotum*, pro הִתְחַלֵּה

5: Futurum, & Imperativus *Hiphil*,

phil, dum fit Apocope, habent aliquando duplex (ֵ) ut תֶּמֶס *liquefacies* pro תַּמְסֶה; תֶּרֶב *multiplica*, pro הַרְבֵּה. Sed, more solito sub, vel ante gutturalem mobilem, pro (ֵ) venit (ַ) vicarium.

6. Futurum *Hithpael*, in uno verbo הִשְׁתַּחֲוָה *adoravit*, speciali modo patitur Apocopen, ut וַיִּשְׁתַּחוּ *& adoravit*, pro וַיִּשְׁתַּחֲוֶה.

APPENDIX.

De Verbis Compositis.

Verba *composita* voco illa, quæ utrimque sunt Imperfecta, ut נָזָה *aspersus est*. Talia autem in utraque syllabâ sequuntur Classes, ad quas pertinent. Sic à נָזָה fit in Fut.Kal. יִזֶּה (pro יִנְזוֹה). Nun shevatum tollitur, & infigitur daghèsh literæ sequenti: quia verbum istud est ex Defectivis *Pe-Nun*. Et terminatio per (הֶ) acquiritur: quia talem exigunt Verba *Lamedh-He*.

Hinc, relictâ unicâ literâ radicali, per Apocopen dicitur יִז vel וַיִּז *& asper-*

& aspersus est. In *Hiphil*, וַיַּז *& aspersit*, ubi יַז pro יַזֶּה, quod pro יַנְזֶה, ut reducatur ad formam Perfectorum. Sic à נָטָה *tetendit*, in Fut. *Kal*, יֵט. In *Hiphil* וַיַּט Et à נָכָה (inusitato in *Kal*) fit in Fut. *Hiphil*, וַיַּךְ *& percussit*. Et in Imperativo *Hiphil*, הַט & הַךְ.

In Imperativo tamen, & Infinitivo Kal, verba sic utrimque Imperfecta, non abjiciunt primam Radicis Nun, aut Jodh. Excipe נָשָׂא *tulit*, יָצָא *exivit*: quæ habent in Imperativo שָׂא, צֵא, & in Infinitivo, per specialem contractionem, שְׂאֵת vel שֵׂאת pro שְׂאֶת, צֵאת pro צְאֶת.

Huc reduc

1. Verba quædam conflata ex variis conjugationibus. Sic, הִתְפָּקְדוּ *numerarunt se*, Jud. 20. 15. conflatur ex *Kal*, & *Hithpael*. At הָתְפָּקְדוּ *numerati sunt*. Num. 1. 47. & 2. 33. conflatur ex illis simul, & ex *Hophal*. יִרַדֹּף *persequetur* Ps. 7. 6. conflatur ex *Kal*, & *Piel*.

2. Verba, quæ licet ad unam classem

ſem Imperfectorum pertineant, ex parte tamen imitantur aliam claſſem. Sic בּוֹשׁ *Erubeſcere*, in prima ſyllaba Fut. K*al* imitatur verba *Pe-Jodh*. Dicitur enim תֵּבוֹשׁ אֵבוֹשׁ &c.

3. Verbum נָתַן *dedit*, quod utrimque deficit. Inflectitur ſic:
Præt. נָתַתִּי, נָתַתָּ, נָתַתְּ, נָתְנָה, נָתַן &c.
Fut. אֶתֵּן תִּתֵּן &c. Imp. תֵּן. Infin. תֵּת (pro תֵּנֶת) neque aliud eſt in hoc verbo ſpeciale.

4. Verba quædam orta ex aliis, geminatâ unâ vel alterâ literâ Radicis. Sic à כּוּל כִּלְכֵּל vel כִּלְכַּל. à פּוּר פִּרְפֵּר. à גָּלַל גִּלְגֵּל. à סָחַר סְחַרְחַר. à שָׁעָה שִׁעֲשַׁע Sed inflectuntur regulariter ad formam *Piel*. Sic כִּלְכֵּל כִּלְכְּלָה, כִּלְכַּלְתָּ &c. Fut. אֲכַלְכֵּל, תְּכַלְכֵּל &c. Eodemque modo, verba quę, ob quatuor, quas habent literas radicales, dicuntur *Quadrata*, ut כִּרְסֵם *devaſtavit*.

CAPUT

CAPUT VI.

De Suffixis verborum aliisque Suffixis.

VErba (licet, pro ipsorum Suffixis, sufficere possent pronomina separata) sæpè recipiunt Suffixa: habentque, præter ea, quæ ipsis & nominibus sunt communia, aliqua sibi propria, ideſt, נִי *me*, הוּ vel נּוּ *illum*, נָּה *illam*. Multis etiam Præpositionibus, & Adverbiis adjunguntur Suffixa. Ut ergo res tota (quantum sufficit ad propositum) breviter, & distinctè explicetur, sit

§. I.

Restrictio difficultatis, ut paretur via ad Regulas generales.

1. *Hithpael* non recipit *Suffixa*: nec Passivæ Conjugationes, nisi valdè raró, & ferè non nisi in Infinitivo. Ut בְּהִבָּרְאָם *in creari eos*. Reducitur ergo difficultas ad Activas Conjugationes, *Kal*, *Piel*, & *Hiphil*.

2. De *Piel* autem, & *Hiphil*, nulla ferè est difficultas. *Piel* tantùm mutat (ֵ) in Shevà; & hoc cum omnibus *Suffixis*. *Hiphil* nil mutat, nisi in verbis Imperfectis: & in illis, cum omnibus *Suffixis*, (ָ) vel (ֵ) sub augmento antecedente, mutatur etiam in Shevà.

3. In *Kal*. Participium recipit *Suffixa* more Nominum. Et in Præterito, tertia Sing: masc: recipit *Suffixa* ut nomen Sing. דָּבָר. Prima litera ubique habet Shevà. Secunda, ubique (ָ) nisi quòd cum *Suffixis* כֶם כֶן habeat

beat (-). Sic etiam in tertia ſing. fœm. Prima litera ubique habet Shevà, ſecunda ubique (·) & ה mutatur, in ת, ut fit in nominibus. Sed modus adjungendi *ſuffixa*, eſt valde ſpecialis, ut in Tabella ſequente.

מְסָרָה *Illa tradidit*.

Me. Com.	מְסָרַתְנִי	Nos. com.	מְסָרַתְנוּ
Te. m.	מְסָרַתְךָ	Vos. m.	מְסָרַתְכֶם
Te. f.	מְסָרָתֵךְ	Vos. f.	מְסָרַתְכֶן
Eum.	מְסָרַתְהוּ	Eos.	מְסָרָתַם
Eam.	מְסָרַתְהָ	Eas.	מְסָרָתַן

Annotationes.

1. Pro מְסָרָתְהוּ, dici poteſt contractè מְסָרַתּוּ. Sic גְּמָלַתְהוּ Prov. 31. 12. Et contractè גְּמָלַתּוּ 1. Sam. 1. 24.

2. Pro מְסָרָתְהָ (quod, quia deeſt exemplum Biblicum, ponitur conformiter ad מְסָרָתְהוּ) dici poteſt contractè מְסָרַתָּה. Hujuſque formæ contractæ habetur exemplum in *Piel* כִּעֲסַתָּה 1. Sam. 1. 6. Sed additur ה, ut ſæpè fit, poſt (·) finale: & ſemper ſubintelli-

telligitur, ſi non exprimatur.

3. Pro מְסָרָתָם (licet poni etiam poſſit מְסָרְתָם) habentur exempla Biblica tum in Pauſa, tum extra Pauſam. Sed, cum מוֹ pro ם, dicitur עֲנָקָתְמוֹ *cinxit eos* Pſal.73.6.

§. II.

Regulæ Generales.

De mutatione punctorum in verbis, ob Suffixa.

1. In omnibus aliis perſonis Præteriti (ſeu in omnibus, præter tertiam ſing: de qua diximus) ob ſuffixum, prima Radicis habet Shevà: ſecunda, ſi priùs habuit (-) retinet; pro Shevà autem habet Camèts.

2. Futuri terminatio (i) mutatur in Shevà: ſed ante ךָ כֶן כֶם, mutatur in Camèts-catùph.

3. In Infinitivo, prima Radicis habet Camèts-catùph: ſecunda habet Shevà. Et etiam contrà, cum ſuff. ךָ כֶן כֶם

G Impe-

4. Imperativus ſing: maſc: habet ſe, ut Infinitivus. Sing:fœm:& Plur. maſc: nil mutant.Plur. fœm. non recipit *Suffixa*.

§. III.

Modus adjungendi Suffixa verborum.

1. Facta mutatione jam dicta, voces, quæ terminantur in (ִי) aut (וּ) immediatè (ſeu ſine alio puncto interveniente) recipiunt *Suffixa*. ut מְסַרְתִּיךָ *tradidi te*. יְמַסְרוּנִי *tradent me*.

2. Talem terminationem acquirit in Præterito, ſecunda ſing: fœm: aſſumendo (ִי): item ſecunda Plur:& maſc: & fœm: mutando תֶּם & תֶּן in תוּ.

3. Reliquis omnibus, quæ nec habent, nec acquirunt talem terminationem, *Suffixa* adjunguntur, ut ſequitur.

ן & ם Præteritis & Infin. per (ָ)
Futuris & Imper. per (ֵ)

תוּ, & נוּ Præt.per (ָ) Reliquis per (ֵ)

נִי Præ-

נִי Præteritis per (-) Reliquis per (··) ךָ Omnib. per (:) ךְ Omnib. per (··) דְּ,כֶן,כֶם & נֶּה,,נּוּ quia ſuffiguntur per ſuum (ּ) inſeparabile, non ſuffiguntur Terminatis in (ּי) aut (ו). Habent etiam hoc ſibi proprium, quòd non ſuffigantur Præteritis.

§. IV.

Notanda Specialiter.

1. Futura, & Imperativi, quando (juxta dicta c.4.p.66.) terminantur in (-); ob ſuffixum, mutant illud (-) in (··) ut à גְּאַל *redime*, גְּאָלֵנִי *redime me*: à Fut. יִשְׁלַח *mittet*, יִשְׁלָחֵנִי *mittet me*. Infinitivus autem ſic terminatus mutat (·) in (:) ut (à בִּפְתֹּחַ *in aperire*) בְּפִתְחִי *in aperire me*. Ez.37.13.

2. Quieſcentia Lamedh-He, dum recipiunt ſuffixum, abjiciunt ה, ut יִקְנֵנִי, pro יִקְנֶהְנִי *poſſidebit me*. Unde in Præterito fit retrogradatio punctorum, & excluditur Shevà, quod alioquin eſſet ſub prima Radicis. ut קָנֵנִי (pro קְנָהַנִי) *poſſedit me*.

§. V.

Adverbiorum, & Præpositionum compositio cum Suffixis.

Voces, quæ ſeparatim ſtare poſſunt, rarò (niſi in nominibus propriis) aliquando tamen in unam vocem coeunt. Ut צַלְמָוֶת (ex צֵל & מָוֶת) *umbra mortis*. פְּלֹמֹנִי (ex פְּלֹנִי & אַלְמֹנִי) Individuum, cujus nomen celatur, ſeu non nominatur. N.N. ὁ δεῖνα *Unus, Quidam*. הַלְלוּיָהּ *laudate Dominum*.

Ex meris autem Præfixis & Suffixis, plures voces componuntur. Ut בִּי *in me*, בְּךָ *in te*. לִי *mihi* לְךָ tibi &c. Sed & plura aliquando coacervantur Præfixa, ut בְּשֶׁלְּמִי *in quo, cui*, ſeu *propter quem*. בְּשֶׁלִּי *propter me*.

Frequentiſſimè verò cum aliis vocibus in compoſitionem veniunt tum Præfixa, tum Suffixa. De Præfixis diximus c.2.p.33. De Suffixis nominum, ibidem, & totò ferè cap.3. De Suffixis ver-

verborum, in hoc cap.6. Nunc ergo, quia Adverbia, & Præpoſitiones recipiunt eadem Suffixa, & eodem ferè modo, quo verba & Nomina; Sufficiet, ſi in exemplis breviter modum illum explicemus.

De Adverbiis.

הֵן vel הִנֵּה *ecce* הִנְנִי vel הִנֵּנִי *ecce ego.*
הִנְּךָ *Ecce tu.* הִנּוֹ vel הִנֵּהוּ *ecce ille.* &c.
אֵין *non.* אֵינֶנִּי *non ego.* אֵינְךָ *non tu.*
אֵינֶנּוּ *non ille.* ſic אֵינֵנוּ, אֵינְכֶם, אֵינָם, &c.
עוֹד *adhuc* עוֹדִי vel עוֹדֶנִּי עוֹדְךָ עוֹדֶנּוּ &c.
כְּמוֹ *ſicut.* כָּמוֹנִי, כָּמוֹךָ, כָּמוֹהוּ. Sed cum ſuffixis conſtructis כְּמוֹכֶם &c. In iſta voce אִמּוֹ, Syllaba מו eſt merè ſuſtentaculum Præfixi. Sic dicitur בְּמוֹ *in* & לְמוֹ *ad.* His autem nulla adjunguntur ſuffixa.

Huc reduci poteſt verbum ſubſtantivum indeclinabile יֵשׁ, unde fit יֶשְׁךָ *tu es*, יֶשְׁכֶם *vos eſtis*, & (cum Suffixo ſpeciali) יֶשְׁנוֹ *ipſe eſt.*

De Præpositionibus.

עִם *cum.* עִמִּי, עִמְּךָ, עִמָּךְ, עִמּוֹ עִמָּהּ; עִמָּנוּ,
עִמָּכֶם, עִמָּכֶן, עִמָּם עִמָּן.

אֵת *cum.* אִתִּי, אִתְּךָ &c. ut עִם

עִמָּדִי *mecum*. Non invenitur nisi cum hoc suffixo.

אֵצֶל *apud.* אֶצְלִי &c. נֶגֶד *coram* נֶגְדִּי &c.

לְמַעַן, בַּעֲבוּר, בִּגְלַל, *propter*. לְמַעֲנִי לְמַעַנְךָ &c.

Quædam Præpositiones recipiunt Suffixa more Nominum pluralium. Sic.

אַחֲרֵי *post*. אַחֲרַי, אַחֲרֶיךָ, אַחֲרָיו &c.

תַּחַת *sub*, vel *pro* תַּחְתַּי, תַּחְתֶּיךָ תַּחְתָּיו &c. Legitur tamen תַּחְתָּם & תַּחְתֵּנִי

בֵּין *inter*. בֵּינִי, בֵּינְךָ vel בֵּינֶיךָ, בֵּינוֹ vel בֵּינָיו. בֵּינֵינוּ vel בֵּינוֹתֵינוּ, בֵּינֵיכֶם, בֵּינֵיהֶם vel בֵּינוֹתָם.

אֶל *ad*, & עַל *super*, recipiunt suffixa more Nominum pluralium: & simul, cum Suffixis absolutis, mutant puncta sua brevia in longa similia, ut אֵלַי אֵלֶיךָ &c. עָלַי עָלֶיךָ &c. cum constructis autem, mutant sua brevia in brevis-

vissimum (ֱ) ut אֲלֵיכֶם &c. עֲלֵיכֶם &c.

Sic עַד *usque ad*. Unde עָדֶיךָ עָדַיִ &c. עֲדֵיכֶם &c. Sed à בְּעַד *pro*, fit בַּעֲדֶךָ בַּעֲדִי בַּעֲדֵן &c.

§. VI.

De Literis Paragogicis.

Ad Suffixa reducuntur Literæ Paragogicæ, quæ, dum adduntur, vocis significationem non mutant. Tales literæ numerantur quinque, idest, quatuor *Quiescentes*, & *Nun*; ex quibus ortæ sunt, ut vidimus, quinque è sex Classibus verborum Imperfectorum:

1. א Paragogicum invenitur aliquando in verbis terminatis in (וּ) ut הֶהָלְכוּא *qui iverant* Jos. 10.24.

2. (ו) Parogogicum habetur in voce חַיְתוֹ (pro חַיַּת) Gen. 1.24. & in paucis aliis. Dici quidem potest, esse ו Paragogicum in לָמוֹ (quasi pro לָם ex לָהֶם sicut בָּם ex בָּהֶם) item in פִּרְיָמוֹ *fructus eorum*, כִּסֵּמוֹ *operuit eos* הוֹרִידָמוֹ *dejice*

 eos,

eos, הַרִיחֵמוֹ *depelle eos* &c. quia, ſublato (ו) manet ſignificatio integra. At rectiùs dicitur illud (ו) pertinere ad Suffixum מוֹ, quod in libris metricis frequens eſt, non tantùm pro ם, ſed & pro הֶם & ſemper facit vocem *Milel*. Ut פִּימוֹ *os eorum*, שִׁנֵּימוֹ *dentes eorum*, אֱלֵימוֹ *ad eos*, עָלֵימוֹ *ſuper eos*.

3. (י) Paragogicum eſt in fine vocis מוֹשִׁיבִי *habitare faciens*. Et plura exempla habentur in Pſalm. 103. & 113.

4. ן Paragogicum frequens eſt, præſertim in Futuris Plur. ut יִשְׁמְעוּן vel cum (·) יִשְׁמָעוּן *audient*. Accentum, (quando eum invenit in penultima) trahit ad ultimam: & inde fit, ut punctum longum ſub augmento antecedente, corripiatur in Shevà. Ut יְשׁוּבוּן Pſalm. 104. 29. pro יָשׁוּבוּ *redibunt*.

Suffixum aliquando jungitur poſt Nun Paragog. & tunc Nun illud vocatur *Epentheticum*, ſeu interpoſititium. Ut יְשַׁבְּחוּנְךָ Pſ. 63. 4. pro יְשַׁבְּחוּךָ *laudabunt te*. Porrò Nun Epentheticum alibi etiam invenitur, ubi Nun Paragogi-

gogicum locum non habet. Ut יְבָרְכֶנְהוּ *benedicet ei*. Pſ.72.15. Et ſpeciale Suffixum נוּ (de quo ſuprà pag.111.) conflatur ex communi (וֹ) & Nun Epenthetico.

5. ה Paragogicum frequens eſt in Futuris, Imperativis, & Infinitivis. Ut אֶשְׁמְרָה *cuſtodiam*, שָׁמְרָה *cuſtodi*, לְמָשְׁחָה *ungere*. pro אֶשְׁמוֹר &c. mutatis punctis, ut propter Suffixa.

Suffixum aliquando jungitur Infinitivo poſt ה Paragogicum mutatum in ת, ut בְּקָרְבָתָם (pro בְּקָרְבָם) *in approquinquare eos* Exod.40.32. כְּשָׁמְעָתוֹ (pro כְּשָׁמְעוֹ) *ſecundùm audire ipſum*. Iſa.30.19. Sic Gen.29.20. בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ *in amare ipſum eam*. Sed Infinitivus hic venit ex terminatione (-) utque plenè explicetur, recurrendum eſt ad cap.4.pag.66.

§.VII.

§. VII.

De ה *Locali.*

Litera ה ſæpè additur in fine Nominum, & quorundam Adverbiorum loci: ibi autem raró eſt purè Paragogica; ſed, cum reſpectu ad locum, ſignificat *ad*, *in*, *verſus*, unde vocatur ה *Locale*. Relinquendo accentum in ſede priſtina, facit ut vox maneat, vel fiat *Milel*. Sic אֶרֶץ *terra*, cum ה *Locali*, אַרְצָה *ad terram*, vel *terram versùs*. יָם *mare*, יָמָּה *ad mare*. שָׁמַיִם *cælum*, שָׁמַיְמָה *in cælum*, vel *cælum versùs*. שָׁם *ibi*, שָׁמָּה *illuc*.

Aliquando tamen in Nominibus invenitur הּ purè Paragogicum. Sic ex מָוֶת נַחַל חֶרֶס לַיִל fiunt, cum ה Paragogico, לַיְלָה *nox*, חַרְסָה *ſol*, נַחְלָה *torrens*, מָוְתָה *mors*: & ſunt, ut antè, Maſculina.

Aliquando etiam Fæmininis ſuperadditur ה in fine, mutata priore terminatione הָ in תָ. Tunc autem cenſe-
tur

tur adaugere significationem. Sic יְשׁוּעָה *salus*, cum ה superaddito, fit יְשׁוּעָתָה *magna*, *geminata*, aut *plena salus*.

Nota. Illud ה addititium in Nominibus, sive sit, ut plerumque est, *Locale*; sive sit purè *Paragogicum*; ut in quibusdam Masculinis; sive *Adaugens*, ut in quibusdam Fœmininis; per accentum in penultima, facilè distinguitur à purâ, verâ & propriâ terminatione fœmininâ הָ, quæ accentum postulat in ultima.

APPENDIX

Supplementitia ad Totum.

1. Literæ Quiescentes sæpè inter se commntantur, & aliquando omittuntur. Puncta etiam, præter legitimas, varias subinde mutationes admittunt.

Hinc invenitur, aliquando Punctum breve, & Daghèsh, pro Longo; sicut & Longum, pro Brevi, & Daghèsh; etiam ubi nulla est necessitas excludendi Daghèsh.

Sæpiùs

Sæpiùs Camèts-Catùph pro (ׄ) & contrà. Etiam (ׄ) pro (וֹ) præsertim ante aliud (ו) ut יָקֻמוּ pro יָקוּמוּ *ſurgent*. Et in quibuſdam Editionibus (ֱ) pro (ֶ) brevi. Sed fit propter imperitos, ut diſtinguant à (ֵ) longo.

Aliquando (ֵ) pro (ַ) ut מְנָת pro מְנַת (in Regimine) ex מָנָה *pars*. Item (ִ) pro (ַ) ut שְׁאִלְתִּי pro שְׁאַלְתִּי *petii*. Et (ֶ) pro (ַ) ut שְׁאֶלְתֶּם pro שְׁאַלְתֶּם *petiiſtis*.

Aliquando (ֹ) pro (ֵ) ut תּוֹמִיךְ pro תּוֹמֵךְ *ſuſtentans*. Et (ֶ) pro (ַ) ut דִּבֶּר pro דִּבֵּר *locutus eſt*. Sæpè autem (ַ) pro (ֵ) præſertim ante Gutturales, & Resh. En exempla. אִבַּד *perdidit*, שִׁבַּר *confregit*, שִׁלַּח *dimiſit*, יַצְמַח *germinare faciet*, יֵדַע *cognoſcet*. In quibus & ſimilibus eſt (ַ) pro (ֵ) At in וַיֵּדַע & ſimilibus *Milel*, eſt (ַ) *Vicarium* דֵּ Segòl. Cùm, ob accentum retractum, (ֶ) deberet eſſe pro (ֵ) juxtà dicta cap.2. pag.36.

2. Quod literis Gutturalibus propriè debetur; aliis, præſertim geminatis, & Resh, aliquando datur habere

re (-:) pro Shevà ſimplici. Ut וּזְהַב pro וּזְהַב (in Regimine) ex זָהָב *aurum*, צָֽלְלוּ *demerſi ſunt*, וְהִתְבָּרְכוּ & *benedicentur*. Geminatæ etiam aliquando excludunt Daghèsh Characteriſticum, ut in הַלְלוּ *laudate*, in Conjug. *Piel*. Imò Literæ Shevatæ, licet non geminentur, ſæpè excludunt Daghèsh. ut הַלְוִיִּם *Levitæ*, בִּקְשׁוּ *quæſierunt*. Sed ſi Daghèsh excluſum ſit characteriſticum, vox legenda eſt non aliter, quàm ſi adeſſet Daghèsh. Unde lege הַלְלוּ *hallelù* בִּקְשׁוּ *bikkeshù*.

3. Pro Daghèsh leni, brevem regulam dedi Cap. 1. Nunc autem, ut compleatur iſta regula, explicandæ ſunt tricæ, quibus lectorem tunc detinere nolui: cùm illarum notitia non requiratur ad rationom legendi, ſed tantùm ad accuratiorem punctationem literarum בגד כפת

Initio vocis, Literæ iſtæ, licet neque ſint initio ſententiæ, nec veniant immediatè poſt Shevà mutum, habent aliquando Daghèsh lene: Sed (quia nulla certa lege ſic fit, & codi-

ces

שְׁתַּיִם *duæ* (quasi pro שְׁנְתַּיִם) à שָׁנָה *iteravit* unde & שְׁנַיִם *duo*.

4. *Daghesh forte* ponitur aliquando initio vocis, ut מַה־טּוֹב *quàm bonum*: & tunc legi debet vox illa per modum unius cum præcedente. Hinc invenitur מַזֶּה, pro מַה־זֶּה, *quid hoc?* מַלָּכֶם, pro מַה־לָּכֶם, *quid vobis?*

5. Accentus sæpè retrahitur, ne immediatè concurrat cum accentu in voce sequente. Ut בּוֹנֵה עִיר *ædificans civitatem*, קָרָא לָיְלָה *vocavit noctem*, יָלַד שָׁקֶר *peperit mendacium*. Pro בּוֹנֶה, יָלַד, בָּרָא.

6. Quoad Syntaxin. Hebræi easdem Concordantias habent quas Latini. Sed maxima irregularitas est in numeris cardinalibus. Illi enim, à 3. ad 10., in masculino genere, habent terminationem fœmininam; & contrà. Item in singulari numero, habent adjuncta substantiva pluralia; & in plurali, singularia. Reliqua, usus meliùs docebit.

7. Quoad Poeticam: Optimum erit,

erit, eodem prorſus modo procedere, quo in linguis vulgaribus. Carmina enim Hebraica hoc modo fiunt faciliùs, & facta, ſunt ſuaviora, quàm ſi, juxtà aliorum præcepta, major fuiſſet labor impenſus.

CONJUNCTIONES.

Etiam	אַף , גַּם
aut	אוֹ
si, an?	אִם
quia, quod si	כִּי
sed, quòd si	כִּי־אִם
itane, cur Gen.3.1. *quanto magis* Prov.11.31. *quanto minus* 1.Reg.8.27.	אַף־כִּי
si, fortè	לוּ
nisi	לוּלֵא
tantùm	רַק , אַךְ

	אַךְ
verùm / *certè*	אֲבָל / אוּלָם
quia, eo quòd	יַעַן / יַעַן אֲשֶׁר / יַעַן כִּי / עֵקֶב / עֵקֶב אֲשֶׁר / עֵקֶב כִּי
eo quòd etiam	בְּשַׁגַּם
itaque	עַל־כֵּן / לָכֵן

PRÆPOSITIONES.

ſine	בְּלֹא, בְּלִי		לְעֻמַּת
	בִּלְעֲדִי		מוּל
præter	זוּלַת	*contra, è re-*	מִמּוּל
	מִלְּבַד	*gione.*	נֹכַח
ultra	הָלְאָה		לְנֹכַח
ſecundùm	לְפִי	*à, ex, præ*	מִן
coram	לִפְנֵי	*trans.*	עֵבֶר

Reliquas præpoſitiones vide ſuprà in Cap.6.pag.102.

INTERJECTIONES.

O, væ, heu	הוֹי	*eia, agè*	הָבָה
væ	אוֹי, אִי	*utinam, quæſo,*	לוּ
heu	אוֹי אוֹיָה	*utinam*	אַחֲלַי, אַחֲלֵי
ah	אֲהָהּ, הָהּ, אָח	*quæſo*	אָנָּא, אָנָּה
euge, vah	הֶאָח		נָא, בִּי
abſit	חָלִילָה	*amen*	אָמֵן

AD-

ADVERBIA.

ubi?	אֵי ,אַיֵּה
hic	פֹּה ,הֲלוֹם
ibi	שָׁם
foris	חוּץ מִחוּץ
intùs	מִבַּיִת
latenter	בַּלָּט
suprà	מַעְלָה
infra	מַטָּה
antè	פָּנִים
retrò	אָחוֹר
simul	יַחְדָּו ,יַחַד
seorsim	לְבַד
unde?	מֵאַיִן
quò?	אָן אָנָה
huc & illuc	הֵנָּה וְהֵנָּה
Quando?	מָתַי
jugiter	תָּמִיד
die & nocte	יוֹמָם וָלַיְלָה

nunc	עַתָּה
tunc	אָז ,אֲזַי
hodie	הַיּוֹם
cras	מָחָר
heri	תְּמוֹל ,אֶתְמוֹל
nudius 3us.	שִׁלְשׁוֹם
antè	לְפָנִים
jampridem	כְּבָר
antequàm	טֶרֶם
pòst	אַחַר
Quare?	לָמָּה / מַדּוּעַ
Annon?	הֲלֹא
sic, ita	כֵּן ,כֹּה
certè	אָכֵן ,אָמְנָם
non	לֹא ,בַּל / בְּלִי ,בִּלְתִּי / אֵין ,אַיִן
fortè	אוּלַי
nè	אַל
ne fortè	פֶּן

Quoties?	כַּמָּה	*benè*	טוֹב , הֵיטֵב
hac vice	זֹאת הַפַּעַם	*citò*	מַהֵר מְהֵרָה
semel	אַחַת	*repentè*	פִּתְאֹם
secundò	שֵׁנִית		פֶּתַע
Quantum?	כַּמָּה	*pessimè*	רַק רַע
parùm	מְעַט	*vanè*	שָׁוְא
plùs	יוֹתֵר	*vacuè*	רֵיקָם
multùm	רַב , הַרְבֵּה	*gratis*	חִנָּם
valde	מְאֹד	*leniter*	לְאַט
maximè	בִּמְאֹד מְאֹד	*paulatim*	מְעַט מְעַט
Quomodo?	אֵיךְ	*Judaicè*	יְהוּדִית
	אֵיכָה	*Syriacè*	אֲרָמִית
sic, taliter	כָּכָה	&c. ad eundem modum.	

EXER-

EXERCITATIO GRAMMATICA,

In Psalmum Hebr. 34.

VERSUS I.

semper: tempore omni in Dominum Benedicam

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד

tamid hèth bechòl eth-Adhonai Avarechà

meo ore in ejus laus

תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃

bephi tehillathò

אֲבָרְכָה Prima persona Futuri *Piel*. Radix בֵּרַךְ *benedixit*. Unde deberet esse אֲבַרֵּךְ cum daghèsh in media Radicis. Cap. 4. *Piel*. Sed quia ר non capit daghèsh. cap. 1. pag. 24. Fit compensatio, mutando precedens (-) in (·] cap. 2. pag. 33. Illud ה in fine est litera paragogica habens se per modum Suffixi. cap. 6. pag. 105. Et ideò (··) sub Rhesh mutatur in Shevà. cap. 6. pag. 95.

Lineola inter (ּ) & Shevà, est *Metheg* distinguens illud (ָ) à Camèth-catùph cap. 1. pag. 24.

אֶת־ Est signum Accusativi Casûs. cap. 2. pag. 32. Habet (ֶ) pro (ֵ) propter Maccàph. cap. 3. pag. 43.

יְהוָֹה Nomen Dei dictum *Tetragrammaton*, significans *ipsum esse*. Radix הָוָה *fuit*. Est verè ineffabile: quia vera illius pronunciatio ignoratur. Cum enim Judæi, ob reverentiam, à nomine illo pronunciando diu abstinuissent, factum est tandem, ut nemo sciret, quo modo pronunciandum esset. Loco autem illius legerunt aliud Dei nomen אדוני: &, punctis postea inventis, huic nomini יהוה, apposuerunt puncta nominis אֲדוֹנָי Sub prima tamen litera (י) posuerunt Shevà, quia prima litera alterius nominis deberet etiam habere Shevà: Sed, quia est Gutturalis, pro Shevà, habet (ֲ)

Imperitè ergo errant quidem Neoterici, qui, videntes ista puncta apposita, & ignorantes causam apponendi, legunt *Jehova*, nomen Antiquis inauditum.

ditum. Si per conjecturam determinanda esset vera nominis lectio; יִהְיֶה legendum esse dicerem. Fundata est conjectura in eo, qnòd alia nomina propria, hujus formæ, coincidant cum tertia persona singulari Fut. K*al*. Et Deus ipse Exod. 3. 14. nomen suum ponit אֶהְיֶה quod est prima persona Fut. K*al* à verbo הָיָה *fuit*.

Quòd autem legendun sit *Adhonai* potiùs, quàm *Jehova*; variis confirmari potest argumentis. Primò. Qnia quando illud nomen concurrit cum אֲדֹנָי, habet puncta alterius nominis אֱלֹהִים Sic אֲדֹנָי יֱהֹוִה, ut scilicet non legatur *Adhonai Adhonai*, sed *Adhonai Elohim*. Qui legunt *Jehova*, deberent in hoc casu legere *Jehovi*: quòd tamen perabsurdum esset: cùm constet, puncta illa non esse propria istius nominis, sed aliena: tum quia non applicantur isti nomini, nisi in dicto casu concurrentiæ; tum quia nec literæ (י) competit habere (ֱ), nec literæ ה quiescere in Chirik. Secundo. Literæ serviles וכלב præfiguntur per (ְ) sicut debent præfigi

nomini אֲדוֹנָי cap.3. paginâ 47. Cùm tamen, si legendum esset *Jehova*, præfigerentur per chirik. cap.2. pag.36. Item litera מ quæ solet præfigi per chirik, sequente daghèsh, hîc præfigitur per (ֵ) quia Guttutalis in voce אֲדוֹנָי hoc exigit. cap.2. pag.33.

Tertiò. Post nomen יְהוָֹה, literæ בְּגַד כְּפַת habent daghèsh lene: quod non fieret, nisi legendum esset אֲדוֹנָי potiùs quàm *Jehova*. Ibi enim sub ultima litera (י) utpote mobili, intelligitur Shevà mutum, ratione cujus habetur illud daghèsh. cap.1. pag.24. Hic autem sub ultima litera ה, utpote quiescente, Shevà mutum non intelligitur.

Jam ergo, quia loco nominis יְהוָֹה, substituitur nomen אֲדוֹנָי, etiam hujus danda est explicatio. Radix est ארן inusitata. Inde אֶדֶן *basis*, & אָדוֹן *Dominus*. Cum Suffixo, אֲדוֹנִי *Dominus meus*. Illud (ָ) in penultima deberet mutari in Shevà. cap.3. pag.44. Sed א, quia est Gutturalis, habet (ֲ) pro Shevà. cap.3. pag.46. Porro de Persona Excel-

cellenti, dicitur in plurali אֲדוֹנַי *Domini mei*: Et, de Deo, אֲדֹנָי cum (ָ) pro (ַ) distinctionis causâ. Hoc tamen nomen, licet verè sit nomen plurale cum suffixo, sumitur tanquam purum nomen singulare, & latinè redditur *Dominus*.

בְּכָל־ Litera ב significat *in*; habetque Shevà, ut solet. cap. 2. p. 33. Habet etiam daghèsh lene, quia venit post Shevà mutum, ut modo explicatum est in argumento tertio. Quoad alteram partem vocis, Radix est כָּלַל *perfecit*. Inde nomen כֹּל *omnis*. Sed hoc loco, pro cholem, habet Camèts catùph, propter Maccàph. c. 3. p. 43. Quòd autem ibi sit Camèts-catùph potiùs quàm Camèts, colligitur per Regulam traditam cap. 1. pag. 25. Præterea כ, hoc loco, cùm nec sit in initio sententiæ, nec veniat post Shevà mutum, non habet daghèsh. Quando autem כֹּל absolutè ponitur, seu extra contextum Hebræum, prima litera habet daghèsh; quia tunc censetur esse in principio sententiæ. Idemque dicendum

dum de omni voce, quæ incipit ab aliqua è literis בְּגַד כְּפַת

עַתָּ Nomen est ortum à verbo vix usitato עָתַת. Accentus distinctivus *Athnak* claudit sententiam.

תָּמִיד Est adverbium à verbo inusitato תמד. Prima litera ת habet daghèsh: quia est in principio sententiæ. cap. 1. pag. 24.

תְּהִלָּתוֹ Radix, הָלַל, quod in *Piel* significat *Laudavit*. Inde nomen תְּהִלָּה *laus*. Cum Suffixo mutatur ה in ת c. 2. pag. 40. Et sic fit תְּהִלָּתוֹ *laus ejus*. Prima litera venit post Shevà mutum, quod subintelligitur sub ultima litera vocis præcedentis. cap. 1. pag. 23. Et ideò, cùm sit una è literis בְּגַד כְּפַת, habet daghèsh lene. cap. 1. pag. 24. ל habet *daghèsh forte*, ad significandum defectum alterius ל radicalis. Hoc fit in his verbis Imperfectis cap. 5. pag. 78. Et in nominibus inde ortis. cap. 2. pag. 41.

בְּפִי׃ Litera ב significat *in*: præfigitur per Shevà, ut solet. cap. 2. pag. 33. פֶּה *os* est Radix. Ob adjunctum suffixum,

xum, amittit ה. cap.2. pag.39. Unde fit פִּי *os meum*, & בְּפִי *in ore meo* Sed hoc loco, propter rationem supertùs explicatam, daghèsh omittitur tum in פ tum in ב. Anomaliam hujus nominis פֶּה vide ulteriùs cap.3. pag.54. Denique apponitur accentus *Soph-pasùk*, ad finem versùs denotandum.

VERSUS II.

audient: mea anima laudabitur Domino In

יִשְׁמְעוּ נַפְשִׁי תִּתְהַלֵּל בַּיהוָה

jimſehù naphſci tithhallèl Badhonai

lætabuntur & mansueti

׃ וְיִשְׂמָחוּ עֲנָוִים

vejiſmahhu hanavim

בַּיהוָה. Juxta dicta, legendum eſt בַּאדוֹנָי, quod etiam contractè dicitur pro בַּאֲדוֹנָי c.3. p.47. ב habet daghèsh, quia eſt in principio ſententiæ cap.1. pag. 24. Habet etiam (-) pro Shevà, propter affinitatem cum puncto compoſit

poſito ſequente. cap.3. pag.46. Reliqua ad hanc vocem ſpectantia, jam explicata ſunt in verſu primo.

תִּתְהַלֵּל Tertia ſing. fœm. Fut. *Hithpael.* à Radice הָלַל. Propter Shevà mutum, quod, juxta ſuperiùs dicta, ſubintelligitur ſub ultima litera vocis præcedentis, prima litera hujus vocis habet daghèsh lene. cap.1. pag.24.

נַפְשִׁי. Radix eſt ipſum nomen נֶפֶשׁ *anima*. Habet Suffixum, Et ideo primùm (ֶ) mutatur in Shevà. cap.3. p.44. Sed, nè legatur Shevà ante aliud Shevà, mutatur iterum primum Shevà in (ַ) cap. 3. pag. 46. Et ſic tandem habetur נַפְשִׁי *anima mea*.

יִשְׁמְעוּ Eſt tertia perſona plur. maſc. Fut. K*al* à Radice שָׁמַע *audivit*. Sed, quia tertia perſona Imperativi exprimitur apud Hebræos per Futurum; vox hæc verti poteſt *audient*, vel *audiant*.

עֲנָוִים Radix. עָנָה *audivit*, *reſpondit* &c. Inde nomen עָנָו *manſuetus*. Pluralis fit addendo ים cap.2. pag. 30. (ָ) in penultima mutatur in Shevà c.3. pag.44. Sed, nè Shevà ſimplex legatur

tur ſub Gutturali, iterum mutatur in (-:) cap.3. pag.46. Et ſic fit עֲנָוִים *manſueti*.

Nota. ע *nullam latinam literam habet ſibi correſpondentem: ut ergo illud aliquo modo exprimamus, & à cæteris diſtinguamus, utimur* (h̀) *punctato.*

וְיִשְׂמְחוּ Radix שָׂמַח *lætatus eſt*. Prima litera ו ſignificat &: præfigitur, ut ſolet, per Shevà. cap.2. pag.33. Verbum ipſum deberet eſſe יִשְׂמְחוּ & ſic explicaretur prorſus ut יִשְׁמְעוּ. Sed, propter accentum diſtinctivum, retrahitur tonus: & poſterius Shevà ortum ex (-) brevi, mutatur in (ּ) longum ſimile. cap.3.pag.43. Dico autem illud Shevà ortum eſſe ex Pathach; quia in ſingulari numero eſt יִשְׂמַח cum (-) pro (ׅ) juxta regulam traditam c.4. p.66. Unde, dum fit in plurali יִשְׂמָחוּ, Shevà ſub מ oritur ex Pathach.

VERSUS III.

exaltemus & :	*mecum*	*Dominum*	*Magnificate*
וּנְרוֹמְמָה	אִתִּי	לַיהוָה	גַּדְּלוּ
unromemà	itti	Ladhonai	Gaddelù

pariter	*ejus nomen*
יַחְדָּו׃	שְׁמוֹ
jahhdau	scemò

גַּדְּלוּ Radix גָּדַל *magnus fuit*. Plur. masc. Imperativi *Piel*.

לַיהוָה Lege לַאדֹנָי Et vide primam vocem versùs præcedentis.

אִתִּי Componitur ex particula אֵת *cum*, & Suffixo adjuncto. cap.6. pag.110.

וּנְרוֹמְמָה Illud (וּ) significat *Et*, Ponitur pro (וְ) propter Shevatam, quæ sequitur. cap.2. pag.35. Et, quia illud (וּ) habetur pro brevi, Shevà sequens quiescit. Quoad reliquam vocem, Radix est רוּם *altum esse*. In *Piel* est רוֹמֵם per (וֹ) immutabile. cap.5. pag.79. Unde juxta Paradigma verborum Perfecto-

fectorum (dicta irregularitate præsuppoſita) regulariter fit נְרוֹמֵם in prima perſona plurali Futuri *Piel.* Hìc autem additur ה Paragogicum habens ſe per modum *Suffixi* . cap. 6. pag. 110. Et ideò (‥) ſub מ mutatur in Shevà. cap. 6. pag. 95. Et ſic fit נְרוֹמְמָה *exaltabimus*, vel *exaltemus*: Sicut enim tertia perſona (ut dictum eſt ſuprà) ita & prima perſona Imperativi, apud Hebræos exprimitur per Futurum.

שְׁמוֹ Radix שֵׁם *nomen*. Propter *Suffixum*, mutatur (‥) in (:) cap. 3. pag. 44.

יַחְדָּו Eſt adverbium à Radicis יָחַד *unitus fuit*.

VER-

VERSUS IV.

omnibus ex &,	*me exaudivit &,*	*Dominum*	*Quæsivi*
וּמִכָּל־	וְעָנָנִי	אֶת־יְהוָה	דָּרַשְׁתִּי
umiccòl	vehanani	eth-Adhonai	Darafchti

. me liberavit	*meis pavoribus*
הִצִּילָנִי׃	מְגוּרוֹתַי
hittfilani	megurotai

דָּרַשְׁתִּי Prima perf.fing.Præteriti *Kal.* Radix דָּרַשׁ *quæfivit*.

אֶת־יְהוָה Vide in verf.1.

וְעָנָנִי Illud וְ fignificat *&*. נִי eft Suffixum proprium. cap.*6*. pag.*94*. Hujus autem verbi Radix eft עָנָה *exaudivit*. Propter Suffixum, (ּ) fub prima Radicis mutatur in Shevà. cap.*6*. pag.*95*. Ipfum autem Suffixum adjungitur per Pathach (fub ultima Radicis) cap.*6*. pag.98. Unde fit עְנָהַנִי vel, pofito fub Gutturali (ֲ) pro Shevà, עֲנָהַנִי. Sed abjecto ה, & factâ punctorum Retro-

trogradatione, juxtà regulam pro hujuſmodi verbis cap.6. pag.99. fit עֲנָנִי *exaudivit me*. Hìc tamen, propter Accentum diſtinctivum, (-) mutatur in (ּ) pag.42. Et ſic tandem habetur עֲנָנִי

וּמִכָּל־ Illud (וּ) ſignificat *&*. Ponitur pro (וּ) propter Labialem quæ ſequitur. pag.35. מ ſignificat *ex*; &, more ſolito, præfigitur per chirik, ſequente daghèsh. pag.33. Reliquam vocem vide explicatam verſ.1.

מְגוּרוֹתַי Radix גור *pavere*, *peregrinari* &c. Inde מְגוּרָה *pavor*, cum duabus literis *Heemanticis* Nominum formativis pag.41. In Plurali מְגוּרוֹת pag.30. Cum Suffixo מְגוּרוֹתַי. Vide Regulam. pag.40.

הִצִּילָנִי׃ Radix נצל inuſitatum in *Kal*. In *Niphal*, *evaſit*. In *Hiphil*, *evadere fecit*. In Præterito autem *Hiphil*, tertia ſing. deberet eſſe הִנְצִיל. Sed, quia verbum eſt Defectivum *Pe-Nun*, abjecto Nun Shevato, fit compenſatio per daghèsh. pag.71. Et ſic habetur הִצִּיל *evadere fecit*, ſeu *liberavit*. Cui

Suffixum נִי deberet adjungi per (ְ) pag. 98. Sed Accentus distinctivus mutat illud (ְ) in (ֵ) pag.42. Et sic habetur : הִצִּילֵנִי *liberavit me*.

VERSUS V.

eorum facies	*&, sunt illuminati*	*&, eum ad*	*Aspexerunt*
וּפְנֵיהֶם	וְנָהָרוּ	אֵלָיו	הִבִּיטוּ
uphnehem	venaharu	elau	hibbitu

. erubescent non

אַל־יֶחְפָּרוּ׃

al - jehhparu

הִבִּיטוּ Radix נבט. In tertia sing. Præteriti *Hiphil*, deberet esse הִנְבִּיט. Sed, quia verbum est Defectivum *Pe-Nun*, (sicut ultima vox versùs præcedentis) est הִבִּיט Et in tertia Plur. הִבִּיטוּ.

אֵלָיו Componitur ex אֶל *ad*, & Suffixo, juxtà regulam traditam, pag. 102.

וְנָהָרוּ Illud וְ est notum Præfixum. Quoad reliquam vocem, Radix est נָהַר

con-

confluxit. Unde in tertia Plur. Præt. *Kal*, juxtà Paradigma, fit נָהֲרוּ (&, posito (ֲ) pro Shevà propter Gutturalem, נָהֲרוּ). Sed, propter Accentum distinctivum, retrahitpr tonus, & Shevà illud mutatur in (ָ) pag.43.

וּפְנֵיהֶם Ponitur וּ pro וְ tum quia ante Labialem, tum quia ante Shevatam. pag.35. Reliquæ vocis Radix פָּנָה *aspexit*. Inde Nomen פָּנִים *facies*. Caret singulari. Sed quia sumitur, tanquam esset ex singulari פָּן, Illud (ָ) habetur pro (ָ) in ultima syllaba. Unde cum suffixis Absolutis non mutatur; sed in Regimine & cum suffixis constructis, mutatur in Shevà. Uno verbo. Vox פָּנִים habet se ut דְּבָרִים (vide pag.48.) primâ syllabâ דְּ abjectâ.

אַל Dehortandi, & Negandi particula *Nè*, *Non*.

יֶחְפָּרוּ׃ Radix חָפַר *erubuit*, *fodit* &c. Unde in tertia Masc. sing. Futuri *Kal*, fit יֶחְפַּר ubi Gutturalis ח habet (ֱ) pro Shevà. pag.69. Et Jodh formativum Futuri (per se loquendo Shevatum, pag.63.) habet (ֶ) propter affinitatem.

pag.47. Jam verò licet Gutturalis cedat ſuo jure habendi punctum compoſitum , & habeat tantùm Shevà ſimplex ; adhuc litera formativa retinet punctum titulo affinitatis debitum . p.47. Et ſic ſit יֶחְפַּר , cum (-) pro (ׅ), quia eſt verbum Neutrum. pag.*66.* Ab hoc ſingulari , fit in plurali יֶחְפְּרוּ *erubeſcent* . Sed hìc , propter Accentum diſtinctivum , Shevà mutatur in (ָ) & retrahitur tonus . pag.43. Et ſic tandem habetur יֶחְפָּרוּ׃

VER-

VERSUS VI.

: *audivit Dominus &* , *clamavit pauper Iste*

זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ

fcameah vadonai karà hani ze

.*eum falvavit ejus anguftiis omnibus ex &*

וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃

hofcihò umiccol-tfarotau

זֶה Pronomen Demonftrativum. pag.38.

עָנִי Nomen, à verbo עָנָה *pauper, vel afflictus fuit.*

קָרָא Radix ipfa. Habet (ָ) in ultima ob literam quiefcentem א. pag.84.

וַיהוָה Lege וַאדֹנָי & vide primam vocem verf.2.

שָׁמֵעַ Radix ipfa. Frequentiùs legitur שָׁמַע Sed pro communi terminatione (ַ), aliquando eft (ֵ) pag.65. Et tunc ultima litera ע debet habere (ַ) fuffuratum, ut hoc loco habet.p.21.

וּמִכָּל־ Explicatum eſt verſ.4.

צָרוֹתָיו Radix צוּר *arctare*. Inde צָרָה *anguſtia*. In plurali צָרוֹת Cum ſuffixo צָרוֹתָיו Vide pag.40. Primum (ָ), cùm juxtà regulam communem deberet mutari in Shevà, in hoc nomine non mutatur. pag.53.

הוֹשִׁיעוֹ׃ Radix ישע inuſitata, in *Hiphil* הוֹשִׁיעַ *ſalvavit*, cum (וֹ) pro Jodh Shevato, juxta paradigma verborum *Pe-Jodh*. pag.74. Et cum (ַ) ſuffurato ſub ע pag.21. Sed illud (ַ) ſuffuratum evaneſcit, quando additur ſuffixum: & ſic fit הוֹשִׁיעוֹ *ſalvavit eum*.

VERSUS VII.

circa	*Domini Angelus*	*Castrametans*
סָבִיב	מַלְאַךְ־יְהוָה	חֹנֶה
saviv	**malàch-Adhonai**	**hhonè**

. eos liberavit &,	*eum timentes*
וַיְחַלְּצֵם׃	לִירֵאָיו
vaihhalletsem	**lireau**

חֹנֶה Participium à חָנָה *castrametatus est*. pag.86. Sumitur etiam pro Tempore Præsente. pag.58.

מַלְאַךְ Radix לאך inusitatum. Inde מַלְאָךְ *angelus*. Illud autem (ָ) hoc loco mutatur in (ַ) tum propter Regimen, tum propter Maccàph. pag.31. & pag.43.

סָבִיב Radix סָבַב *circuivit*. Inde סָבִיב *circuitus*, & adverbialiter *circa*.

לִירֵאָיו Radix יָרֵא *timuit*. Et idem est Participium. pag. 65. Unde in Plurali fit יְרֵאִים *timentes*. p.44. & p.30.

 Cum

Cum Suffixo יְרֵאָיו *timentes eum*. Præfixum ל eſt ſignum Dativi casùs: non habet Shevà, ut ſolet; ſed, quia venit ante Jodh Shevatum, pro duplici Shevà, eſt unum Chirik. pag.36.

וַיְחַלְּצֵם Illud ו præfixum ſignificat *&*, ſimulque eſt converſivum Futuri, ut colligitur ex modo præfigendi.pag.36. Ipſius verbi Radix eſt חִלֵּץ *liberavit, eruit* &c. Inde tertia ſing. maſc. Fut. *Piel* יְחַלֵּץ Cum ſuffixo autem mutatur illud (ֵ) in Shevà. pag.95. Et Suffixum ם adjungitur per (ֵ) pag.98. ſicque, ſimul addito Præfixo, fit וַיְחַלְּצֵם *& liberavit eos.*

VERSUS VIII.

beatus : Dominus bonus quia ; videte &, Gustate

אַשְׁרֵי יְהוָה כִּי־טוֹב וּרְאוּ טַעֲמוּ

aschrè Adhonai tou ci urù tahamù

eo in sperabit vir

הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה־בּוֹ׃

jehhse-bbò haggever

טַעֲמוּ Radix טָעַם *gustavit*. Inde, juxta paradigma, fit Plur. masc. Imperativi K*al* טְעְמוּ. Sed Gutturalis ע habet (ֲ) pro Shevà. pag.46. Et ideò alterum Shevà, quod per se loquendo deberet esse sub ט (sicut est in sing. masc. & plur. fœm.) non mutatur in chirik, sed in (ַ), propter affinitatem cum puncto composito sequente. p.47. Et sic fit טַעֲמוּ *gustate*.

וּרְאוּ Ponitur וּ pro וְ ante Shevatam. pag.35. Quod וּ habetur pro brevi. Itaq; non legitur Shevà sequens, quia

venit

venit poſt vocalem brevem.p.22.Ipſius verbi Radix רָאָה *vidit* è Quieſcentibus *Lamedh-He*. Unde in Imperativo *Kal* fit Plur. maſc. רְאוּ *videte*. pag.88.

כִּי Conjunctio ſignificans *quoniam*.

טוֹב *Bonus*, Nomen à טוב *bonum eſſe*.

אַשְׁרֵי A verbo אָשַׁר *inceſſit*, in *Piel beavit*. Aliqui volunt eſſe Nomen adjectivum indeclinabile : Sed ſi ita eſſet, diceretur אַשְׁרֵי אַתָּה *beatus tu*, potiùs quam אַשְׁרֶיךָ Contrarium tamen conſtat ex Bibliis. Alii volunt eſſe Adverbium, ita ut cum Suffixis explicetur ſic : *bene*, ſeu *beatè tibi* &c. cum Nomine, *bene viro*, ſeu *beatè viro* &c. Plerique tamen dicunt eſſe Subſtantivum inventum tantùm in forma Regiminis Pluralis, & cum Suffixis. Juxta hos τὸ *Beatus vir* idiotiſmo Hebraico exprimitur ſic, *Beatitudines viri* : Et τὸ *Beatus tu*, ſic *Beatitudines tuæ*. Huic modo loquendi favet Apoſtolus dicens Rom. 4. 6. *David dicit beatitudinem hominis* &c.

הַגֶּבֶר Radix גָּבַר *prævaluit*. Inde גֶּבֶר *vir*. Et, cum *He Demonſtrativo*, ſeu

He

He Emphatico, הַגֶּבֶר Præfigitur ut ſolet per (ַ) ſequente daghèſh, pag.33.

יֶחֱסֶה־ Radix חָסָה *ſperavit*, è Quieſcentibus *Lamedh-He*. In tertia maſc. ſing. Futuri *Kal*, juxta Paradigma, eſt יֶחְסֶה pag.88. Sed Gutturalis ח habet (ֱ) pro Shevà. Unde & litera *Etinalis* habet punctum affine. pag.69.

בּוֹ׃ Componitur ex Præfixo ב & Suffixo וֹ pag.100. Illud punctum in ב eſt *Daghèſh forte*. Et vox hæc debet legi per modum unius cum præcedente. pag.111.

VER-

VERSUS IX.

non quia, ejus Sancti Dominum Timete

יִרְאוּ אֶת־יְהוָה קְדֹשָׁיו כִּי־אֵין

ci-en Kedofchau eth-Adhonai jerù

.eum timentibus defectus....

מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃

lireau mahhsòr

יְראוּ Radix יָרֵא *timuit*. Unde in Imperativo K*al* fit Plur. mafc. regulariter יִרְאוּ. Sed hæc coincidit cum tertia Plur. mafc. Futuri K*al* à verbo רָאָה *vidit*: & ideò, diftinctionis causâ, tollitur Shevà fub Resh; ut fic, puncto vocali י pertinente ad Resh, א quiefcat & cognofcatur verbum effe è Quiefcentibus *Lamedh-Aleph*. Jam verò redit alterum Shevà, quod, per fe loquendo, debet effe fub prima Radicis; ut diximus in prima voce versùs præcedentis. Cùm enim illud Shevà non mute-

mutetur in chirik, nisi propter Shevà sequens; hoc sublato, illud debet manere. Et sic habetur יִרְאוּ *timete*

קְדֹשָׁיו Radix קָדַשׁ *Sanctus fuit*. Inde Nomen קָדוֹשׁ *sanctus*. Plur. קְדוֹשִׁים cum Suffixo קְדוֹשָׁיו *sancti ejus*. (ָ) in penultima mutatur in Shevà. pag.44. (וֹ) non mutatur. pag. 44. Sed hoc loco ponitur cholem sine Vau expresso, & coincidit cum puncto in cornu literæ. שׁ pag.20.

כִּי־ Conjunctio significans *quoniam*.

אֵין Adverbium significans, *non*.

מַחְסוֹר Radix חָסֵר *defecit*. Inde מַחְסוֹר *defectus*. Prima litera est Hëemantica. pag.41.

לִירֵאָיו׃ explicatum est vers.7.

VER-

VERSUS X.

Domini quaerentes & esurierunt & egeuerunt Leunculi

כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה׃

Adhonai vedoreſchè veraħevu raſchù cephirim

. bono omni deficient non

לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב

chol-tou lo-jahhſerù

כְּפִירִים Radix כָּפַר *pice obduxit* &c. Nomen כְּפִיר *leunculus*. Plur. כְּפִירִים

רָשׁוּ Radix רוּשׁ *egere*, *pauperari*, Inde Tertia Plur. Præteriti Kal. רָשׁוּ pag.88.

וְרָעֵבוּ Radix רָעֵב *eſuriit*, cum (··) in ultima. Inde in plur. רָעֲבוּ Sed ponendum eſſet (-:) pro Shevà ſub gutturali pag.46. niſi adeſſet accentus diſtinctivus. Hic autem accentus retrahit tonum, ſimulque mutat Shevà in punctum longum, ex quo ortum habuit. pag.43. Et ſic fit רָעֵבוּ

וְדֹרְשֵׁי

וְדֹרְשֵׁי Radix דָּרַשׁ *quæſivit*. Inde in Participio *Benonì* דּוֹרֵשׁ vel דֹּרֵשׁ p. *62*. Plur. דֹּרְשִׁים Regim. דֹּרְשֵׁי. Participia enim declinantur ut Nomina. pag.*64*. Tſerè in ultima mutatur in Shevà. pag.44. Regimen autem Plur. fit mutando (ִים) in (ֵי) pag.*32*.

לֹא־יַחְסְרוּ Vocula לֹא eſt Adverbium ſignificans *non*. Ipſius verbi Radix חָסֵר *defecit*. Inde tertia Plur.maſc.Fut. *Kal* יֶחְסְרוּ Sed litera Etinalis habet (ַ) propter affinitatem cum puncto compoſito, quod debetur Gutturali ח. pag.47. Vide etiam quæ dicta ſunt de ultima voce verſùs 5.

כָּל־טוֹב Vide verſ.1. & 8.

VER-

VERSUS XI.

timorem : me audite, filii Venite

יִרְאַת שִׁמְעוּ־לִי לְכוּ־בָנִים

jirath scimhu-li lechù-vanim

. vos docebo Domini

יְהוָה אֲלַמֶּדְכֶם׃

alammedhchèm Adhonai

לְכוּ־ Radix יָלַךְ E quiescentibus *Pe-Jodh*. Inde Plur. masc. Imperativi *Kal* לְכוּ Vide Paradigma pag.74.

בָּנִים Radix בָּנָה *ædificavit*. Inde בֵּן *filius* Plur. בָּנִים

שִׁמְעוּ־ Plur. masc. Imperativi *Kal* à שָׁמַע *audivit*.

לִי Componitur ex Suffixo (י.) & Præfixo ל pag.37.

יִרְאַת Radix יָרֵא *timuit*. Inde יִרְאָה *timor*. In Regimine autem fit יִרְאַת p.31.

אֲלַמֶּדְכֶם Radix לָמַד *didicit*. In *Piel*, *docuit*. Inde 1. Sing. Futuri *Piel* אֲלַמֵּד.

Cum

Cum Suffixo mutatur (ֵ) in (ְ) pag.95. Et quia Suffixum כֶם adjungitur etiam per Shevà. pag.99. Shevà venit ante aliud Shevà: ideoque prius Shevà ortum ex (ֵ) mutatur in (ִ) pag.20. Et sic fit אֲלַמֶּדְכֶם *docebo vos.*

VERSUS XII.

dies diligens, vitam volens qui, vir ille Quis

מִי־הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים

jamim oheu hhaijm hehhaphets mi-haisch

? bonum videndum ad

לִרְאוֹת. טוֹב׃

tov liroth

מִי־ Pronomen Interrogativum. pag.38.

הָאִישׁ Prima litera est ה Emphaticum. Solet præfigi per (ַ) sequente daghèsh. pag.33. Sed, quia א, utpote Gutturalis, non capit daghèsh, p.24. fit compensatio, mutando (ַ) in (ָ)

K pag.33.

pag.33. Nomen אִישׁ *vir* est ipsa Radix.

הֶחָפֵץ Iterum venit ה Emphaticum, seu Demonstrativum. Sed cum (··) quia ante ח cametsatum. pag.34. Radix חָפֵץ *voluit*. Idemque est Participium *Benonì*. pag.65.

חַיִּים Nomen Pluralis tantùm numeri. Radix חָיָה *vixit*.

אֹהֵב Participium *Benonì*. Radix אָהֵב *dilexit*.

יָמִים Radix יוֹם *dies*. Plur. יָמִים p.53.

לִרְאוֹת Solet ל præfigi per Shevà. pag.33. Sed illud Shevà hic, quia venit ante aliud Shevà, mutatur in chirik. paginâ 47. Quoad reliquam vocem, Radix רָאָה *vidit*. Inde fit in Infinitivo *Kal* רְאוֹת pag.85. Et cum Præfixo ל, לִרְאוֹת

VER-

VERSUS XIII.

tua labia & : malo à tuam linguam Custodi

וּשְׂפָתֶיךָ מֵרָע לְשׁוֹנְךָ נְצֹר

usphatècha merah leschonechà netsor

.dolum loqui à

מִדַּבֵּר מִרְמָה׃

mirmà middabbèr

נְצֹר Radix נָצַר *custodivit*. Est verbum Defectivum *Pe-Nun*: Sed sequitur formam Perfectorum. Unde in Imperativo K*al* fit נְצֹר pag.73.

לְשׁוֹנְךָ Radix לשן inusitata in K*al*. Inde autem fit Nomen לָשׁוֹן *lingua*. Propter suffixum, (ָ) mutatur in (ְ) pag.44. Et sic fit לְשׁוֹנְךָ *lingua tua*.

מֵרָע Illud מ significat *à*, & præfigi solet per chirik sequente daghèsh. pag.33. Sed, quia Resh non capit daghèsh. pag.24. fit compensatio, mutando chirik in Tserè. pag.33. Quoad

reliquam vocem, Radix רוע *malum esse*. Inde רַע vel רָע *malus* & substantivè *malum*. Hic autem, propter accentum distinctivum, debet scribi רָע cum (ָ) pag.42.

וּשְׂפָתֶיךָ Radix שָׂפָה *labium*. Dual. שְׂפָתַיִם nam primum (ָ) mutatur in Shevà. pag.44. Additur autem יִם & ה mutatur in ת p.30. Unde cum suffixo fit שְׂפָתֶיךָ Præfixum וּ ponitur pro וְ ante literam Shevatam. pag.35. Et, quia illud וּ habetur pro brevi, Shevà sequens quiescit. Quia autem Shevà illud oritur ex puncto longo, litera פ non habet daghèsh. pag.110.

מִדַּבֵּר Radix דָּבַר *locutus est*. Inde Infinitivus *Piel* דַּבֵּר & מִדַּבֵּר cum מ Præfixo. pag.33.

מִרְמָה׃ Radix רָמָה *projecit*. In *Piel dolosè egit*. Inde Nomen מִרְמָה *dolus*.

VER-

VERSUS XIV.

quære: bonum fac &, malo à Declina
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ
bakkèſch tov vaħasè merah ſur

. eam perſequere &, pacem
שָׁלוֹם, וְרָדְפֵהוּ׃
verodhphèhu ſchalòm

סוּר Verbum è Quieſcentibus *Ajin-Vau*. Eſt hìc in Imperativo K*al*. Eademque vox eſt Infinitivus K*al*, & ipſa Radix.

מֵרָע Explicatum eſt verſ. præcedenti.

וַעֲשֵׂה Radix עָשָׂה *fecit*. Inde Imperativus K*al* עֲשֵׂה cum (-:) pro Shevà ſub Gutturali. pag.46. Unde & litera (ו) quæ ſolet præfigi per Shevà, pag.33. habet (-) propter affinitatem. pag.47.

בַּקֵּשׁ Imperativus *Piel* à verbo בִּקֵּשׁ *quæſivit*.

שָׁלוֹם Radix שָׁלַם *perfecit*, *pacificus fuit* &c.

וְרָדְפֻהוּ׃ Radix רָדַף *perſecutus eſt*. Inde Imperativus *Kal* רְדוֹף. Sed cum ſuffixo, prima Radicis habet Camets-catuph, ſecunda habet Shevà. pag.97. Et ſuffixum הוּ (Verborum proprium pag. 94.) adjungitur per (-) pag.98. Et ſic fit רָדְפֵהוּ, cui præfigitur (וְ) more ſolito. Porrò פּ, licet ibi veniat poſt Shevà mutum, non habet daghèsh; quia illud Shevà oritur ex puncto longo (וֹ) pag.110.

VER-

VERSUS XV.

ejus aures &c. justos ad Domini Oculi
עֵינֵי יְהֹוָה אֶל־צַדִּיקִים וְאָזְנָיו
veoznàu el-tsaddikim Adhonài henè

. eorum clamorem ad
אֶל־שַׁוְעָתָם׃
el-shavhathàm

עֵינֵי Radix עַיִן *oculus*. Dual. עֵינַיִם pag.30. & pag.53. In Regimine עֵינֵי pag.32.

אֶל־צַדִּיקִים Prima vocula est præpositio significans *ad*. Alterius vocis Radix צָדַק *justus fuit*. Inde צַדִּיק *justus*. Plur. צַדִּיקִים pag.30.

וְאָזְנָיו Radix אזן. Inde אֹזֶן *auris*. Dual. אָזְנַיִם. Et cum suffixo אָזְנָיו p.56. Illud cholem, juxta regulam communem pag.57. mutatur in (ּּ) sed, quia punctum compositum ante aliud Shevà amittit suum Shevà, pag.46, inde

fit Camèts - catùph.

שַׁוְעָתָם׃ Radix שָׁוַע *clamavit*. Inde שַׁוְעָה *clamor*. Cum Suffixo mutatur ה in ת pag.40. & ſic fit שַׁוְעָתָם

VERSUS XVI.

exſcindendum ad malum facientes in Domini Vultus

לְהַכְרִית	רָע	בְּעֹשֵׂי	יְהוָה	פְּנֵי
lehachrith	rah	behosè	Adhonai	Penè

eorum memoriam terra de

זִכְרָם׃	מֵאֶרֶץ
zichram	meerets

פְּנֵי Radix פָּנָה Inde Nomen Plurale פָּנִים In Regimine פְּנֵי. Vide de hac voce plura in verſ.5.

בְּעֹשֵׂי Radix עָשָׂה *fecit*, è Quieſcentibus *Lamedh-He*. Inde Participium *Benonì* עֹשֶׂה. Plur. עֹשִׂים. In Regimine עֹשֵׂי. Cholem ponitur ſine ו expreſſo, ut ſæpè fit pag.20.

לְהַכְרִית Radix כָּרַת *exſcidit*. Inde Infini-

finitivus *Hiphil* הַכְרִית Præfigitur ל more solito, ut fiat Gerundium. pag.*63*.

מֵאֶרֶץ Componitur ex אֶרֶץ & מ Præfixo. אֶרֶץ *terra* est ipsa Radix. מ præfigi solet per chirik sequente daghèsh. pag.*33*. Hic autem, quia Gutturalis א non capit daghèsh, pag.24. fit compensatio per (··) pag.*33*.

זִכְרָם Radix זָכַר *recordatus est*. Inde זֵכֶר *memoria*. Cum suffixo, utrumque (··) mutatur in Shevà. pag.44. Prius autem Shevà, quia venit ante aliud Shevà mutatur in (·) pag.47. & sic fit זִכְרָם *memoria eorum*.

VER-

VERSUS XVII.

omnibus ex &,	*audivit Dominus &,*		*Clamaverunt*
וּמִכָּל־	שָׁמֵעַ	וַיהוָה	צָעֲקוּ
umiccol	ſcameah	vadhonai	tſahaku

.eos liberavit	*eorum angustiis*
הִצִּילָם׃	צָרוֹתָם
hittſilàm	tſarotàm

צָעֲקוּ Radix צָעַק *clamavit*. Inde tertia plur. Præteriti K*al* צָעֲקוּ cum (ֲ) pro Shevà ſub Gutturali. pag.46.

וַיהוָה שָׁמֵעַ וּמִכָּל־ Explicatum eſt v.6.

צָרוֹתָם ut v.6. Pro ſuffixo autem, vide pag.40.

הִצִּילָם׃ ut verſ.4. Pro ſuffixo autem, vide pag.98.

VER-

VERSUS XVIII.

contritos & : corde attritis Dominus Propinquus

קָרוֹב יְהוָה לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב וְאֶת־דַּכְּאֵי־

veeth-daccee lenifchberè-leu Adhonai katov

. falvabit fpiritu

רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃

jofchiah ruahh

קָרוֹב Radix קָרַב *appropinquavit.*

לְנִשְׁבְּרֵי־ Radix שָׁבַר *fregit*. Inde Participium *Niphal* נִשְׁבָּר Plur. נִשְׁבָּרִים. in Regimine נִשְׁבְּרֵי. pag.31. ל præfigitur, ut folet, per Shevà. pag.33.

לֵב Nomen contractum ex לֵבָב. Utrumque fignificat *Cor*.

וְאֶת־ Præfigitur ו, ut folet, per Shevà. pag.33. Vocula אֵת eft fignum Accufativi casùs. pag.32. (..) pro (..) propter *Mactàph*. pag.43.

דַּכְּאֵי־ Radix דָּכָא *contrivit*. Inde Nomen דַּכָּא *contritus*. Plur. דַּכָּאִים In Regimine דַּכְּאֵי.

רוּחַ

רוּחַ Radix רָוַח *respiravit*. Pro (ַ) sub ח, vide pag.21.

יוֹשִׁיעַ׃ Radix ישע è Quiescentibus *Pe-Jodh*. Inde tertia sing. masc. Futuri *Hiphil* יוֹשִׁיעַ pag.74. cum (ַ) suffurato sub ע pag.21.

VERSUS XIX.

illis omnibus ex &c. :	*justi*	*afflictiones*	*Multæ*
וּמִכֻּלָּם	צַדִּיק	רָעוֹת	רַבּוֹת
umicullàm	tsaddik	rahoth	rabbòth

Dominus	*eum liberabit*
יְהוָֹה׃	יַצִּילֶנּוּ
Adhonai	jatsilennu

רַבּוֹת Radix רָבַב *multiplicatum est*. Inde רַב *multus*. Plur. רַבִּים. Fœm. רַבָּה Plur. רַבּוֹת. Est daghèsh in ב ad significandum defectum alterius ב radicalis. Sic fit in his verbis duplicantibus Ajin. pag.78. Et in Nominibus inde ortis. pag.41.

רָעוֹת Radix רוּעַ *malum esse*. Inde

רָעָה

רָעָה *malum*, *malitia*, *afflictio*. Plur. רָעוֹת. Primum (·) in hoc Nomine non mutatur. pag.53.

צַדִּיק Ut ſupra. verſ.15.

וּמִכֻּלָּם Componitur ex duplici Præfixo, & ex Nomine ſimul cum Suffixo. Primum Præfixum ו ſignificat *&*: ponitur pro (וְ) ante Labialem. pag.35. Alterum Præfixum מ ſignificat *ex*: præfigitur, ut ſolet, per chiri*k* ſequente daghèsh. pag.33. Nomen eſt כֹּל *omnis*, à Radice כָּלַל *perfecit*. Cum Suffixo mutat cholem in Kibbùts; & daghèsh ponitur in ל ad ſignificandum defectum alterius ל radicalis. pag.51.

יַצִּילֶנּוּ Radix נצל inuſitatum in K*al*. In *Niphal evaſit*, in *Hiphil evadere fecit*: ubi, juxta paradigma verborum perfectorum, tertia ſing. maſc. Futuri deberet eſſe יַנְצִיל Sed quia eſt verbum defectivum *Pe-Nun*, Nun ſhevandum tollitur; &, ad defectum ſignificandum, ponitur daghèsh in litera ſequente. p.71. Et ſic fit יַצִּיל, cui adjungitur ſuffixum verborum proprium pag.94. & fit יַצִּילֶנּוּ *liberavit eum*.

VER-

VERSUS XX.

illis ex Unum: ejus ossa omnia Custodiens

שֹׁמֵר כָּל־עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה

mehenna ahhàth col-hatſmothau ſchomèr

. eſt confractum non

לֹא נִשְׁבָּרָה׃

niſchbàra lo

שֹׁמֵר Participium *Benonì* (à verbo שָׁמַר cuſtodivit) vim habens Temporis Præſentis , quo carent Hebræi. pag.58.

כָּל־עַצְמוֹתָיו De prima voce dictum eſt verſ.1. Quoad alteram vocem , Radix עָצַם *roboratus eſt*. Inde עֶצֶם *os oſſis*: Ob Numerum Pluralem , primum (ֶ) mutatur in Shevà. pag.44. Sed pro Shevà ſub Gutturali ponitur (ֲ) p.46. Alterum (ֶ) mutatur in (ָ) pag.44. Et ſic fit עֲצָמִים *oſſa* , & , cum terminatione fœminina , עֲצָמוֹת. Jam , ſi juxta regu-

regulam traditam pag.40. fingas hanc vocem esse in Numero singulari, & inde formes Pluralem; debes addere (ִים) pag.30. Debes etiam mutare (ֹ) in Shevà. pag.43. Et tunc quia (ֳ) venit ante aliud Shevà, debet amittere suum Shevà. pag.46. Et sic habetur Plurale fictum עֲצְמוֹתִים. Cui si adjungantur Suffixa more solito, habebitur עֲצְמוֹתָיו *ossa ejus*.

אַחַת Radix אֶחָד *unus*, cum (ַ) pro (ָ) ante ח Cametsatum. pag. 34. Inde Nomen fœm. אַחַת *una*, quasi pro אַחֶדֶת.

מֵהֵנָּה Litera מ, licet soleat præfigi per chirik sequente daghèsh, pag.33. Hoc loco habet (ֵ) pro compensatione ob daghèsh exclusum è sequenti litera Gutturali. pag.33. הֵנָּה est Pronomen, significans idem quod הֵן *illæ*. p.38.

לֹא Adverbium significans *non*.

נִשְׁבָּרָה: Radix שָׁבַר *fregit*. Inde tertia singularis masculina. Præteriti *Niphal* נִשְׁבַּר fœmininum נִשְׁבְּרָה ubi Shevà sub ב ortum habet ex Patach. Et ideò ideò Accentus distincti-

vus

vus mutat illud Shevà in punctum longum simile, seu in Camèts, & simul retrahit tonum. pag. 43. Et sic fit נִשְׁבָּרָה.

VERSUS XXI.

osores &: malitia impium Interficiet
וְשֹׂנְאֵי רָעָה רָשָׁע תְּמוֹתֵת
vesoneè rahà raschah temothèth

. delinquent justi
צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃
jeschamu tsaddik

תְּמוֹתֵת Radix מוּת *mori*. In *Piel*, *interficere*. In *Piel* autem horum verborum Quiescentium *Ajin*, prima Radicis habet ubique (i) & duplicatur tertia. pag. 79. Unde in tertia sing. fœm. Futuri *Piel* est תְּמוֹתֵת.

רָשָׁע Nomen à verbo רָשַׁע *impiè egit*

רָעָה Nomen à verbo רוּע *malum esse*.

וְשֹׂנְאֵי Radix שָׂנֵא vel (quod magis usita-

ſitatum eſt) שָׂנֵא *odio habuit*. Unde שֹׂנֵא ſumi poteſt, vel ut Participium à שָׂנֵא, vel ut Nomen; adeoque verti poteſt, *odio habens*, vel *oſor*. Plur. שֹׂנְאִים. In Regimine שֹׂנְאֵי Litera ו præfigitur, ut ſolet, per Shevà. pag.33.

צַדִּיק ut ſuprà verſ.15.

יֶאְשָׁמוּ׃ Radix אָשַׁם *deliquit*, *deſolatus eſt*. &c. Unde fit יֶאְשָׁמוּ׃ prorſus eodem modo quo יֶחְבָּרוּ׃ verſ. 5. Vide quæ dicta ſunt, & applica ſingula.

VERSUS XXII.

delinquent non & suorũ servorũ animã Dñs Redimens

פּוֹדֶה יְהוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ

jeschemu velo havadam nephesch Adhonai Podhè

illo in sperantes omnes

כָּל־הַחוֹסִים בּוֹ׃

bo col-hahhosim

פּוֹדֶה Radix פָּדָה *redemit*. Verbum Quiescens *Lamedh-He*. Inde Participium *Benonì* פּוֹדֶה vim habet Temporis præsentis. pag.58.

נֶפֶשׁ Est ipsa Radix.

עֲבָדָיו Radix עָבַד *servivit*. Inde עֶבֶד *servus*. Plur. עֲבָדִים cum Suffixo עֲבָדָיו. Primum (ִ) mutatur in Shevà. pag.44. Et pro Shevà sub Gutturali, ponitur (ֲ) pag.46. Alterum (ָ) mutatur in (ָ) pag.44.

וְלֹא Componitur ex Præfixo ו,& Adverbio לֹא *non*.

יֶאְשְׁמוּ

יַאְשִׁמוּ Hæc vox nullam habet difficultatem novam, nec ullò modo differt ab ultima voce Versùs præcedentis, nisi quòd careat mutatione, quæ ibi facta est propter Accentum distinctivum.

כָּל־ Ut suprà. vers. 1.

הַחוֹסִים Radix חָסָה *speravit*. Verbum Quiescens *Lamedh-He*. Inde Participium *Benonì* חוֹסֶה Plur. חוֹסִים p.88. Præfigitur ה *demonstrativum* per (-) nullâ factâ compensatione ob daghèsh exclusum ex Gutturali ח pag.34. Vis istius Participii simul cum Præfixo, optimè exprimitur græcè οἱ ἐλπίζοντες. Potest & latinè exprimi sic, *qui* (sunt) *sperantes*, vel, *qui sperant*. Sicut enim Participia supplent vices Temporis Præsentis; ita & ה demonstrativum, dum Participiis præfigitur, vices supplet Pronominis Relativi.

בוֹ׃ Ut supra vers. 8.

Index Capitum.

APPEN-

APPENDIX

IN QUA

Breviter, & dilucidè,

De Hebraicis Idiotiſmis, Syntaxi, & Numeris agitur.

AUCTORE

JACOBO MARIA AYROLO

SOCIETATIS JESU.

Linguæ Sanctæ, & Philoſophiæ Profeſſore.

In Collegio Romano.

ROMÆ, Typis Georgii Plachi, in Platea Eccleſiæ Sancti MARCI. 1706.

SUPERIORUM PERMISSU.

MICHAEL ANGELUS TAMBURINUS

Præpositus Generalis Societatis JESU.

CUM *librum, cui titulus*: Appendix de Hebraicis Idiotismis, *à P. Jacobo Maria Ayrolo Societatis nostræ Sacerdote scriptum, aliquot ejusdem Societatis Religiosi harum rerum peritiores recognoverint, & in lucem edi posse probaverint, facultatem facimus, ut typis mandetur, si ita iis, ad quos pertinet videbitur; Cujus rei gratiâ has literas manu nostra subscriptas, & Sigillo munitas dedimus. Romæ* 12. *Martii* 1706.

Michael Angelus Tamburinus.

Imprimatur,

Si videbitur Reverendiſs. Patri Mag. Sac. Palatii Apoſtolici.

Dominicus de Zaulis Epiſcopus Verulanus Vicesgerens.

Imprimatur,

Fr. Joannes Baptiſta Carus Magiſter, & Socius Reverendiſs. P. S. A. P. Mag. Ord. Præd.

De

De Hebraicis Idiotiſmis.

Omiſsâ eâ vocum Syntaxi, quæ Linguæ Sanctæ cum linguis cæteris communis eſt; eos ſolum idiotiſmos in quibus lingua hæc à cæteris diſcrepat, proponemus.

CAPUT I.

De Conſtructione Nominum.

1. IN conſtructione nominis ſubſtantivi cum adjectivo, participio, aut pronomine; ſubſtantivum ſemper præponitur. ut בֵּן חָכָם *filius ſapiens*, non verò חָכָם בֵּן *ſapiens filius*.

2. Sæpe adverbium pro adjectivo adhibetur. ut דָּם חִנָּם *Sanguis immeritò*, ideſt ſanguis innocens.

3. Vel nomen ſubſtantivum cum præfixo ב, ל, מ pro adjectivo ponitur. ut

ut אַרְיֵה מִיַּעַר *Leo de Sylva*, ideſt, Leo Sylveſtris.

4. Et ſi adjectivum, & ſubſtantivum in genere, & numero plerumque conſentiunt; aliquando tamen diſſentiunt, Iſai.19.4. *Tradam Ægyptum in manu* אֲדֹנִים קָשֶׁה *Dominorum crudelis*, ideſt, crudelium.

5. Similiter nomen plurale jungitur aliquando verbo ſingulari, idque vel ob rei dignitatem, ut Gen.42.30. דִּבֶּר הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת׃ *Locutus eſt Domini terræ nobiſcum dura*, ideſt, Dominus terræ; vel ob diſtributionem; ut Num.32.25. וַיֹּאמֶר בְּנֵי גָד *Et dixit, filii Gad*, ideſt, dixerunt.

6. Quotieſcumque duo nomina ſubſtantiva rerum diverſarum in oratione continuantur, alterum erit in re. gimine hujus linguę proprio p.33.Hanc regulam imitantur participia,ut Pſ.5.6. פֹּעֲלֵי אָוֶן *Operantes iniquitatis*, loco dicendi, iniquitatem.

7. Hæc autem regiminis ratio in pluribus nominibus continuatur, ut Joſ.10.24. אֶל־קְצִינֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה׃ *Ad Prin-*

Principes virorum belli.

8. Solet quandoque ſubſtantivum habere formam regiminis, etiam non ſequente genitivo, modo ſequatur aliqua ex literis contentis hac dictione שֶׁכָּלֵם ut Eccl. 11. 3. מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל *Loco, in quo cecidit*: pro מָקוֹם. 2. Reg. 1. 21. הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ *Montes in Golboe*, pro הָרִים.

9. Genitivus nominis ſubſtantivi ſæpe pro adjectivo ponitur, ut Ex. 3. 5. אַדְמַת־קֹדֶשׁ *Terra Sanctitatis*, ideſt, Sancta. Job. 34. 10. אַנְשֵׁי לֵבָב *Viri cordis*, ideſt, cordati; quæ phraſis eſt etiam italicè uſitata cum dicimus, *Uomo di petto*.

10. Adjectiva, quæ apud Latinos regunt ablativum, hìc habent modum regiminis, ac proinde regunt genitivum עֱרוֹךְ הַמִּלְחָמָה *Inſtructus belli*, pro inſtructus bello. Quod etiam italicè dicimus, *prattico di guerra*.

11. Ad excellentiam, & amplificationem ſignificandam adhibent hoc nomen *Deus*. ut Pſ. 80. 11. וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי־אֵל׃ *Arbuſta ejus, ſicut cedros Dei*, ideſt altiſſimas. ſic italicè dicimus:

A caſa

A casa di Dio, ideſt remotiſſimè.

12. Defectum diminutivi ſolent per ejuſdem nominis iterationem compenſare, ut 1. Reg. 1.24. *Erat autem adhuc* הַנַּעַר נָעַר *puer, puer, ideſt infantulus*.

13. Diſtributiva per ejuſdem nominis iterationem redduntur, ut Iſai. 58.2. וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן׃ *Me die die quærunt*, ideſt, per ſingulos dies.

14. Quia hebræi carent reciprocis, loco illorum utuntur affixis tertiæ perſonæ, ut Iſai. 6.2. *Duabus alis velabant* פָּנָיו *faciem ejus*, ideſt, ſuam, *& duabus velabant* רַגְלָיו *pedes ejus*, ideſt, ſuos. Zach. 6.12. *Ecce vir, oriens nomen ejus* וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח, *& ſubter eum orietur*, ideſt, ſubter ſe, ſive ſponte ſua orietur: ubi mirabilis innuitur ortus Meſſiæ, futurus ex Matre Virgine.

15. Aliquando, loco pronominis poſſeſſivi, utuntur primitivo, ut Gen. 15.13.

וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה
זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם

Cogno-

Cognoſcendo cognoſces, quòd peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra non ipſis ideſt, in terra non ſuâ. Quæ phraſis latinè barbara, Italicè eſt elegans, & uſitata: *Nella terra non loro*.

16. Relativum אֲשֶׁר *Qui, Quæ, Quod*, interdum omittitur. ut Pſ. 18.45. עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעַבְדוּנִי׃ *Populus, non cognovi*, ideſt, quem non cognovi, *ſervivit mihi*.

17. Poſt relativum paſſim additur ſequenti voci aliud relativum, ſive pronomen affixum quod redundat. ut Pſal. 4. 1.: כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ *Sicut pulvis, quem projicit eum ventus*. Quem dicendi modum Itali imitantur: *Come polvere, la quale il vento ſe la porta*.

18. Adhibent aliquando abſtractum pro concreto, ut Pſ. 1. 1. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *Beatitudines viri*, ideſt, Beatus vir.

19. Uſitata eſt hebræis hæc conſtructio יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ *Dñs, in cælo ſedes ejus*, loco dicendi, ſedes Domini in Cœlo. Hoſe. 12. כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה *Mercator, in manu ejus ſtatera doloſa*, ideſt, in manu mercatoris. Sic italicè dici-

dicimus. *Mercante avaro, le sue bilance non son mai giuste*.

20. Cum volunt unum alteri per comparationem præferre, id quod præferunt, affirmant, alterum negant, ut Ose. *6. 6.* חֶסֶד חָפַצְתִּי וְלֹא זָבַח *Misericordam volo, & non sacrificium*, ideſt, miſericordiam magis; quàm sacrificium. Pſ. 21. 7. וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ *Ego autem sum vermis, & non homo*, ideſt, vermis potiùs, quàm homo.

21. Vel utuntur Epithaſi, ſeù verbo vehementiori, pro minus vehementi, ſic Malac. 1. 2. וָאֹהַב אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־עֵשָׂו שָׂנֵאתִי *Jacob dilexi, Esau autem Odio habui*.

22. Simili Epitaſi adhibent hanc vocem, *Omnis*, pro magno, & excellenti, ut Pſ. 107. 18. כָּל־אֹכֶל תְּתָעֵב נַפְשָׁם׃ *Omnem escam abominata est anima eorum*: ideſt, eſcam omnium præſtantiſſimam, nimirum cæleſte Manna. Pſ. *39. 6.* אַךְ כָּל־הֶבֶל כָּל־אָדָם נִצָּב׃ *Veruntamen universa vanitas omnis homo vivens*: ideſt, mera, & ſumma vanitas

Eccl. 12.

Ec.12.13. אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֺתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם׃ *Deum time, & mandata ejus observa, hoc est enim omnis homo*: ideſt, qui hoc fecerit, eſt præſtantiſſimus homo.

23. In comparationibus ſubinde omittunt particulam comparativam כ, Prov. 16. 24. צוּף דְּבַשׁ אִמְרֵי נֹעַם *Favus mellis compoſita verba*, ideſt, quaſi favus.

24. Interdum accuſativus pro genitivo ponitur, dum nomen verbale regit caſum ſui verbi, ut Iſai.11.9. Plena erit terra דֵּעָה אֶת־יְהוָה *Cognitione Dominum*, ideſt, Domini.

25. Apud hebræos propter exiguum numerum radicum, quæ non ſunt plures, quàm 1022., ſæpe idem nomen, vel verbum, vel ſententia diverſis rebus ſignificandis adhibetur. Ex hac autem Sylva ambiguarum vocum non raro ortæ ſunt diverſæ diverſorum Interpretum, vel etiam ejuſdem Interpretis diverſo loco, & tempore, interpretationes; dum quiſque in dubiis,

biis, quod ſibi videtur convenientius, hoc transfert. Ita reſpondet Hieron. lib.1. Apolog. Ruffino, qui ei exprobraverat, quòd Pſalm. 2. verſum 12. pro eò, quòd ſeptuaginta Interpretes dixerunt, *Apprehendite diſciplinam*, ipſe in commentariis vertiſſet, *Oſculamini filium*: & poſtea nihilominus vertendo pſalterium, tranſtuliſſet *Adorate purè*. Nàm hebraica phraſis נַשְּׁקוּ־בַר ambigua eſt, ad ea omnia ſignificanda.

26. Hoc nomen שְׁאוֹל, quod noſter Interpres vertit, *infernum*, ut plurimùm ſignificat ſepulchrum. Hinc eſt illud Geneſis 42.38. וְהוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה *Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos*, ideſt, ad ſepulchrum, & Pſ.53. כִּי־לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל *Quoniam non relinques animam meam in inferno*.

27. Unam eandemque rem, cum plures habet conditiones, & proprietates, pluribus etiam nominibus hebræi explicant. Sic Legem Divinam Pſ.119. vocat Propheta 1. *Præcepta*, *Mandata*,

ta, *Statuta*, *Cuſtodiam*: quia præcipit, mandat, ſtatuit, atque cuſtodit. 2.*Judicia*, quia dijudicat, & dirimit lites. 3. *Teſtimonia*, quia divinam nobis voluntatem teſtatur. 4. *Teſtamentum*, ideſt, fœdus, & pactum, nam hoc pactum iniit Deus cum hominibus, ſe fore eis in Deum, & in Patrem, ſi videlicet ipſi legem ejus ſervent. 5. *Vias*, *Juſtificationes*, *Verbum*, *Eloquia*, *Sermones Domini*, quia ex ore Dei proceſſit, & nos juſtos facit, & ad Deum ducit.

28. Quoniam hebræi pauca habent nomina ſpecifica plantarum, arborum, gemmarum, animalium; ſed ut plurimum genericis utuntur nominibus; neque ſemper apud Græcos, & Latinos inveniuntur nomina æquè generalia: hinc factum eſt, ut unum, idemque nomen hebraicum à diverſis Interpretibus, vel etiam ab eodem diverſis locis diverſimodè ſit expoſitum; בְּדֹלַח v.g. vocant hebræi quidquid aqueum, vel vitreum lucet, & in lapidem dureſcit. Hanc vocem

Gen.2.12. noster Interpres vertit, *Bdellium*. Est autem Bdellium genus gummi, seu lacrymæ pellucidæ, quam stillat, *Arbor nigra*, ut ait Plinius lib. 12. cap. 9. *magnitudine oleæ, folio roboris, fructu, naturaque caprifici*. Eandem vocem Vatablus, & Eugubinus vertunt, *Unionem*. Septuaginta, *Carbunculum*. Iidem Num.11.8. vertunt, *Crystallum*.

CAPUT II.

De Constructione Verborum.

1. VErbum regit nomen, pronomen, & participium, vel nudè, vel (quod frequentissimum est) mediante particula aliqua. Et quidem in Dativo mediante ל regitur res, aut persona, ut הֵרַע לָכֶם *malefecit vobis*.

2. Sic Dativum communiter regunt verba arctandi, dimittendi, permittendi, expectandi, consulendi, respondendi, mandandi, illudendi, oscu-

osculandi, seducendi, medendi, prævalendi, appellandi, clamandi, credendi, confidendi, dominandi, honorandi, jurandi, salvandi.

3. Accusativum regunt verba activa, idque communiter mediante particula את.

4. Huc spectant verba maledicendi, colendi, ministrandi, recordandi oblivisсendi, contingendi, eveniendi, nunciandi. Sic accusativum, vel nudum, vel cum præpositione ב, regunt verba apprehendendi, videndi, eligendi, spernendi, interpretandi, testandi, odorandi, occurrendi. Verba docendi, interrogandi, & indicandi regunt duos accusativos scilicet *personæ*, & *rei*.

5. Verba, quæ curam, vel animi perturbationem significant, regunt accus., vel ablat. sæpius tamen cum præpositione.

6. Verba, quæ causam, instrumentum, vel modum actionis significant, plerumque reguntur mediante particula ב.

7. Verba æſtimandi pretium cum ב conſtruunt.

8. Verba copiæ, & inopiæ regunt ablat.cum præpoſitione ב, vel מִן.

9. Verba lætandi, gaudendi regunt ablat.cum præpoſitione ב, vel עַל.

10. Paſſivis, & neutris nominativus ſæpe jungitur mediante particula אֵת

11. Verbum generis maſculi ni jungitur aliquando cum nomine generis fœminini, ut 1. Reg. 25. 27. *Suſcipe benedictionem*, quam הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ *attulit ancilla tua*, loco dicendi הֵבִיאָה.

12. Verbum numeri pluralis jungitur aliquando cum nomine ſingulari, ut Pſal. 67. 11. חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ *Animal tuum habitabunt in ea*, ideſt, animalia tua.

13. Aliquando oppoſitum fit, & nomen plurale conſtruitur cum verbo ſingulari, ut Gen.1.14. יְהִי מְאוֹרֹת *fiat luminaria*, pro fiant.

14. Subinde pro verbo indicativo præſenti, quo carent hebræi, utuntur præterito, ut Pſal.115.1. הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר

Cre-

Credidi, propter quod locutus ſum, ideſt, Credo. Subinde participio, Jer. 1. 11. מָה־אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה׃ *Quid tu videns, Jeremia? & dixi Virgã vigilantẽ ego videns*, ideſt, video.

15. Cum duo nomina per regimen conjunguntur, verbum in genere, & numero convenit aliquando cum poſteriore, licet ſenſu cum priore conſentiat, ut Gen. 4. 10. קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי׃ *Vox ſanguinum fratris tui clamantes ad me*: loco dicendi, clamans.

16. Præcedentia tempora ſæpe determinant ſignificationem ſub ſequentium, Iſai. 6. 2. בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃ *Duabus alis velabant faciem ſuam, & duabus velabant pedes ſuos, & duabus volabant*, ubi futurum יְכַסֶּה, & יְעוֹפֵף exponitur tamquam præteritum, quia præcedit participium præſens. שְׂרָפִים עֹמְדִים *Seraphim ſtantes*.

17. Infinitivus, augendæ ſignificationis gratiâ, ſæpiſſime præterito, vel futuro ejuſdem verbi præponitur, ut Gen. 26. 28. רָאוֹ רָאִינוּ *Videndo vidimus*,

mus, ideſt, manifeſtè vidimus. Gen. 2. 17 מוֹת תָּמוּת *Moriendo morieris*, ideſt, certiſſimè morieris. Pſalm. 117. 18. יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ *Caſtigans caſtigavit me Dominus*, ideſt, vehementer caſtigavit. Habac. 2. 3. כִּי־בֹא יָבֹא *Quia veniens veniet*, ideſt, certiſſimè veniet.

18. Imperativo autem poſtponitur, ut Iſa. 6. 9. שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל־תָּבִינוּ׃ *Audite audiendo, & nolite intelligere*.

19. Verbum cum alio verbo conſtruitur in infinitivo, ſive nudè, ſive mediante ל. Interdum tamen poſterius verbum, loco infinitivi, in eodem tempore, perſona, & numero venit, in quo prius, Hoſ. 5. 11. כִּי הוֹאִיל הָלַךְ אַחֲרֵי־צָו. *Quoniam voluit, ivit poſt ſordes*, ideſt, cœpit ire; quæ conſtructio frequens eſt in Lingua Arabica, pro eo enim, quod latinè dicimus, *faciebat*: dicunt, *fuit facit*: pro *fecerat*, dicunt, *fuit fecit*.

20. Verbum הָיָה *fuit* cum ל conſtructum, poſſeſſionem ſignificat, explicarique poteſt per verbum *habet*, ut Gen. 26. 14. וַיְהִי לוֹ מִקְנֵה־צֹאן. *Et fuit illi*

illi possessio pecoris. Sæpe tamen verbum omittitur, ut Pſ.23.1. לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ׃ *Domino terra, & plenitudo ejus.* subintellige הוֹיָה, eſt.

21. Ejuſdem verbi הָיָה cum ſubſtantivè accipitur, vicem ſupplent pronomina, ut Pſ.118.128. עַבְדְּךָ־אָנִי *Servus tuus ego*, ideſt, ſervus tuus ſum.

22. Verbis, quæ voluntatem, & facultatem ſignificant, additur infinitivus cum ל. ut Prov. 24. 1. וְאַל־תִּתְאָו לִהְיוֹת אִתָּם *Et ne deſideres eſſe cum illis.* Gen.45.1. וְלֹא־יָכֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק *Et non poterat ultra ſe continere Joſeph.*

23. Verba ſenſuum, & alia quædam, præpoſitiones amant conſtructione latinis inuſitatâ, ut Pſ.105.6. לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ *Ad videndum in bonitate electorum tuorum*, ideſt, ad videndam bonitatem.

24. Verba motum per ſe non ſignificantia, beneficio præpoſitionum, motum ſignificant, & duplicant quodammodo ſignificationem, ut Pſ.18.22. וְלֹא־רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃ *Nec impiè geſſi à Deo*

 meo,

meo, ideſt, nec impiè me gerendo, defeci à Deo meo.

25. Lingua Sancta peculiariter gaudet verbis tranſitivis regentibus nomina ab iiſdem verbis profecta, ut Ex. 3. 3. אֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה *Videbo viſionem hanc magnã.* Ezech. 17. 1. חוּד חִידָה וּמְשֹׁל מָשָׁל *Ænigmatiza Ænigma*, *paraboliza parabolam*.

26. Participia paſſiva habent interdum vim nominum verbalium in *bilis*, ut 2. Reg. 1. 23. Saul, & Jonatas הַנֶּאֱהָבִים *Amabiles* Pſ. 145. 3. *Magnus Dominus* וּמְהֻלָּל מְאֹד *& laudabilis nimis*.

27. Una, eademque ſententia diverſis locis diverſa ſubinde, & ferè contraria ſignificat: ſic *Portare iniquitatem*, Leu. 10. 17. ſumitur pro ignoſcere, vel veniam impetrare. לָשֵׂאת אֶת־עֲוֹן הָעֵדָה *Ad portandam iniquitatem multitudinis*, ſed. 24. 15. ejuſdem libri ſumitur pro *puniri pro peccato* אִישׁ כִּי־יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ *Homo, qui maledixerit Deo ſuo, portabit pecccatum ſuum*.

CAPUT

CAPUT III.

De Constructione Dictionis.

1. HEbraicum וְ sumitur aliquando pro disiunctiva, *vel*: pro causali, *quia*: pro adversativa, *ad*: item, pro adverbiis *sicut*, *ergo*, *ideo*.

2. Præpositio בְּ, *in*, hebraicè omnium ferè aliarum præpositionum vicem, & significationem induit. Isa. 55. 2. לָמָּה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלֹא־לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם בְּלֹא לְשָׂבְעָה *Quare appenditis argentum*, *& non in pane?* idest, & non pro pane, *& laborem vestrum*, *& non in saturitate?* idest, & non pro saturitate.

3. Particula negativa לֹא, *non*, omnibus præponi potest temporibus, & modis, excepto imperativo.

4. Eadē particula, quemadmodum & particula אֵין, *non*, addita voci כֹּל *Omnis*, explicanda est per, *nullus*.

5. אֵין jungitur participiis: בִּלְתִּי, בַּל, בְּלִי, *non*, junguntur præterito, & futuro.

6. אַל, *ne*, & פֶּן *Ne fortè*, futuro tantùm junguntur. הֲ Interrogativum ſequente, *non*, affirmat, non ſequente, *non*, negat.

7. Negatio poſita in ſententia antecedente ſæpe numero etiam ad ſequentem trahitur. ut Pſalm. 44. 19. לֹא־נָסוֹג אָחוֹר לִבֵּנוּ וַתֵּט אֲשֻׁרֵינוּ מִנִּי אָרְחֶךָ׃ *Non receſſit retro cor noſtrum, & declinaſti ſemitas noſtras à via tua*, ideſt, non declinaſti. Iſai. 53. 2. וְנִרְאֵהוּ וְלֹא־מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ *Et vidimus eum, & non erat aſpectus, & non deſideravimus eum*, veluti legunt Leo Caſtrius, Salmeron, Sanchez, Symmacus, Vatablus apud Cornelium. Licet hæc quoque lectio: *Et deſideravimus eum* probabilis ſit.

8. Particula אִם, *ſi*, ſubinde eſt negativa, ut 3. Reg. 17. 1 חַי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם־יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר׃ *Vivit Dominus Deus Iſrael, ſi erit his annis ros, vel pluvia*, ideſt, non erit ros, vel pluvia. Et quidem plerumque eſt nota jurantis, ut in exemplo allato, quaſi dicat, Juro, quod non pluet.

Quod

Quòd si post verba jurandi sequatur particula, *si*, orationem affirmativam vertit in negativam, & negativam in affirmativam. Prioris exemplum est Ps. 94. 11. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל־מְנוּחָתִי׃ *Quibus juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam*, idest, juravi, quòd non introibunt. Posterioris exemplum est Isai. 14. 24. נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הָיָתָה *Juravit Dominus exercituum dicendo, si non ut putavi, ita erit*, idest, juravit, quòd ut ipse putavit, ita erit.

9. Simili modò particula אִם־לֹא, *nisi*, est vox juramenti execratorii, ut Isa. 5. 9. אִם־לֹא בָּתִּים רַבִּים לְשַׁמָּה יִהְיוּ *Nisi domus multæ desertæ fuerint*, subaudi per aposiopesin, *non habear verax*: Quēadmodum latini dicunt, *nisi hoc fecero, dispeream*. Subticent verò Hebræi ipsam imprecationem, ut horrendam auditu, & effatu.

10. אֶל, quod præcipuè significat, *ad*, valet etiam, *super*, ut Jerem. 4. 3. וְאַל תִּזְרְעוּ אֶל־קֹצִים *Nolite serere super spinas*.

Item

Item, *cum*. Ezech. 2. 6. אֶל־עַקְרַבִּים אַתָּה יוֹשֵׁב *Cum Scorpionibus habitas.*

Item, *in*, Ex. 25. 16. וְנָתַתָּ אֶל־הָאָרֹן׃ *pones in arca.*

Item, *de*, ut Gen. 20. 2. וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֲחֹתִי הִוא *Dixitque Abraham de Sara uxore sua: soror mea est.*

11. אֵת, quod præcipuè significat *cum*, sumitur etiam pro *ex*, vel *de*, ut Ex. 9. 29. כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר *Cum egressus fuero ex urbe.*

Item pro ל, & dativo, servit, ut 1. Reg. 22. 14. וַיַּעַן אֲחִימֶלֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ *Respondensque Achimelech Regi, ait.*

Item pro, *ad*, ut 1. Reg. 30. 21. וַיִּגַּשׁ דָּוִד אֶת־הָעָם *Et accessit David ad populum.*

Item pro, *per*, ut Gen. 4. 5. קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה *Possedi hominem per Deum.*

Item *adversùs*, ut Jer. 15. 11. וּבְעֵת צָרָה אֶת־הָאֹיֵב׃ *Et in tempore angustiæ adversùs inimicum.*

12. עַל, quod præcipuè significat, *supra*, accipitur etiam pro *juxtà*, ut Ps. 137. 1. עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל *Super flumina Babylonis*, idest, juxtà flumina.

Item

Item, pro *contra*, ut Pſ. 1.2. עַל־יְהוָה *Adverſus Dominum*.

Item pro, *ad*, Gen. 38.12. וַיַּעַל עַל־גֹּזְזֵי צֹאנוֹ *Et aſcendebat ad tonſores ovium ſuarum*.

Item pro *cum*, ut Ex. 35.22. וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים *Et venerunt viri cum mulieribus*.

Item pro, *in*, ut Iſa. 38.20. עַל־בֵּית יְהוָה *In Domo Domini*.

Item pro, *ſuper*, ut Pſal. 32.6. עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד *Pro hac orabit ad te omnis Sanctus*.

Item, *coram*, ut Zach. 6.5. עַל־אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ *Coram dominatore univerſæ terræ*.

13. Loco præpoſitionis *propter*, uſurpant Hebræi, *à facie*, ut Pſal. 37.4. אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי׃ *Non eſt pax oſsibus meis à facie peccati mei*.

14. Solent etiam præpoſitionem cum præpoſitione conjungere, præſertim, מִן, ut Pſ. 77.71. מֵאַחַר עָלוֹת הֱבִיאוֹ *De poſt fœtantes accepit eum*, ideſt, de poſt oves, Zach. הִנֵּה אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ וּמִתַּחְתָּיו יִצְמָח *Ecce vir, Oriens nomen ejus*,

ejus, *& de ſub ſe*, ideſt, ſponte ſua, *orietur. Italicè, di ſotto: per di ſotto.*

15. כִּי præcipuè cauſam denotat: ſumitur etiam pro, *ſed*, ut Pſal. 118. 17. לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה׃ *Non moriar*, *ſed vivam*.

Item pro, *ut*, Job. 6. 11. מַה כֹּחִי כִּי אֲיַחֵל *Quæ eſt fortitudo mea*, *ut ſuſtinentiam?*

Item pro, *tantùm*, ut Iſai. 39. 8. וַיֹּאמֶר כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי *Et dixit*, *tantùm fiat pax*, *& veritas in diebus meis*.

Item pro, *quando*, ut Gen. 4. 12. כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה׃. *Quando operatus fueris terram*.

Item pro, *quamvis*, ut Iſai. 12. 1. אוֹדְךָ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי *Confitebor tibi Domine*, *quoniam*, ideſt, quamvis *iratus es mihi*.

16. Illæ voces; *non amplius*, *non ultra*; *in æternum*; *in ſeculum*; *generatio generationis*; ſæpe non ſignificant abſolutam æternitatem, ſed ſolum diuturnam durationem, & quaſi humanam æternitatem, ideſt longum tem-

tempus, cujus finis ab homine jam vivente non videtur. Sic Ezech. 26. 14. de Tyro, dicitur לֹא תִבָּנֶה עוֹד *Non ædificabis ultra*; ſcilicet, ad longum tempus, nam poſtea ædificata eſt.

CAPUT IV.

De Figurata Conſtructione.

1. NOn minùs hebraica, quàm Græca, vel Latina Lingua, ſuos habet tropos, & figuras; omnibuſque abundat ſtyli deliciis, & ornamentis: pauca ex multis breviter hìc perſtringemus.

2. Idem ſubſtantivum in eodem caſu geminatum (ſive interpoſitâ particula, *&*, ſive non) univerſalitatem ſignificat, ut Pſalm. 121. 4. שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יְהוָֹה *Quia illic aſcenderunt tribus, tribus Domini*, ideſt, omnes tribus.

3. Simili modo univerſalitatem deſignat genus fœmininum junctum maſculino ejuſdem rei, ut Eccl. 2. 8. עָשִׂיתִי

עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת *Feci mihi cantores, & cantatrices*, ideſt, omnis generis muſicos.

4. Eadem repetitio in Verbis Emphaſim habet, ut Iſai.52.11. סוּרוּ סוּרוּ צְאוּ מִשָּׁם *Recedite, recedite, exite inde*.

5. Subinde Gerundium ponitur cum nominativo, ut Pſalm. 125. 1. בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן *In convertendo Dominus captivitatem Sion*: loco dicendi, cum converteret Dominus, & Pſ.141.4. בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי *In deficiendo ex me ſpiritum meum*, ideſt, cum deficeret: quem dicendi modum ad Verbum Itali reddunt; *Nel mancare lo ſpirito mio*.

6. Subinde utuntur Synecdoche, totum pro parte ponentes, vel contra: ſic caput ponitur pro toto homine. Iſa.35.10. וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם *Et lætitia ſempiterna ſuper caput eorum*, ideſt, ſuper eos. Gen.40.19. יִשָּׂא פַרְעֹה אֶת־רֹאשְׁךָ *Auferet Pharao caput tuum*, ideſt, *te*, neque enim præciſum eſt illi caput, ſed, ut ſtatim ſubditur, ſuſpen-

ſpenſus eſt in Cruce.

7. Aliquando genus pro ſpecie ponitur, ut Dan. 7. 25. עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן *Uſque ad tempus, & tempora, & dimidium temporis*; ideſt, uſque ad tres annos, cum dimidio. Vel contra ſpecies pro genere, ut Iſa. 1. 15. יְדֵיכֶם דָּמִים מָלֵאוּ *Manus veſtræ ſanguine plenæ ſunt*; ubi ſanguis, ſive homicidium, accipitur pro omni peccato. Vel materia pro re, quæ ex illa conficitur, ut 2.Reg.6.5. וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכֹל עֲצֵי בְרוֹשִׁים *David autem, & omnis domus Iſrael ludebant coram Domino in omnibus ſignis abjetum*, ideſt, in omnibus inſtrumentis muſicis.

8. Alios quoque tropos, & figuras frequentiſſimè uſurpant, metonymiam, cum *Samariam*, capiunt pro Samaritis: *Idolū*, pro Idololatris: *Templum*, pro Sacerdotibus. Sic eleganter ludunt in voce, *peccatum*, quæ aliquando culpam ſignificat: aliquando pœnam, vel effectum culpæ, ideſt, concupi-

ſcentiam, aliquando hoſtiam, quæ offertur pro peccato: quò ſpectat illud 2.Corinth.5.21. *Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit.*

9. Per antiphraſim ſubinde benedicere ponitur pro maledicere, ut Job.1.11. אִם־לֹא עַל־פָּנֶיךָ יְבָרְכֶךָּ׃ *Niſi in faciem benedixerit tibi.* Ironiam, & Sarcaſmum habes Gen. 3. 22. הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע *Ecce Adam quaſi unus ex nobis factus eſt, ſciens bonum, & malum.* Zach.11.13. אֶדֶר הַיְקָר אֲשֶׁר יָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם *Decorum pretium, quo appretiatus ſum ab eis.*

10. Catachreſis habetur Malach.4.2. וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ׃ *Orietur vobis timentibus nomen meum Sol juſtitiæ, ſanitas in pennis ejus*, ideſt, in radiis ejus.

11. Per hyperbolem Gen.41.49. frumentum arenę coęquatur וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל הַיָּם *Et congregavit Joſeph frumentum tamquam arenam maris.* 3.Reg.10.27. Argentum æquatur lapidibus: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַםִ כָּאֲבָנִים׃ *Fecitque Salomon, ut tanta eſſet abundantia*

dantia argenti, *quanta & lapidum*.

12 Frequens quoque eſt Hebræis Hendiadys, quâ unum in duo dividunt, ut Gen. 1. 14. וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים: *Et ſint* (Sol, & Luna) *in ſigna*, *& tempora*, *in dies*, *& annos*, ideſt, in ſigna temporum, dierum, & annorum. Ab oppoſito diviſa conjungunt: ut Pſal. 112. 5. *Qui in altis habitat*, *& humilia reſpicit in Cœlo*, *& in Terra*, ideſt, in altis habitat in Cœlo, & humilia reſpicit in Terra.

13. Metaphora eſt frequentiſſima. *Lupi*, *Pardi &c.* Iſa. 11. 6. ſunt barbaræ nationes. *Calix* ſors eſt. *Gladius*, *Sagitta* eſt quidquid torquet, vel nocet. *Sic ignis*, *tempeſtas*, eſt quodvis tormentum, vel clades. *Medulla tritici*, *olei*, *vini*, vocatur quod in frumento, oleo, & vino eſt præſtantiſſimum. *Robur panis*, eſt alimentum Iſai. 3. 1. כֹּל מִשְׁעַן־לֶחֶם *Omne robur panis*. *Cornu*, eſt potentia Pſ. 131. 17. שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד *Illuc producam cornu David*. *Onus*, eſt prophetia, quæ afflictionem, & punitionem prænuntiat. *Os gladii*, eſt acies gladii.

Funis, vel *funiculus*, eſt hæreditas, nam funiculis menſurari ſolebant prædia dividenda. *Vaſa*, ſunt quævis inſtrumenta, hinc, *vaſa mortis*, ſunt inſtrumenta, quibus infertur mors.

Porro quanta in hebraicis metaphoris jnſit elegantia, oſtendunt. Iſai. 34. 5. כִּי־רִוְּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי *Quia inebriatus eſt in cælo gladius meus*. Deut. 32. 42. אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר. *Inebriare faciam ſagittas meas ſanguine, & gladius meus devorabit carnes*. Habac. 1. 16. יְזַבֵּחַ לְחֶרְמוֹ וִיקַטֵּר לְמִכְמַרְתּוֹ *Immolabit ſagenæ ſuæ, & ſacrificabit reti ſuo*, ideſt, omnia tribuet virtuti, & induſtriæ ſuæ. Job. 38. 37. מִי־יְסַפֵּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה וְנִבְלֵי שָׁמַיִם מִי יַשְׁכִּיב *Quis narrabit cælorum rationem, & concentũ cæli quis dormire faciet*, ideſt, ceſſare faciet. Itẽ 39. 19. הֲתִתֵּן לַסּוּס גְּבוּרָה הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ בְּדֵי שֹׁפָר יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק יָרִיחַ מִלְחָמָה רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה. *Nunquid præbebis equo fortitudinem, aut circumdabis collo ejus hinnitum? ubi audierit vocem buccinæ dicit, vah: procul odoratur bellum, exhortationem ducum, & ulula-*

ululatum exercitus. Et cap. 38. 8. וַיָּסֶךְ בִּדְלָתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מֵרֶחֶם יֵצֵא בְּשׂוּמִי עָנָן לְבֻשׁוֹ וַעֲרָפֶל חֲתֻלָּתוֹ. *Quis conclusit ostiis mare, quando erumpebat, quasi de vulva procedens: cum ponerem nubem vestimentum ejus, & caligine illud, quasi pannis infantiæ obvoluerem?*

14. Ab una metaphora immediatè transeunt ad aliam, etiam disparatam sic. Zach. 3. 8. 9. Christus primo Oriens, deinde Lapis vocatur הִנְנִי מֵבִיא אֶת־עַבְדִּי צֶמַח כִּי הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ׃ *Ecce ego adducam servum meum Orientem. Quia ecce lapis, quem dedi coram Jesu.*

15. Nomina figuræ subinde tribuuntur rei figuratæ, sic Christus Ezech. 34. 23. vocatur David וְרָעָה אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי דָוִיד *Et pascet eas servus meus David*. Et nomina parentum ponuntur pro filiis, & posteris. Sic Israelitæ passim vocantur, *Israel*: Idumæi vocantur, *Esau*.

16. Urbes, quasi mulieres, ab hebræis vocantur, *filiæ*, & quidem, *meretrices*, si quando illas de Idololatria

notare volunt,aliàs,*Virgines*,vocantur: sic 4.Reg.Jerusalem vocatur,*Virgo filia Sion* בְּתוּלָה בַּת־צִיּוֹן

Simili modo *filiũ*, vel *filiam* vocant id, quod ex alio extrahitur, & quasi paritur:sic sagittas vocant *filias pharetræ*: Th.3.13. בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ *Filias pharetræ suæ*. Frumenti grana excussa, *Filios areæ*, Isai.21.10. מְדֻשָׁתִי וּבֶן־גָּרְנִי *Tritura mea*, *& filius areæ meæ*. Insula Tyri, *filia maris*. Isai. 23. 10. עִבְרִי אַרְצֵךְ כַּיְאֹר בַּת תַּרְשִׁישׁ: *Transi terrã tuam quasi flumen*, *filia maris*. Simili modo: *Unctos oleo*, ideſt, Sacerdotem, & Regem,vocant,*Filios olei*.Zach.4.14. אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי־הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל־אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ *Hi sunt duo filii olei*, *qui assistunt dominatori universæ terræ*.

17. Hypallage habetur Isai. 1. 3. יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו: *Cognovit bos possessorem suum*, *& asinus præsepe Domini sui*, ideſt, Dominum præsepis tui.

18. Enallage generis. Isa. 3. 12. וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ *Et mulieres dominatæ sunt ei*, ideſt, Principes effœminati.

Enal-

Enallage verbi, vel participii pro adverbio Pſ.77.41. וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל *Converſi ſunt, & tentaverunt Deum*, ideſt, iterum tentaverunt. Pſalm. 84. 7. אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ *Tu converteris, vivificabis nos*, ideſt, iterum vivificabis. Dan.9.21. תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב *Redibit, & ædificabitur platea*, ideſt, iterum ædificabitur.

19. Frequens eſt etiam apud hebręos temporum, & modorum enallage. Præteritum ponitur pro futuro, etiam ſine ו converſivo, ut Mich.7.8. *Ne læteris inimica mea ſuper me*: כִּי נָפַלְתִּי קַמְתִּי *quia cecidi, conſurgam*, ubi קַמְתִּי ponitur pro אָקוּם.

Item præteritum ponitur pro præſenti, ut Ezech.13.3. *Væ prophetis inſipientibus, qui ſequuntur ſpiritum ſuum* וּלְבִלְתִּי רָאוּ *Et nihil vident*, ubi רָאוּ ponitur pro רֹאִים.

Viceversâ futurum ſumitur pro prę-terito etiam ſine ו converſivo, ut Jud.2.1. אַעֲלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם *Eduxi vos de Ægypto*: loco dicendi הֶעֱלֵיתִי

Idem fit, cum præcedit particula אָז,

 ut

ut Ex.15.1. אָז יָשִׁיר *Tunc cecinit*, loco dicendi הֵשִׁיר

Sumitur etiam futurum pro præsenti, præsertim cum voce interrogationis, ut Job.1.7. מֵאַיִן תָּבֹא *Unde venis?* loco dicendi מֵאַיִן אַתָּה בָא

20. Infinitivus ponitur pro preterito, ut Ps.8.2. יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם *Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in universa terra, propter ponere*, ideſt, eò quòd posueris, *magnificentiam tuam super cœlos*. Qui dicendi modus latinè barbarus, Italicè elegans eſt: *per porre, per haver posto*. Ubi etiam obſerva, quomodo itali imitentur hebręos, dum affigunt verbis pronomina, & dicunt v. g. *Fermati*, *Fermalo*: velut hebræi faciunt.

21. Sæpe potentiam, vel actum, pro objecto ponunt, ut visionem, pro re viſa: Iſa.1.1. חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ *Visio Isaiæ*. Auditum, pro re audita. Iſai. 53. 1. מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ *Quis credidit auditui nostro?* Spem, pro re ſperata. Prov.13.12. תּוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה לֵב *Spes, quæ differtur,*

tur, affligit animam. Concupiſcentiam, pro re concupita. Pſalm. 105. 14. וַיִּתְאַוּוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר *Et concupierunt concupiſcentiam in deſerto*. Patientiam, pro re, quam patienter expectamus. Ier. 29. 11. לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה׃ *Ad dandum vobis finem, & patientiam*. Cuſtodiam, pro re cuſtodienda. Habac. 2. 1. עַל־מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמֹדָה׃ *Super cuſtodiam meam ſtabo*.

22. Idem ſubſtantivum geminatuum per genitivum pluralem, excellentiam in eo genere ſignificat, & ſuperlativi vim obtinet: קֹדֶשׁ קָדָשִׁים *Sanctus Sanctorum*, ideſt, Sanctiſſimus. שִׁיר הַשִּׁירִים, *Canticum canticorum*, ideſt Excellentiſſimum Canticum. הֲבֵל הֲבָלִים *Vanitas vanitatum*, ideſt, res vaniſſima.

23. Nonunquam Hieroglyphicis utuntur, & ſymbolis, & Ænygmatibus: ita Dan. c. 4. per *ænigma arboris* deſcribitur imperiũ Nabuchodonoſoris: cap. 2. per *ſtatuam* ex quatuor metallis conflatam, & c. 7. per *quatuor beſtias*, quatuor monarchiæ: c. 8. per Hircum, & Arietem, Alexander, & Darius.

Sub-

24. Subinde etiam per Mimisin, sive imitationem, citant fabulas gentilium, ut *glareas Cocyti*. Job. 21.33. *Cornu Amaltheæ* Job. 42.14. juxta Septuaginta. *Fabulam Titanũ*. Judit. 16.8. Non quod fabulas approbent prophetæ, sed ut vulgari loquendi modo se se accomodent.

CAPUT V.

De Nominibus Numeralibus.

1. NOmina numeralia cardinalia tres apud hebræos habent proprietates. Prima est, quòd masculina, à tribus ad decem, habent terminationem fœm., & contra fœminina habent terminationem masc.

2. Altera est, quòd nomina ista numeralia, numeri singularis, junguntur substantivis numeri pluralis, & contra. Dicimus enim חָמֵשׁ שָׁנִים *Quinque anni* חֲמִשִּׁים שָׁנָה *Quinquaginta annus*.

3. Tertia, quòd numeri minores majoribus, in compositione præsertim, præponuntur. Porro ad majorem commoditatem studiosorum tabulam numerorum subjiciemus.

NUME-

NUMERI CARDINALES.

Generis Fœm.		*Generis Masc.*		
Regim.	Absolut.	Regim.	Absolut.	
אַחַת	אַחַת	אַחַד	אֶחָד	1
שְׁתֵּי	שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	שְׁנַיִם	2
שְׁלֹשׁ	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשָׁה	3
אַרְבַּע	אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	אַרְבָּעָה	4
חֲמֵשׁ	חָמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	חֲמִשָּׁה	5
שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	שִׁשָּׁה	6
שְׁבַע	שֶׁבַע	שִׁבְעַת	שִׁבְעָה	7
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	שְׁמֹנָה	8
תְּשַׁע	תֵּשַׁע	תִּשְׁעַת	תִּשְׁעָה	9
עֶשֶׂר	עֶשֶׂר	עֲשֶׂרֶת	עֲשָׂרָה	10

Sequentes voces tum statui absoluto, tum Regimini serviunt.

Fœm.		Masc.		
עַשְׁתֵּי vel	אַחַת	עַשְׁתֵּי vel	אַחַד	11
	שְׁתֵּים		שְׁנֵים	12
	שְׁלֹשׁ		שְׁלֹשָׁה	13
	אַרְבַּע		אַרְבָּעָה	14
עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה	15
	שֵׁשׁ־		שִׁשָּׁה	16
	שְׁבַע־		שִׁבְעָה	17
	שְׁמוֹנֶה		שְׁמוֹנָה	18
	תְּשַׁע־		תִּשְׁעָה	19

SCO-

5. Duo illi שְׁתַּיִם שְׁנַיִם compositi cum aliis numeris, mutant ſecundum, & tertium punctum in unum Tſerè שְׁתֵּים שְׁנֵים. Cum aliis nominibus, aut perdut ם, ut שְׁנֵי אֲנָשִׁים, aut nihil mutant, ut שְׁנַיִם אֲנָשִׁים

6. Deinde communis ſunt generis uſque in infinitum.

עֶשְׂרִים שְׁלֹשִׁים אַרְבָּעִים חֲמִשִּׁים
Quinquaginta. Quadraginta. Triginta. Viginti.

שִׁשִּׁים שִׁבְעִים שְׁמוֹנִים תִּשְׁעִים
Nonaginta. Octoginta. Septuaginta. Sexaginta.

מֵאָה מָאתַיִם מֵאוֹת אֶלֶף אַלְפַּיִם
Bis mille. Mille. Pluries cent. Biſcent. Centũ.

אַלְפַּיִם : רְבָבָה , רִבּוֹא , וְבוֹ : רִבּוֹתַיִם :
Bis decẽ mil: Myrias, Decem millia. Pluries mil:

in Reg. רִבְבוֹת vel רְבָבוֹת
Pluries decem mil.

NU-

NUMERI ORDINALES.

7. *Prima*	רִאשׁוֹנָה	*Primus*	רִאשׁוֹן
Secunda	שֵׁנִית	*Secundus*	שֵׁנִי
Tertia	שְׁלִישִׁית	*Tertius*	שְׁלִישִׁי
Quarta	רְבִיעִית	*Quartus*	רְבִיעִי
Quinta	חֲמִישִׁית	*Quintus*	חֲמִישִׁי
Sexta	שִׁשִּׁית	*Sextus*	שִׁשִּׁי
Septima	שְׁבִיעִית	*Septimus*	שְׁבִיעִי
Octava	שְׁמִינִית	*Octavus*	שְׁמִינִי
Nona	תְּשִׁיעִית	*Nonus*	תְּשִׁיעִי
Decima	עֲשִׂירִית	*Decimus*	עֲשִׂירִי

8. Ultra, *decem*, non eſt Ordinalis numerus: ejus loco deinceps uſurpatur Cardinalis, ſic,

אַחַד עָשָׂר *Undecim*, & *Undecimus*.
עֶשְׂרִים *Viginti*, & *Vigeſimus*, & ſic deinceps.

De Numeratione, quæ fit per literas.

9. Hebræi per literas quoque Alphabeti numerare ſolent, ut & Græci: id quod facimus nos per ziphras. Lite-

Literas autem ita dividunt, ut primus ipſarum ordo, *Unitates*, ſecundus, *Decadas*, Tertius, *Centenarios*, Quartus, *Millenarios* complectatur.

Unitates.

א ב ג ד ה ו ז ח ט

9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1.

Decades.

י כ ל מ נ ס ע פ צ

90. 80. 70. 60. 50. 40. 30. 20. 10.

Centenarii.

ק ר ש ת ך ם ן ף ץ

900. 800. 700. 600. 500. 400. 300. 200. 100.

Millenarii.

א̈ו א̈ה א̈ד א̈ג א̈ב א̈

6000. 5000. 4000. 3000. 2000. 1000.

א̈י א̈ט א̈ח א̈ז

10000. 9000. 8000. 7000.

Alii

Alii numeri componuntur hoc modo.

	טו	יד	יג	יב	יא	י
&c.	16.	14.	13.	12.	11.	10.
	כה	כד	כג	כב	כא	כ
&c.	25.	24.	23.	22.	21.	20.
	לה	לד	לג	לב	לא	ל
&c.	35.	34.	33.	32.	31.	30.

Eodem modo *Unitates* cum aliis *Denariis*, & cum *Centenariis*, & *Millenariis* conjunguntur.

Ubi *Quindecim* per יה fuerant numeranda, Hebræi, reverentiæ causâ, usurpant טו, eò quòd יה sit unum ex divinis nominibus.

Itaque annum Domini vertentem 1706. (ut hoc obiter dicamus) ita per notas hebraicas scribemus:

אןן·

FINIS.

Errata.		*Corrige.*
Pag. 31. *l.* 26.	מַלְכָּת	מַלְכַּת
p. 37. *l.* 15.	לָהּ	לָהּ
p. 41. *l.* 1.	הָאֱמַנְתִּי	הֶאֱמַנְתִּי
p. 42. *l.* 18.	לָשֶׁבֶת	לָשֶׁבֶת
p. 43. *l.* 1.	סָר	*deleatur.*
p. 50. *l.* 16.	*maores*	*majores.*
p. 52. *l.* 3.	צַר	צַר
p. 52. *l.* 15.	מָוֹת	מָוֶת
p. 53. *l.* 2.	צִיֹן	צִיֹּן
p. 56. *l.* 21.	*ſuſſixa*	*ſuffixa.*
p. 80. *l.* 20.	הֻקָם	הֻקַם
p. 83. *l.* 18.	הֻקִימוּ	הֻקִימוּ
p. 88. *l.* 22.	תַּמָה	תַּמָּה
p. 89. *l.* 21.	חיָה	חָיָה
p. 91. *l.* 8.	וַיִּשְׁתַּחוּ	וַיִּשְׁתַּחוּ
p. 101. *l.* 15.	אְמוֹ	כְּמוֹ
p. 102. *l.* 3.	עִמֶּכֶם	עִמָּכֶם
p. 108. *l.* 17.	שִׁלַּח	שַׁלַּח
p. 111. *l.* 8.	מַה־לָּכֶם	מַה־לָּכֶם
p. 127. *l.* 7.	*ſit.*	*fit.*
p. 135. *l.* 3.	הֹנֶה	חֹכֶה
p. 191. *l.* 18.	יְהוָֹה	יָה

Si quis alius fortaſſe in punctis, vel accentibus error occurrerit, calamo facile corrigetur.